

LIETUVOS Farmacijos žinios

Lithuanian Pharmaceutical News

2016 m. Nr. 3-4 (240-241)

BaltPharm Forumo-2016 dalyviai

(plačiau 8 psl.)

Leipcigo centrinės homeopatijos vaistinės homeopatiniai vaistai buteliukuose ir cilindriukuose. Centre homeopatijos pradininko Samuelio Hanemano portretas. Iš kn.: „Geschichte der Apotheke“, Kelnas.

Minčių aruodas		4
Interviu su Šv. Kristoforo vaistinės vadove Indre Trečiokiene		6
Iš LFS veiklos BaltPharm Forumas 2016		8
BaltPharm Forumo 2016 rezoliucija		10
Mokslo naujienos		11
Oficiali kronika		14
Ką rašo spauda apie farmaciją		19
Jubiliejai		25
Kas, kur, kada		28, 37, 62
Iš LFS veiklos		31, 38, 61
Iš FIP veiklos		40
Memuarai „Prisiminimai“ dr. Regina Stonkutė Žukienė		41
Iš farmacijos istorijos		48
Pro memoria		51, 60
Ką rašė „Farmacijos žinios“ prieš 80 metų		54
Farmacijos muziejai		63

Kiekvieno mūsų gyvenime yra sekundžių, kurias norisi sudėti į brangenybių dėžutę ir naudoti vietoj papuošalų.

Japonai sako: kiekvieną kartą, kai tu liūdnai atsidūsi, nuo tavęs pabėga vienas laimės dievas.

Kad pradėtum išplaukti, reikia bent jau suprasti, kad skęsti. Kol žmogus to nesuprato, jis niekada nepradės išmėtyti iš kišenių to, kas jį tempia į dugną.

Nelaužk durų, už kurių tavęs nelaukia. Ten, nuo tavęs paties, paslėptas tavo nusivylimas.

Kiekvienam žmogui, kuriuo pasitiki, tu duodi į rankas peilį. Juo jis gali tave apginti arba sunaikinti.

Prisiminimai - štai dėl ko mes senstame. Amžinos jaunystės paslaptis - mokėjime pamiršti.

Indijoje sakoma: „Nori pažinti žmogų? Tada užkliudyk jį. Žmogus - tai indas. Kuo pripildytas, tas iš jo ir išsilieja.“

Kuo daugiau žmogus turi savo viduje, tuo mažiau tikisi iš aplinkinių.

Klausimas „o ką žmonės pagalvos?“, - turi būti paskutinėje vietoje, gyvenimas - juk tavo.

Visiškas poreikio kam nors ką nors įrodyti nebuvimas, yra vidinės harmonijos požymis.

Būtų daug paprasčiau, jei žmonės išoriškai atrodytų taip pat, kaip atrodo jų siela.

Tylėjimas - pats garsiausias riksmas, nes jis plėšo ne ausis, o širdį.

Mes turime pripažinti tai, kas akivaizdu: supranta tik tie, kas nori suprasti.

Mūsų gyvenimai matuojami ne metais, o gyvenimais tų žmonių, prie kurių prisilietėme.

Baisiausia ne tada, kai į tave mėtė akmenis visa minia žmonių... baisiausia - kai minioje matai pažįstamus veidus.

Galvokite gražiai. Mintys, kurias pasirenkame – panašios į dažus, kuriais piešiame gyvenimo drobėje.

Į priekį žiūrėkite - su viltimi, atgal - su dėkingumu, aukštyn - su tikėjimu, į šalis - su meile.

Anksčiau ar vėliau tu būsi vietoje to, ką beprotiškai įskaudina. Ir tai tiesa.

Grubumas - tai gerų žmonių charakterio bruožas, jis atsiranda, kai į tavo gerumą ima valytis kojas.

Net galvoti apie ką nors blogai negalima. Bloga mintis arba blogas žodis - tai tie ašmenys, kurie, ketvirtadaliu įsireždami į tą, kam adresuoti, trimis ketvirtadaliais įsirežia į tave patį.

Vaikus reikia gimdyti tada, kai meilės tiek daug, jog jau netelpa dviejuose.

Vaikus reikia gimdyti tada, kai meilės tiek daug, jog jau netelpa dviejuose.

Nėra idealaus gyvenimo, bet yra idealių akimirku...

Jei tau nepatinka tai, ką gauni, pakeisk tai, ką duodi.

Kad įgytum pasitikėjimą reikia amžinybės, nusivylimui užtenka vienos akimirkos.

Mes visi jaučiame kur pučia vėjas, bet ne visi mokame judinti lapelius...

Jei už gerumą lauki dėkingumo – tu nedovanoji gerumo, tu jį parduodi.

Komfortas - tai ne baldai, ne namas, ne vieta. Komfortas - kai sieloje ramu.

„Lietuvos farmacijos žinios“ – Lietuvos farmacijos sąjungos periodinis žurnalas, skirtas farmacijos specialistams, tęsia „Farmacijos žinių“ (1923-1940) tradicijas

Vyr. redaktorius prof. habil. dr. Eduardas Tarasevičius

REDAKCINĖ KOLEGIJA

Vaist., gyd. Laimis Akramas, klinikinė farmacija, mikrobiologija; doc. dr. Zita Barsteigienė, farmakognozija; dr. Romualdas Basevičius, farmakologija; prof. dr. Vitalis Briedis, vaistų technologija; prof. dr. Liudas Ivanauskas, toksikologinė chemija, vaistų technologija; doc. dr. Rimantas Klimas, vaistų technologija; doc. dr. Romaldas Mačiulaitis, klinikinė farmacija, farmakoterapija; doc. dr. Tauras Antanas Mekas, farmacijos istorija, socialinė farmacija; doc. dr. Vaidas Skyrius, socialinė farmacija; prof. habil. dr. Paulius Vainauskas, toksikologinė chemija; dr. Regina Žukienė, farmacijos istorija, socialinė farmacija; dr. Jonas Grincevičius, socialinė farmacija; doc. dr. Raimondas Radžiūnas, socialinė farmacija.

REDAKCINĖS KOLEGIJOS PATARIAMOJI VALDYBA

Vaist. Marytė Ūzienė – LFS Vilniaus krašto pirmininkė; vaist. Astrida Tamošiūnienė – LFS Kauno krašto pirmininkė; vaist. Jolanta Narbutienė – LFS Panevėžio krašto pirmininkė; vaist. Vida Grušienė – LFS Šiaulių krašto pirmininkė; vaist. Danutė Varvolytė – LFS Klaipėdos krašto pirmininkė.

REDAKCINĖS KOLEGIJOS KONSULTANTAI

Doc. dr. Algis Baranauskas, socialinė farmacija; doc. dr. Jurga Bernatienė, vaistų technologija; doc. dr. Vidmantas Diršė, organinė chemija; doc. dr. Valdas Jakštas, farmakognozija; doc. dr. Audronis Lukošius, farmakognozija; doc. dr. Rūta Markšienė, toksikologinė chemija; dr. Žydrūnas Martinėnas, vaistų technologija; vaist. Jadvyga Mikalauskienė, farmacijos istorija; dr. Vilma Petrikaitė – vaistų chemija; doc. dr. Ona Ražažinskienė, farmakognozija; dr. Saulė Velžienė, vaistų technologija; vaist. Liudvikas Rulinskas, farmacijos istorija; vaist. Birutė Varanavičienė, klinikinė farmacija; vaist. Liudas Šlepikas, vaistų chemija.

REDAKCINĖS KOLEGIJOS GARBĖS NARIAI

Farm. dr. Juozas Kalvaitis, klinikinė farmacija, JAV, Čikaga; farm. dr. Algirdas Lukoševičius, klinikinė farmacija, JAV, Niujorkas; farm. dr. Algis Pliūra, vaistų informacija, JAV, Niujorkas; farm. dr. Jerzy Lazowski, onkologinė farmacija, Lenkija, Varšuva.

Leidėjo ir redakcijos adresas:

Universiteto g. 2, 01122 Vilnius,
tel. (8 5) 262 87 58, faksas (8 5) 262 87 58
El. paštas: LFSpharm@takas.lt

Šiame leidinyje pateikta informacija skirta tik farmacijos ir medicinos specialistams.

Straipsnių autorių nuomonė gali nesutapti su redakcijos nuomone. Recenzuojame tik mokslinius straipsnius.

Rankraščių negražiname. Redakcija už reklamos turinį neatsako.

© „Lietuvos farmacijos žinios“
2016, Nr. 3-4 (240-241)

Numerį parengė LFS leidybos centras,
Universiteto g. 2, LT-01122 Vilnius

Tiražas: 200 egz.

Spausdino:
UAB „Regrafas“
Piliakalnio g. 3, Kaunas. LT-46224
Tel. (8-37) 44 11 11

MIELOS KOLEGĖS IR
MIELI KOLEGOS!

Sveikinu visus „Lietuvos farmacijos žinių“ žurnalo skaitytojus, sulaukus dvigubo žurnalo numerio, kuris išėjo iš spaudos 2016 metų vasarą.

Svarbu mums, vienos seniausių žmonijos istorijoje profesijų atstovams ypač jautriai ir atsakingai aptarnauti pacientus ir tuo būdu prisidėti prie mūsų profesijos prestižo kėlimo. Šiame žurnalo numeryje Jūs rasite straipsnius apie farmacijos sektoriaus aktualijas. Skaitytojams pateikiame medžiagą iš BaltPharm Forumo 2016, vykusio Klaipėdoje. Farmacijos istorijos mėgėjai galės susipažinti su „Farmacijos žinių“ žurnalo aprašomais įvykiais prieš 80 metų. Skaitytojai susipažins su dr. Reginos Žukienės memuarų pradžia ir vaistininkės-doktorantės Indrės Trečiokienės interviu.

Jubiliatų skiltyje skaitytojai ras straipsnius ir iliustracijas apie prof. habil. dr. Antano Gendrolio mokslinę, pedagoginę ir visuomeninę veiklą 90-mečio proga.

Skaitytojai galės perskaityti straipsnius apie mokslinę-praktinę konferenciją „Žmogaus ir gamtos sauga 2016“.

Žurnale patalpinta informacija apie įdomų farmacijos ir vaistinių augalų muziejų Briuselyje.

Tradiciškai pateikiama medžiaga apie buvusių farmacijos mokslininkų sukaktis ir išėjusius Anapilin.

Laukiame naujų mūsų žurnalo skaitytojų, kurie perskaitę mūsų žurnalą sulauks naujų žinių šaltinio ir naujienų iš kolegų profesinės veiklos, ir farmacijos mokslo bei praktikos apžvalgos ir naudingų patarimų bei atsakymų į Jus dominančius klausimus.

Linkiu visiems mūsų žurnalo skaitytojams puikios sveikatos, sėkmės darbe ir asmeninės laimės!

Pagarbiai,
prof. habil.dr. Eduardas Tarasevičius

Interviu su Šv. Kristoforo vaistinės vadove farmacijos magistre ir Groningeno Universiteto doktorante INDRE TREČIOKIENE

kurią pagal Vaistinių geros praktikos taisyklės privalo atlikti išduodant receptinį ar bereceptinį vaistą?

Mes dažnai pasiklystam tarp terminų. Ir tai nėra vien Lietuvos problema, nes dauguma vakarų Europos šalių tik dabar ieško sprendimų kaip suvienodinti medicinoje ir farmacijoje naudojamus terminus. Todėl ir prieš diskutuojant su kolegomis užsienyje, apsibrėžiame ką kaip vadinsime. Aš esu linkusi farmacinę rūpybą ir farmacinę paslaugą vertinti kaip susijusius, bet ir skirtingus dalykus. Farmacinę paslaugą turi suteikti kiekvienas farmacijos specialistas atleisdamas vaistą – informuoti apie vartojimo dažnumą ir būdą, galimus šalutinius poveikius ir t.t. Tuo tarpu, farmacinė rūpyba, taip pat yra paslauga, tačiau tai jau yra papildoma vaistininko teikiama paslauga, kuri nebūtinai turi lydėti pardavimą ar po jos sekti pardavimas. Pvz., paciento vartojamų vaistų ar vaistinės peržiūra jau turėtų būti traktuojama kaip farmacinės rūpybos paslauga.

Farmacinės rūpybos koncepcijos diegimo vaistinių praktikoje per būtinąsias ir papildomas paslaugas specialistai tvirtina, kad būtinas šių paslaugų teikimo pacientams monitoringas. Toks reikalavimas primena mūsų kolegų gydytojų pildomas ligos istorijas, kur surašomos visos procedūros ir duomenys apie pacientui suteiktas medicinos paslaugas. Kokias Jūs matytumėte problemas norint realizuoti šį principą mūsų šalies vaistinėse? LFS kreipiasi į vaistines rekomenduojant įteikti pacientui kartu su įsigytais vaistais raštišką informaciją apie keletą vaistų racionalaus vartojimo intervalus derinant su mitybos laiku bei būtinus perspėjimus. Kokia Jūsų nuomonė šiuo klausimu?

Dėl farmacinės rūpybos paslaugų teikimo monitoringo išlieka opus klausimas – kas jį atliks?

Ir tuomet bent jau man iškyla nepatogus klausimas – ar atliekamas gydytojo paslaugų monitoringas? Taip jau išeina, kad vaistininkai, būdami pakankamai kvalifikuoti ir kompetetingi sveikatos priežiūros specialistai, turi visuomenei įrodinėti savo naudą ir vertę.

Mano nuomone, vaistinės patvirtintų farmacinės paslaugos teikimo procedūrų vykdymas ir jų kasmetinis vidinis kokybės auditas, turėtų būti pakankamas svirtas farmacinės rūpybos paslaugoms vertinti. Todėl, jei vaistinė mato, kad jos pacientams reikalinga konsultacija ir raštiška informacija apie jo vartojamus vaistus, vartojimo intervalus ir suderinamumą su maistu, kokybiškos paslaugos užtikrinimui, turėtų paruošti šios paslaugos teikimo procedūrą, kurioje įvertintų ir aprašytų kokią informaciją ir koku būdu teiks, kokią padalomąją medžiagą išduos ir svarbiausia, kaip vertins paslaugos atlikimą ir kokybę.

Farmacijos studijas Jūs baigėte Kauno medicinos universitete (dabar Lietuvos sveikatos mokslų universitetas). Gal galite trumpai apibūdinti farmacijos studijas farmacijos fakultete? Ar gavote pakankamai žinių ir praktinių įgūdžių profesinei veiklai vaistinėje?

Farmacijos studijas baigiau 2004 metais. Dabar labai sunku įvertinti kokių žinių trūko baigus ir priešžastis, kodėl taip galėjo atsitikti. Tačiau penktame kurse atlikdama praktiką galvojau, kad bent jau sutrumpintą panašaus pobūdžio praktiką naudinga būtų atlikti po pirmų studijų metų – padirbti kelias valandas vaistinėje, pačiupinėti vaistų pakuotes, užpajamuoti prekes, pamatyti klientus ir pan.

Taip pat manau, kad studijų programoje labai trūko ekonominių, socialinių dalykų ir holistinio požiūrio į pacientą ir medicinos sistemą.

Lietuvos žiniasklaidoje šiais metais plačiai diskutuojama dėl „Farmacinės rūpybos“ koncepcijos apibrėžimo ir jos praktinio diegimo per farmacines paslaugas. Beje, tai ne tik mūsų šalies fenomenas. Juk šios filosofinės sąvokos apibrėžimų pasaulyje žinoma apie 30 ... Ar pakankamai laiko skiria kiekvienas vaistininkas, suteikdamas pacientui būtinąją farmacinės rūpybos paslaugą,

Tačiau čia susiduriame su kitu vaistininkams labai opiu klausimu: kas turėtų atlyginti už farmacinės paslaugos suteikimą – vaistininko darbą?

Europos Sąjungos farmacinės grupės duomenimis ES šalių vaistinėse šalia būtiniosios receptų atleidimo paslaugos, kuri vykdoma visose šalyse, dar teikiamos papildomos farmacinės rūpybos paslaugos. Jų priskaičiuojama apie 20, tačiau kiekvienoje šalyje teikiamų paslaugų skaičius skirtingas. Kai kurioms paslaugoms būtini papildomi sertifikatai ir vaistininkų draudimas. Kokių paslaugų pageidauja Jūsų vaistinės lankytojai?

Šiandien mūsų vaistinės klientai įvardina, kad vaistinėje norėtų pasimatuoti biocheminius rodiklius, pvz., cholesterolį ar gliukozę, ir taip pat norėtų, kad jiems būtų surašytas aiškus vaistų vartojimo planas. Tačiau, medicina nėra ta sritis, kurioje mes galime pasikliauti pacientų norais. Dažnai pacientas, nebūdamas kompetetingas šioje srityje, net nenuotokia kokios paslaugos jam šiaandien ar artimoje ateityje bus naudingos. Pvz., praktiškai kiekvieną dieną savo darbe susiduriu su pacientais, kurie nereguliariai vartoja antihipertenzinius vaistus. Tačiau, kol neištinka kritinė būseną, jie savo situacijos rimtumo nesuvokia, ir jei tokio paciento paklaustum, ar jam reikalinga jo antihipertenzinių vaistų vartojimo peržiūra ar teisingo ir savalaikio kraujospūdžio matavimo kontrolė, jis pasakys, kad tikrai ne. Todėl ne pacientas turi nuspręsti, kokių paslaugų jam reikia, o sveikatos priežiūros sistema formuojančios organizacijos, atsižvelgdamos į esamą situaciją, problemines sritis.

Jūs dalyvavote Tarptautinės farmacijos federacijos (FIP) kongresuose. Ten buvo pateikti pranešimai apie papildomų farmacinės rūpybos paslaugų apmokėjimo patirtį įvairiose pasaulio šalyse. Kokie galėtų būti kompensavimo šaltiniai už suteiktas papildomas farmacinės rūpybos paslaugas mūsų šalyje?

Manau, kad kaip ir visos medicinos paslaugos, farmacinė rūpyba turėtų būti apmokama draudimo lėšomis – privačiomis arba valstybinėmis. Vartotojui yra sunku išleisti pinigus dabar, dėl tikėtinos naudos ateityje. Be to, dauguma pacientų neturi žinių ir kompetencijos nuspręsti ar farmacinės rūpybos paslauga jiems reikalinga, nei gali įvertinti gaunamas naudas. Tuo tarpu draudimo atveju, draudėjas, o konkrečiai Lietuvos atveju, valstybė, turėtų įvertinti visus farmacinės rūpybos aspektus, tame tarpe farmakoekonominius ir nuspręsti, kokią lėšų dalį skirs farmacinei rūpybai.

Žiniasklaidoje pasirodė keletą poilsiautojų prie Baltijos jūros pageidavimai pardavinėti vaistus (validolį, širdies lašus) įvairiose parduotuvėse, nes pajūryje nėra vaistinių. Ar tikrai Lietuvoje trūksta vaistinių? O gal eidamas į pajūrį degintis, prie ežero žvejoti arba grybauti kiekvienas sveiko proto žmogus turėtų pasirūpinti pasiūminti su savimi jam būtinus vaistus?

Validolis šiuo metu Lietuvoje yra maisto papildas, todėl jo pardavimai nėra taip apriboti kaip vaistų. Jei maisto prekių parduotuvė gali prekiauti hematogenu, tai nematau problemos prekiauti ir validoliu. Širdies lašai taip pat vargu ar pagalbės kritiniu atveju, todėl nemanyčiau, kad šie du pateikti pavyzdžiai yra būtini išvykose. Sakyčiau būtina krūtinės anginą turintiems pacientams su savimi turėti nitroglicerino, ar astmatikams salbutamolio inaliatorių (ar kitą jiems paskirtą preparatą), tačiau apie šių vaistų pardavimą ne vaistinėje negalime kalbėti, nes jų pardavimui būtina suteikti farmacinę paslaugą.

Lėtinėmis ligomis sergantiesiems pacientams rekomenduotina turėti jiems būtinų vaistų, taip pat išskylaujant su vaikais, rekomenduojam turėti ir pleistriukų, dezinfekcijos priemonių, tepaliukų nuo įkandimų ar vaistų nuo skausmo. Tačiau reikėtų visada iš anksto įvertinti kur pacientas laikys pasiimtus vaistus. Ar turės galimybę vaistus laikyti vėsiai ar vaistinėje kartu su juo „deginis“ papildymyje?

Jūs nuolat keliate savo profesinę kvalifikaciją dalyvaujant kongresuose, konferencijose, seminaruose. Būdamas farmacijos magistre-praktike nutarėte studijuoti doktorantūroje užsienyje. Lietuvoje tai nėra dažnas atvejis. Kas paskatino pradėti mokslininkės karjerą?

Doktorantūrą norėjau studijuoti tik baigus tuometį Kauno Medicinos Universitetą, tačiau, tuo metu galimybės susiklosti kitaip. Vėliau rinkausi praktiko kelią, ir dėl to visai nesigalio, nes įgyjau daug patirties visuomenės vaistinėje. 2014 m. baigiau Vilniaus Universiteto Tarptautinės verslo mokylos tarptautinio marketingo ir vadybos magistrantūrą ir tuomet supratau, kad mano noras siekti mokslinės karjeros niekur nedingo. Ilgai svarsčiau, ar rinktis farmacinės srities ar socialinės srities doktorantūrą, nors visada svajojau apie farmakoekonomiką.

2015 m. pavasarį Tartu, Estijoje vykusios Klinikinių farmacininkų konferencijos metu susipažinau su Selen Yegenoglu, farmakoekonomikos profesore iš Hacettepe universiteto Ankaroje, Turkijoje. Ji mane padaršino, išskleidė abejones dėl pasirinkimo ir supažindino su farmakoekonomikos profesoriumi Maarten Postma iš Groningeno Universiteto, Nyderlanduose.

2015 m. rugsėjį pradėjau farmakoekonomikos doktorantūros studijas Groningeno Universitete. Labai džiaugiuosi šia galimybe ir tikiuosi, kad pateisinsiu savo vadovų ir savo naujo Alma Mater lūkesčius.

„Lietuvos farmacijos žinių“ (LFŽ) žurnalo red kolegijos vardu noriu padėkoti už pateiktą nuomonę ir palinkėti sėkmės teikiant farmacinės rūpybos paslaugas vaistinėje ir doktorantūros studijose.

Pagarbiai, LFŽ žurnalo redaktorius prof. habil. dr. Eduardas Tarasevičius, 2016 06 04

Lietuvoje įvyko Baltijos trijų šalių tarptautinė mokslinė-praktinė konferencija **BALTPHARM FORUM-2016**

tema: „*Tradiciniai ir savigydai vartojami sveikatos produktai: vaistininio kompetencija ir atsakomybė*“

(*Complementary and self-care health products: A pharmacist competences and responsibilities*)

Ona Ragažinskienė, Eduardas Tarasevičius, Vitalija Povilaitytė-Petri, Jurgita Daukšienė, Liudas Ivanauskas, Indrė Trečiokienė, Birutė Varanavičienė, Arvydas Vengalis

2016 m. balandžio 15–17 dienomis Lietuvoje, Klaipėdoje, viešbučio „Amberton Klaipėda“ konferencijų centre, įvyko istorinis dviejų dienų Biomedicinos srities Farmacijos krypties forumas, kurį organizavo Lietuvos farmacijos sąjunga (LFS), dalyvaujant Latvijos ir Estijos farmacijos draugijų atstovams. Klaipėdos miesto meras Vytautas Grubliauskas atidarė renginį, kuriame dalyvavo 256 vaistininę praktikų, mokslininkų, akademinės bendruomenės narių ir medicinos, farmacijos pramonės atstovai, atstovaujantys 43 institucijas iš šešių šalių, o ypač gausiu dalyvių skaičiumi išsiskyrė Latvijos ir Estijos delegacijos. Forume perskaityti: 24 pranešimai plenariniuose posėdžiuose, kurie publikuoti „Lietuvos Farmacijos žinių“ žurnale (*Lithuanian Pharmaceutical News*) 2016 Nr. 1-2 (238-239) ir 33 standiniai pranešimai, kurie publikuoti e-knygoje adresu <http://www.lfsajunga.lt/>

BaltPharm Forum – tai tradicinis Baltijos šalių vaistininę forumas, kuris pirmą kartą įvyko 1998 m. Vilniuje ir rotacijos būdu kasmet rengiamas kitoje šalyje. Šių metų forumą galima vadinti istoriniu, nes LFS kvietimu į jį pirmą kartą atvyko svarbiausios pasaulinės organizacijos, vienijančios daugiau negu 3 milijonus farmacijos universitetines studijas baigusius specialistų-praktikus ir mokslininkus – vadovai: FIP prezidentė ir FIP generalinis sekretorius.

Forumo pagrindinė pranešėja dr. Carmen Peña - Tarptautinės farmacijos federacijos (FIP – *International Pharmaceutical Federation*) prezidentė – pirmoji moteris per šios pasaulio farmacijos specialistus vienijančios organizacijos daugiau nei 100 metų istoriją. Ji išryškino didėjančią farmacijos specialisto vaidmenį sveikatos apsaugos sistemoje, ypač – lėtinių ligų prevencijoje ir gydyme. „Tai pasiekti galima, įgyvendinant FIP misiją – atnaujinti farmacijos sritį, kad ši profesija išliktų svarbi ir efektyviai reaguotų į dabarties ir būsimus naujos visuomenės poreikius“ – kalbėjo ji. FIP generalinis sekretorius Luc Besancon baigdamas šio pranešimo diskusijas, pakvietė susirinkusius vaistininę praktikus, akademinės bendruomenės narius aktyviai dalyvauti Tarptautinės

farmacijos federacijos (FIP) organizuojamo 76 Pasaulinio farmacijos ir farmacijos mokslo (76th FIP *World Congress of Pharmacy and Pharmaceutical Sciences 2016*) kongreso darbe 2016 m. rugpjūčio 28 – rugsėjo 1 d. Argentinos sostinėje Buenos Aires.

Europos Sąjungos komisaras, atsakingas už sveikatą ir maisto saugą Vytenis Povilas Andriukaitis pranešime pažymėjo, kad Sveikatos apsauga Europos Sąjungoje susiduria su naujais iššūkiais, iš kurių vienas didžiausių – augantis gyventojų sergamumas lėtinėmis ligomis. Jis nurodė, kad vienas iš būdų kovoti su šių ligų keliamomis grėsmėmis yra prevencinių ir gydymo priemonių gerinimas, skatinant platesnį kokybiškų ir saugių sveikatos gyvensenos bei terapinių priemonių pasirinkimą.

Pažymėtinas geros bendravimo praktikos išskirtinis atvejis, kai Forumo darbe visų pranešėjų pasisakymus įdėmiai išklaušė LR Sveikatos apsaugos viceministrė dr. Jadvyga Zinkevičūtė, dalyvaudama diskusijoje.

Šių metų *BaltPharm Forum 2016* plenarinio posėdžio pagrindiniai pranešėjai:

FIP prezidentė dr. **Carmen Peña** (*Naujas farmacijos vaidmuo – naujai visuomenei*)

Europos Sąjungos komisaras **Vytenis Povilas Andriukaitis** (*Ar mums reikalingas specifinis teisinis vaistinių augalų produktų reguliavimas?*)

Akademikas, prof. habil. dr. **Audrius Maruška**, prof. dr. **Ona Ragažinskienė** (*Vaistinių augalų ir biologiškai veiklių junginių įvairovės vertinimo metodologija*)

Dr. Vitalija Povilaitytė-Petri (*Europos Bendrijos šalių patirtis: augaliniai vaistiniai preparatai ir maisto papildai Belgijoje*).

LR SAM Farmacijos departamento direktorė **Gita Krukienė** (*Naujausi Lietuvos teisės aktai, susiję su farmacijos sektoriaus reguliavimu*).

Latvijos Farmacininkų draugijos prezidentė **Kitija Blumfelde** (*Naujausi pokyčiai farmacijos teisės aktuose Latvijoje, jų įtaka farmacijos sektoriui*)

Estijos Farmacijos draugijos prezidentas **Jaak Koppel** (*Estijos vaistininę vaidmuo aprūpinant gyventojus tradiciniais ir savigydos produktais*)

BaltPharm Forum 2016 užbaigtas mokslinėmis – praktinėmis diskusijomis ir paruošta Rezoliucija, kurią parengė BaltPharmForum 2016 rezoliucijos rengimo grupė:

Pirmininkė: dr. Vitalija Povilaitytė – Petri (Belgija)

Nariai: akademikas prof. habil. dr. Audrius Maruška (Lietuva), prof. habil. dr. Eduardas Tarasevičius (Lietuva), prof. dr. (HP) Ona Ragažinskienė (Lietuva), prof. dr. (HP) Nijolė Savickienė (Lietuva), prof. dr. (HP) Liudas Ivanauskas (Lietuva), doc. dr. Tauras Antanas Mekas (Lietuva), dr. Jurgita Daukšienė (Lietuva), farmacijos mag. Birutė Varanavičienė (Lietuva), farmacijos mag. Arvydas Vengalis (Lietuva), prof. dr. Ilze Barene (Latvija), vaist. Kitija Blumfelde (Latvija), vaist. Kaidi Sarv (Estija), vaist. Jaak Koppel (Estija).

Rezoliucijoje akcentuojama:

1. Artimiausiu metu, 2016-2017 metais, tikslinga Europos Parlamente organizuoti viešąjį renginį tema „*Augalinių produktų tausojančios racionalus vartojimas užtikrinant ligų profilaktiką ir sveiką gyvenimo būdą*“. Šis renginys padėtų ES šalims narėms pasidalinti geros praktikos patirtimi ir racionaliais sprendimais užtikrinant, kad į augalinių produktų rinką būtų pateikiami tik aukštos kokybės, efektyvūs ir saugūs preparatai.
2. Atsižvelgiant į didėjančią farmacijos specialisto vaidmenį visuomenės sveikatos apsaugos sistemoje – lėtinių ligų prevencijoje ir gydyme būtina daugiau dėmesio skirti šioms problemoms:
 - farmacijos specialistų rengimui ir jų kvalifikacijos kėlimui; atsižvelgiant į naujus visuomenės poreikius
 - peržiūrėti vaistininę ir gydytojų profesijų ruošimo akademinėse įstaigose programas ir įvesti disciplinas (įskaitant fitoterapiją), kuriose būtų suteikiamos žinios apie vaistinių augalų preparatų saugų, racionalų ir tausojamąjį vartojimą;

- prevencinių ir gydymo priemonių gerinimui, skatinant platesnį kokybiškų ir saugių sveikatos gyvensenos bei terapinių priemonių pasirinkimą, užtikrinant, kad paslaugos būtų teikiamos kvalifikuotų sveikatos priežiūros specialistų;
- užtikrinti, kad būtų pilnai įgyvendinami tiesiogiai su vaistininio darbu susiję įstatymai, jog darbdaviai organizuotų vaistinėse darbą ir sudarytų tokias darbo sąlygas, kurios leistų vaistininėms būti nepriklausomiems nuo ekonominių operatorių interesų, leistų savarankiškai, sąžiningai, atsakingai ir profesionaliai vykdyti įstatymu numatytas pareigas, orientuojantis į individualius pacientų poreikius;
- skatinti glaudesnę bendradarbiavimą tarp vaistininę ir kitų sveikatos priežiūros specialistų, užtikrinant profesionalių medicinos paslaugų tiekimą vartojant augalinius ir kitus savigydai vartojamus sveikatos preparatus;
- 3. Išryškinta, kad būtina kuo skubiau užtikrinti vaistinių augalų *etnobotaninio paveldo išsaugojimą, jo* receptūrų bei augalinių vaistinių preparatų ir augalinių produktų (maisto papildų) kokybę, saugų racionalų ir tausojamąjį vartojimą, panaudojant mokslinių tyrimų bazes (vaistinių augalų kolekcijas, chemines laboratorijas, farmacijos muziejų) mokslo institucijose.
- 4. Atkreiptas dėmesys, į kooperacijos būtinybę ir rekomenduojama Vykdyti **nacionaliniu ir tarptautiniu lygiu** profesionalų tarpinstitucinį, tarpdisciplininį mokslo institucijų bendradarbiavimą ir mokslo žinių sklaidą visuomenei (paskaitos, seminarai, leidiniai, augalų kolekcijos) apie **vaistinių augalų išteklių išsaugojimą, kokybiškų ir saugių** augalinių produktų ir kitų savigydai vartojamų sveikatos produktų **racionalų** vartojimą bei **jų pavojus žmogaus sveikatai ir ekosistemoms**.

Lietuvos farmacijos sąjungos (LFS) Valdyba nuoširdžiai dėkoja šiems rėmėjams:

Pagrindiniam rėmėjui - UAB Nemuno vaistinė

Rėmėjams:

UAB „Tamro“
UAB BENU Vaistinė Lietuva
UAB „ENTAFARMA“
UAB „Apotheca vaistinė“
UAB „Servier Pharma“
UAB Medicata Filia
UAB Platinex
UAB Sicor Biotech

UAB „Allergan Baltics“
UAB „Liukrena“
UAB Oriola Vilnius
UAB „Farmahelis“
UAB „Olainfarm-Lietuva“
UAB „Terra pharmaceutical“
UAB „Acorus Calamus“
UAB MRA
Medex Swiss Ltd.
Vilnius Airport Pharmacy/Oro uosto vaistinė

TARPTAUTINĖS MOKSLINĖS- PRAKTINĖS KONFERENCIJOS

BALTPHARM FORUM 2016

„Tradicioniai ir savigydybai vartojami sveikatos

produktai: vaistininko kompetencija ir atsakomybė“

(Complementary and self-care health products: A pharmacist competences and responsibilities)

REZOLIUCIJA

2016 m. balandžio 15–17 dienomis Lietuvoje, Klaipėdoje organizuota Biomedicinos srities Medicinos, Farmacijos krypties tarptautinė mokslinė-praktinė konferencija *BaltPharmForum 2016*. Forumo organizatorius - Lietuvos farmacijos sąjungos (LFS).

Forumo tikslas – išnagrinėti farmacijos sektoriuje aktualią temą *Tradicioniai ir savigydybai vartojami sveikatos produktai: vaistininko kompetencija ir atsakomybė*; susipažinti su naujausiais pakeitimais farmacijos teisinėje bazėje ir pasidalinti patirtimi šioje srityje trijose Baltijos šalyse. Atrinktų pristatymui pranešimų tematika daugiausiai siejosi su **augaliniais vaistiniaisiais preparatais** ir botaniniais maisto papildais, kurie naudojami savigydybai.

Konferencijos dalyviai: 256 žmonės, atstovaujantys 43 institucijas iš 6 šalių.

Perskaityta: 24 pranešimai plenariniuose posėdžiuose, kurie publikuoti *Lietuvos Farmacijos žinios (Lithuanian Pharmaceutical News) 2016 Nr. 1-2 (238-239)* ir 33 stendiniai pranešimai, kurie publikuoti e-knygoje adresu <http://www.lfsajunga.lt/>

BALTPHARM FORUM 2016 baigiamojo posėdžio metu nutarta:

- Atsižvelgiant į didėjančią farmacijos specialisto vaidmenį visuomenės sveikatos apsaugos sistemoje – lėtinių ligų prevencijoje ir gydyme būtina daugiau dėmesio skirti:
 - farmacijos specialistų rengimui ir jų kvalifikacijos kėlimui;
 - peržiūrėti vaistininkų ir gydytojų profesijų ruošimo akademinėse įstaigose programas ir įvesti disciplinas (įskaitant fitoterapiją), kuriose būtų suteikiamos žinios apie vaistinių augalų preparatų saugų, racionalų ir tausojamąjį vartojimą;
 - prevencinių ir gydymo priemonių gerinimui, skatinant platesnį kokybiškų ir saugių sveikos

gyvensenos bei terapinių priemonių pasirinkimą, užtikrinant, kad paslaugos teikiamos kvalifikuotų medicinos specialistų;

- užtikrinti, kad būtų pilnai įgyvendinamas Farmacijos, Darbo ir kiti tiesiogiai su vaistininko darbu susiję įstatymai, jog darbdaviai organizuotų vaistinėse darbą ir sudarytų tokias darbo sąlygas, kurios leistų vaistininkams būti nepriklausomiems nuo ekonominių operatorių interesų, leistų savarankiškai, sąžiningai, atsakingai ir profesionaliai vykdyti įstatymu numatytas pareigas, orientuojantis į individualius pacientų poreikius;
 - skatinti glaudesnę bendradarbiavimą tarp vaistininkų ir gydytojų, užtikrinant profesionalių medicinos paslaugų tiekimą vartojant augalinius preparatus;
 - skatinti ir įpareigoti vaistinių augalų mokslų specializaciją turinčius medicinos specialistus įsijungti į visuomenės švietimo programas, kuriose būtų pateikiama profesionali, mokslo tyrimais pagrįsta informacija apie vaistinius augalus bei jų naudojimą savigydybai ir su tuo susijusius pavojus žmogaus sveikatai ir ekosistemoms.
- Užtikrinti vaistinių augalų *etnobotaninio paveldo išsaugojimą*, jo receptūrų ir homeopatinių bei augalinių vaistinių preparatų ir augalinių produktų (maisto papildų) kokybę, saugų racionalų ir tausojamąjį vartojimą, panaudojant mokslinių tyrimų bazes (vaistinių augalų kolekcijas, chemines laboratorijas, farmacijos muziejų) mokslo institucijose.
 - Vaistinių augalų tyrėjus ir mokslininkus skatinti burtis į multidisciplininius projektus, kuriuose būtų vykdomi kompleksiški, su vaistiniaisiais augalais susijusias mokslo šakas apjungiantys mokslų tyrimai, užtikrinantys saugų, racionalų ir tausojamąjį vaistinių augalų panaudojimą bei vaistinių augalų išteklių išsaugojimą.
 - Užtikrinti, kad šiuo metu Lietuvoje ir kitose Europos Sąjungos šalyse turimi modernūs instrumentinės analizės metodai būtų naudojami rinkoje esančių augalinių vaistų ir augalinių maisto papildų kilmės, kokybės, efektyvumo ir saugumo įvertinimui bei reguliariai rinkos priežiūrai.
 - Vykdyti profesionalų tarpinstitucinį, tarpdisciplininį Mokslo institucijų (Vytauto Didžiojo, Lietuvos sveikatos mokslų, Vilniaus universiteto, Kauno technologijos universiteto bei Kauno Kolegijos, Lietuvos literatūros ir tautosakos instituto) bendradarbiavimą su LR Ministerijomis (Švietimo ir mokslo, Sveikatos apsaugos, Aplinkos, Ūkio, Kultūros bei Žemės ūkio).
 - Organizuoti **2016-2017 metais** Europos Parlamente viešąjį renginį tema „**Augalinių produktų tausojančias racionalus vartojimas užtikrinant ligų profilaktiką ir sveiką gyvenimo būdą**“.

Naujausios tarptautinės mokslo žinios ir pasiekimai apie gyvosios gamtos objektus ir jų tyrimo metodologiją

Akademikas prof. habil. dr. Audrius Maruška, prof. dr. Ona Ragažinskienė

2016 m. gegužės 19-20 d. Lietuvos mokslų akademijoje (Gedimino g. 3, Vilnius) įvyko dviejų dienų biomedicinos, fizinių, technologijos mokslo sričių 10-ji tarptautinė mokslinė konferencija „*Vital Nature Sign 2016*“ („*Gyvasios gamtos ženklas 2016*“), kurią organizavo Vytauto Didžiojo universiteto Gamtos mokslų fakultetas, Šiaurės šalių skirstymo mokslų draugija (NoSSS) ir Lietuvos mokslų akademija. Konferenciją atidarė LR Sveikatos apsaugos viceministrė dr. Jadvyga Zinkevičiūtė ir Lietuvos farmacijos sąjungos Prezidentas prof. habil. dr. Eduardas Tarasevičius. LR Sveikatos apsaugos viceministrė dr. Jadvyga Zinkevičiūtė, atidarydama jubiliejinę konferenciją, pasveikino susirinkusiuosius ir įteikė LR Sveikatos apsaugos ministerijos padėkos raštus Vytauto Didžiojo universiteto, Lietuvos sveikatos mokslų universiteto mokslininkams bei vaistininkams praktikams *BaltPharmForum 2016* bei Žmogaus sveikatos ir gamtos saugos tarptautinių mokslinių – praktinių konferencijų organizatoriams: akademikui, prof. habil. dr. Audriui Maruškei, prof. habil. dr. Eduardui Tarasevičiui, prof. dr. Onai Ragažinskienei, dr. Vitalijai Povilaitytei-Petri, doc. dr. Taurui Antanui Mekui, prof. dr. Liudui Ivanauskui, prof. dr. Nijolei Savickienei, dr. Jurgitai Daukšienei, etnologei Gražinai Kadžytei, doktorantei, vaistininkei – praktikei Indrei Trečiokienei, klinikei vaistininkei Birutei Varanavičienei, vaistininkui – praktikui Arvydui Vengaliui.

Šios konferencijos darbe dalyvavo virš 120 mokslininkų, akademinės bendruomenės narių ir medicinos, farmacijos, chemijos, biologijos, technologijos, mikologijos, pramonės atstovų iš šešių šalių: Belgijos, Kazachijos, Prancūzijos, Lenkijos, Baltarusijos, o gausiu dalyvių skaičiumi išsiskyrė Turkijos delegacija.

Konferencijos tikslas – naujausių mokslo žinių sklaida apie gyvosios gamtos objektus: žmogaus, gyvūnų ir augalų biologines, chemines bei fizikines savybes ir jų tyrimų metodologiją.

Šioje konferencijoje buvo sprendžiamas specialistų kvalifikacijos kėlimo klausimas įvairiose mokslo srityse, todėl gegužės 18 d., Kaune, Vytauto Didžiojo universiteto Gamtos mokslų fakulteto, Biologijos katedros Instrumentinės analizės laboratorijoje (Vadovas prof. akademikas, habil. dr. Audrius Maruška) buvo organizuojami vienos dienos mokymai – specialistų kvalifikacijos kėlimo kursas „Kapiliarinės elektroforezės panaudojimas kokybiniais ir kiekybiniais įvairių gyvosios gamtos objektų bandinių savybių tyrimams“.

Konferencijoje perskaityti: 29 pranešimai plenariniuose posėdžiuose ir 109 stendiniai pranešimai, kurie publikuoti e-knygoje adresu http://vns.microsep.org/?page_id=367.

Tarptautinė mokslinė konferencija „*Vital Nature Sign 2016*“ („*Gyvasios gamtos ženklas 2016*“) – tai tradicinis Vytauto Didžiojo universiteto Gamtos mokslų fakulteto renginys, kurį pirmą kartą 2006 m. organizavo akademinio

jaunimo mokslinės draugijos „Modusas“ grupė iniciatyvių ir kūrybingų VDU Gamtos mokslų fakulteto studentų (dabartinis prodekanas dr. Vyktas Baublys, dr. Reda Kubiliūtė) ir prof. habil. dr. Audrius Maruška.

Šių metų konferencijos pagrindinis pranešėjas Mons universiteto (Belgija) prof. habil. dr. Pierre Duez. Profesorius vykdo bioanalizės, toksikologijos, fizikinės chemijos, fitochemijos, farmacinės chemijos bei naujų vaistų kūrimo fundamentinius ir taikomuosius tyrimus, yra 17 mokslo daktarų vadovas, 9 mokytojų knygų ir 136 mokslinių straipsnių bendraautorius, dalyvauja ekspertinėje veikloje: Europos Farmakopėjos TCM darbo grupės narys. Belgijos augalinių ir veterinarinių vaistų registracijos komisijos narys Vykdydamas mokslines misijas, skatina tarptautinį bendradarbiavimą Alžyre, Argentinoje, Kamerūne, Vokietijoje, Burkina Faso, Prancūzijoje, Ugandoje, dalyvauja vykdamas tarptautines mokslinių tyrimų programas: Burkina Faso, Kongo, Kinijoje, Prancūzijoje, Madagaskare, Ruandoje, Jungtinėje Karalystėje, Vietname; Jis yra GP-TCM tyrimų asociacijos valdybos narys (<http://www.gp-tcm.org/>); farmakologijos ir toksikologijos interesus grupės vadovas; kinų medicinos preparatų, patekusių į rinką, kokybės vertinimo TCM Farmacinės analizės komisijos narys (Pasaulio federacijos kinų medicinos draugija, WFCMS); konsultantas Europos TAXUD GD o taip pat konsultuoja verslo atstovus ir kompanijas.

Vizito Lietuvoje metu prof. habil. dr. Pierre Duez skaitė viešą paskaitą ir susitiko su VDU Gamtos mokslų fakulteto mokslininkais, VDU Tarptautinių ryšių skyriaus ERASMUS programų koordinatoriumi Konstantinu Kurževu. Susitiko su Lietuvos sveikatos mokslų universiteto Farmacijos fakulteto dekanu prof. dr. Vitaliu Briedžiu, mokslininkais bei studentais, Kauno technologijos universiteto Cheminės technologijos fakulteto prof. dr. Petru Rimantu Venskutoniui. Profesorius susipažino su šiuose universitetuose vykdoma mokslinė, projektine veikla bei studijomis ir aukštai įvertino jų lygį bei tarptautinio bendradarbiavimo galimybes.

Džiugu, kad Mons universiteto (Belgija) bioanalizės, farmakognozijos ekspertas, prof. habil. dr. Pierre Duez, susipažinęs bei aplankęs VDU Kauno botanikos sodo Vaistinių augalų kolekcijas ir jas palyginęs su kitų šalių aplankytomis kolekcijomis, pažymėjo jų klasifikacijos, sudarytos pagal biologiškai veikliąsias medžiagas išskirtinę ir unikalią reikšmę mokslui bei studijoms. Svečių sužavėjo Lietuvos Medicinos ir farmacijos istorijos muziejaus kolekcijos.

Plenarinio posėdžio pranešėjai: prof. dr. Pierre Duez, dr. Arvydas Kanopka, drof. dr. Rimantas Venskutonis, prof. dr. Hasan Sungur Civelek, dr. Murat Kaya, Denis Ponomaryov, asoc. prof. dr. Ilgaz Akata, dr. Akvilė Viršilė, prof. dr. Vitalis Briedis, prof. dr. Elena Bartkienė, dr. Vidmantas Bendokas ir kiti.

Pranešėjai pabrėžė svarbą 10-osios tarptautinės mokslinės konferencijos „Vital Nature Sign 2016“ („Gyvasis gamtos ženklas 2016“), kuri sutelkė skirtingų mokslo sričių ir krypčių mokslininkus bei tyrėjus, atvykusius iš įvairių šalių, mokslo institucijų, pasidalinti naujomis mokslo idėjomis bei pasiekimais, kurie yra pagrįsti moksliniais tyrimais, gerinant gyvosios gamtos sveikatą.

Konferencijos metu išryškėjo svarbus bendradarbiavimas tarp mokslo ir verslo, mokslo ir politikų, siekiant visuomenės gerovės ir naujų mokslo žinių sklaidos.

Apie tradicinę XXII tarptautinę mokslinę-praktinę konferenciją „Žmogaus ir gamtos sauga 2016“

Prof. dr. Ona Ragažinskienė

22-osios konferencijos ištakos, tikslas ir objektai

Tradiciskai šiais metais gegužės 4 dieną konferencija pradėta VDU Kauno botanikos sode, sekcijoje *Aplinka ir Sveikata*, kurios organizatorės prof. habil. dr. Regina Gražulevičienė, prof. dr. (HP) Ona Ragažinskienė. Konferencijos plenarinį posėdį pradėjo prof. dr. (HP) Ona Ragažinskienė, perduodama LR Sveikatos apsaugos viceministrės dr. Jadvygos Zinkevičiūtės sveikinimus. Ji pažymėjo, kad ši konferencija vyksta kasmet, pavasarį, pažymint pasaulines Sveikatos, Aplinkos apsaugos bei Darbuotojų saugos ir sveikatos dienas.

Konferenciją atidarė Vytauto Didžiojo universiteto Senato narys Kauno botanikos sodo Tarybos pirmininkas, prof. dr. (HP) Remigijus Daubaras ir Aleksandro Stulginskio universiteto Žemės ūkio inžinerijos ir saugos instituto konferencijos rengimą koordinuojantis doc. dr. Ričardas Butkus. Jie išryškino šios konferencijos tikslo reikšmę mokslo sklaidai apie žmogaus sveikatos gerinimą ir gamtos saugą bei konferencijos dalyviams palinkėjo bendradarbiavimo ir pasidalijimo kūrybinėmis idėjomis bei veiklos rezultatais.

Konferencijos tikslas – mokslo žinių sklaida apie žmogaus sveikatos gerinimą ir gamtos saugą. Konferencijoje dalyvauja ne tik mokslininkai, dėstytojai, praktikai, bet ir studentai bakalaurai, magistrantai, doktorantai ir jų vadovai, šia tematika pristatydami mokslinio darbo rezultatus pranešimuose.

Konferencijos organizatoriai: Aleksandro Stulginskio universitetas, Lietuvos Žemės ūkio ministerija, Vytauto Didžiojo universitetas, Lietuvos žemės ūkio konsultavimo tarnyba, Lietuvos Mokslų akademija.

Tarptautinės mokslinės-praktinės konferencijos 54 straipsniai išspausdinti solidziam 212 puslapių „Žmogaus ir gamtos sauga 2016“ leidinyje. Tai gera mokymo bei metodinė priemonė studentų savarankiškomis studijoms, ja naudojasi ir dėstytojai, papildydami paskaitas mokslinių tyrimų duomenimis.

Konferencijos **sekcijoje *Aplinka ir Sveikata*** pristatyta 14 mokslinių žodinių ir 30 stendinių pranešimų.

Konferencijos plenarinio posėdžio mokslinių pranešimų apžvalga

Europos Sąjungoje žmogaus ir aplinkos problemos laikomos prioritetinėmis. Doc. dr. Nicola Tiso (Tuscia universitetas, Italija), bendraautorių vardu pristatė tarptautinio, kompleksinio (VDU, KTU ir Tuscia universiteto, Italija) bioremediacijos ir fitoremediacijos tyrimo duomenis, gautus įvykdžius projekto „Pabėgių medienos bioremediacijos tyrimai ir technologijų kūrimas“ *BIOREM* (Nr. VP1-3.1-ŠMM-10-V-02-010) veiklas pagal 2007–2013 m. Žmogiškųjų išteklių plėtros veiksmų programos 3 prioriteto „Tyrėjų gebėjimo stiprinimas“ įgyvendinimo VP1-3.1-ŠMM-10-V priemonę „Aukšto tarptautinio lygio mokslinių tyrimų skatinimas. Projekto pareiškėjas Vytauto Didžiojo universitetas, projekto vadovas akademikas prof. habil. dr. Audrius Maruška, Fitoremediacijos koordinatore VDU Kauno botanikos sode prof. dr. (HP) Ona Ragažinskienė. Šie moksliniai tyrimai geležinkelio panaudotų pabėgių medienos valymo nuo toksinių junginių būdo ir technologijos sukūrimas prisideda prie pagrindinių ūkio šakų žalingo poveikio aplinkai ir žmonių sveikatai mažinimo problemos sprendimo.

Konferencijos dalyviams sudomino mokslininkų prof. dr. (HP) Remigijaus Daubaro ir doc. dr. Laimos Česonienės pranešimai apie spanguolių, putinų mokslinius tyrimus ir jų išvestų naujų, dviejų šilauogių veislių – ‘Freda’ ir ‘Danutė’ selekciją, produktyvumą, jų atsparumą žiemai ir ligoms. Be to, bendraautoriai pristatė MEKODINA projekto darbo rezultatus (Projekto vadovas prof. dr. (HP) Remigijaus Daubaras).

Dr. Antanina Stankevičienė pranešime pristatė VDU Kauno botanikos sode auginamų dekoratyvinių ir vaistinių augalų šaknyno zonos mikologinių tyrimų raidą 1989–2015 m.

Dr. Vilija Snieškienė apžvelgė Alytaus ir Kauno miestų gatvių želdynų tyrimus ir apgailestavo, kad Lietuvoje trūksta duomenų apie miesto gatvių želdynų būklę lyginant su gausiais ir ilgalaikiais tyrimais šiuo klausimu Prancūzijoje.

Pažymėtinas jaunojo mokslininko magistranto Evanto

Šaučiūno svarbus bei įdomus pranešimas apie eterinio aliejaus išskyrimą iš vaistinių (aromatinių) augalų žaliavos trimis ekstrakcijos metodais (magistro darbo vadovai prof. Audrius Maruška, prof. Ona Ragažinskienė).

Įdomius pranešimus apie kokybiškų ir saugių dermatologinių preparatų gamybos technologijas, panaudodami augalinius aliejus, pristatė Lietuvos sveikatos mokslų universiteto Farmacijos fakulteto mokslininkai, doktorantai ir magistrantai.

Stendiniai pranešimų aptarimas

Konferencijos organizacinio mokslo komiteto nariai prof. dr. (HP) Ona Ragažinskienė ir akademikas, prof. habil. dr. Audrius Maruška pirmininkavo stendinių pranešimų veiklai.

30 stendinių pranešimų pasižymėjo tematikos įvairove. Daugumą jų pristatė magistrantai, doktorantai ir jų vadovai. Jų tarpe aktyviai dalyvavo Anger’s universiteto (Prancūzija) pagal Erasmus studijų programą į VDU atvykę studentai. Kiekvienam pranešėjui buvo pateikiami klausimai bei pasiūlymai tolimesniems darbams.

Seminara „Šiuolaikinių mokslo žinių apie vaistinių (aromatinių) augalų tyrimus ir racionalų panaudojimą sklaida“ pradėjo etnologė

Konferencijos „Žmogaus ir gamtos sauga“ metu darbas vyksta ne tik sekcijose, bet ir moksliniuose praktiniuose seminaruose. Šiais metais patyrė naujų įspūdžių, 52 dalyviai susirinkę į tradicinį seminarą „Šiuolaikinių mokslo žinių apie vaistinių (aromatinių) augalų tyrimus ir racionalų panaudojimą sklaida“. Renginys vyko Vytauto Didžiojo universiteto Kauno botanikos sodo Vaistinių ir prieskoninių augalų kolekcijų sektoriaus unikaliame Farmakognostiniame sode: vaistinių, prieskoninių ir medingųjų augalų kolekcijose, kuriamose nuo 1924 m. Šios kolekcijos yra ne tik mokslinės, bet ir studijų bei rekreacinės veiklos objektas. Šio seminario vadovė prof. dr. (HP) Ona Ragažinskienė ir prof. dr. (HP) Nijolė Savickienė renginį pradėjo Lietuvos farmacijos sąjungos prezidento prof. habil. dr. Eduardo Tarasevičiaus ir Lietuvos sveikatos mokslų universiteto Klinikų vaistinės vedėjos Birutės Varanavičienės pasveikinimu, įteikiant jiems vaistinių augalų pavasarinę puokštę. Šiems vaistininkams 2016 m. LR Sveikatos apsaugos ministras Juras Požėla suteikė nusipelnusio Lietuvos medicinos darbuotojo vardus.

Seminaro pradžioje, praktinio užsiėmimo metu vyko prieskoninių (aromatinių) augalų indentifikavimas ir vaistažolių arbatų degustavimas.

„Dievas ant lauko ir svėrės nėra be reikalo sutvėręs,“ – taip seminarą pradėjo Lietuvių literatūros ir tautosakos instituto etnologė Gražina Kadžytė, publikos šiltai sutiktu pranešimu „Lietuvos tautosaka apie vaistažolininkystės patyrimus“.

Lietuvos sveikatos mokslų universiteto Lietuvos medicinos ir farmacijos istorijos muziejaus direktorius doc. dr. Tauras Antanas Mekas pristatydamas „Senosios vaistininkystės žinių taikymas šiuolaikinėje medicinoje“, atkreipė dėmesį, kad tik medicinos bazinį išsilavinimą turintys specialistai gali vykdyti visuomenės švietimą apie vaistinių augalų bei augalinių produktų reikšmę gydymui.

Akademikas prof. habil. dr. Audrius Maruška įvertino biologiškai veiklių medžiagų tyrimų reikšmę vaistinių augalų introdukcijai ir perspektyvių augalų atrankai. Jis vaizdžiai demonstruodamas aparatus, išryškino šiuolaikinės cheminės analizės metodų miniatiūrizacijos, integracijos ir automatizavimo kryptis, cheminės laboratorijos „mikroluste“ technologijos idėją ir jos tarpdiscipliniškumą bei plačias pritaikymo galimybes biomedicinos ir fizikinių mokslų tyrimams, maisto, chemijos, kosmetikos ir farmacijos pramonės produktų kokybės įvertinimui.

Prof. habil. dr. (HP) Nijolė Savickienė pranešime „Vaistinių augalų įtaka chronobiologijai ir žmonių sveikatai“ atkreipė dėmesį į *chronobiologiją*, t.y. dienos ir nakties poveikį žmogaus fiziologijai, išryškindama svarbiausio hormono melatonino reikšmę mūsų sveikatai. Rekomendavo vaistinius augalus: skaistenį, valgomąjį pomidorą, paprastąjį morką, sėjamąjį avižą irk t., kuriuose kaupiasi panašios cheminės struktūros stimulatorius auksinas.

Dr. Darius Kubilius, profesionalus nudegimų chirurgas, atvyko po operacijos. Jis dalijosi kasdienine patirtimi apie nelaimingus atsitikimus (nudegimus, apsuplykimus) namuose, nuo kurių nukenčia ypač vaikai, namų šeimininkės ir rekomendavo elementarių apsaugos priemonių. Tai taiko savo kasdieninėje praktikoje jų daugiavaikė šeima. Jo medicinos mokslų daktaro disertacija buvo skirta nudegimų prevencijai. Savo asmeniu pavyzdžiu paliudijo, kad koreguojama mityba yra puiki širdies bei kraujagyslių ligų profilaktika. Šių ligų prevencija parūpo chirurgui ir dėl skaudžios asmeninės patirties – dr. Dariaus Kubiliaus artimieji patyrė labai rimtų sveikatos bėdų, juos lydėjo praradimai. Tai sukrėtė jį kaip mediką. Jis ne tik domisi, bet ir koreguoja visos šeimos narių mitybą – čia slypi sveikatos problemų sprendimo raktas.

Dr. Vilija Snieškienė pranešime aptarė paplitusius vaistinių (aromatinių) augalų ligas ir kenkėjus bei rekomendavo prevencijos priemones.

Prof. dr. (HP) Ona Ragažinskienė akcentavo kokybiškų, saugių augalinių produktų racionalaus vartojimo ir neigiamos savigydos pavojus žmogaus sveikatai problemą, kurią reikia spręsti nacionaliniu ir tarptautiniu lygiu, vykdant profesionalų tarpinstitucinį, tarpdisciplininį mokslo institucijų bei ministerijų bendradarbiavimą bei mokslo žinių sklaidą visuomenei. Ji apibendrino seminario darbą bei padėkojo seminario pranešėjams už įdomius pranešimus ir dalyvavusiems žurnalistams už darbą, kviesdama dalyvauti kitų metų konferencijoje. Mokslininkė pažymėjo, kad tokiu būdu plečiamas tarpuniversitetinis bendradarbiavimas, sprendžiamos aktualios mokslinio darbo bei švietėjiškos veiklos problemos.

Lietuvos farmacijos sąjungos prezidentas prof. habil. dr. Eduardas Tarasevičius, dėkodamas organizatoriams, konstatavo, kad tai labai svarbus, įdomus ir vertingas bei reikalingas renginys, tiek mokslininkams, tiek specialistams, tiek studentams. Jis pasiūlė kitais metais seminarą organizuoti lauko sąlygomis palapinėje ir pakviesti jame dalyvauti medicinos bei farmacijos praktikus, konstatuodamas, kad į organizacinę veiklą įsijungs Lietuvos farmacijos sąjunga.

Farmacinės veiklos licencijavimo pokyčiai. Kas keisis nuo liepos 1 dienos?

2015 metais Lietuvos Respublikos Seimui priėmus Lietuvos Respublikos farmacijos įstatymo pakeitimus (toliau – Farmacijos įstatymas), nuo šių metų liepos 1 dienos keičiasi farmacinės veiklos licencijavimo tvarka. Esminis pakeitimas yra susijęs su vaistinių veiklos ir vaistinininkų praktikos licencijavimu bei vaistinininko padėjėjų (farmakoteknikų) įrašymu į Vaistinininko padėjėjų (farmakoteknikų) sąrašą. Vietoj anksčiau taikyto „G“ („griežtas“) modelio nustatytas „D“ („deklaravimas“) modelis, pagal kurį ūkinės veiklos subjektas ar farmacijos specialistas gali vykdyti atitinkamai vaistinės veiklą ar verstis vaistinininko praktika kitą dieną po paraiškos įgyti licenciją ar būti įrašytam į vaistinininko padėjėjų (farmakoteknikų) sąrašą pateikimo.

Pokyčių priežastys ir tikslai

Farmacijos įstatymo projektas buvo parengtas vykdamas 2014 metų vasario 5 dienos Lietuvos Respublikos Vyriausybės pasitarimo protokolo Nr. 5 pavidimą „Dėl teisės aktų pakeitimų projektų parengimo atsižvelgiant į Lietuvos Respublikos ūkio ministerijos išvadas ir pasiūlymus dėl licencijų išdavimo tvarkos ir siūlomo taikyti šiai tvarkai licencijų išdavimo modelio“.

Tuo siekta patobulinti Farmacijos įstatymo Nr. X-709 nuostatas, susijusias su farmacinės veiklos licencijavimu ir atskiromis farmacinės veiklos licencijų rūšimis bei farmacijos specialistų profesine kompetencija, atsižvelgiant į sukauptą patirtį ir siekiant geresnio reglamentavimo.

Patikslinti reikalavimai

Projekte buvo patikslinti vaistinininkų ir farmacinės veiklos licencijavimo, taip pat vaistinininko padėjėjų (farmakoteknikų) įrašymo į Vaistinininko padėjėjų (farmakoteknikų) sąrašą reikalavimai.

Atsižvelgiant į Lietuvos Respublikos ūkio ministerijos pasiūlymus, vaistinės veiklos licencijos ir vaistinininko praktikos licencijos išdavimui bei vaistinininko padėjėjo (farmakotekniko) įrašymui į Vaistinininko padėjėjų (farmakoteknikų) sąrašą, pasiūlyta taikyti licencijų išdavimo modelį „D“ („deklaravimas“); nustatyti baigtinį vaistinininko praktikos ir farmacinės veiklos licencijoms gauti bei būti įrašytam į Vaistinininko padėjėjų (farmakoteknikų) sąrašą reikalavimų sąrašą; visas farmacinės veiklos licencijų turėtojų veiklos sąlygas (taip pat ir teises bei pareigas) įtvirtinti Farmacijos įstatyme; užtikrinti pareiškėjams galimybę pateikti dokumentus bei informaciją Valstybinei vaistų kontrolės tarnybai prie Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministerijos

per atstumą, elektroninėmis priemonėmis, elektroninėmis priemonėmis per Lietuvos Respublikos paslaugų įstatyme nurodytą kontaktinį centrą arba tiesiogiai.

Siekiant užtikrinti, kad gyventojams farmacines paslaugas vaistinėse teiktų tik kompetentingi farmacijos specialistai, projekte buvo pasiūlyta Farmacijos įstatyme įtvirtinti Farmacijos specialistų profesinės kompetencijos vertinimo komisiją ir reglamentuoti jos pagrindinius veiklos principus bei apibrėžti sąvokas „farmacijos praktikos klaida“ ir „šturkšti farmacijos praktikos klaida“.

Dar viena projekte numatyta naujovė ta, jog, siekiant išvengti nesąžiningo vaistinių veiklos ribojimo, nustatyta, kad vaistinės veiklos licencijos galiojimas panaikinamas paaiškėjus, kad vaistinės veiklos licencijos turėtojas nedisponuoja patalpomis, nurodytomis juridinio asmens paraiškoje.

Siekiant užtikrinti, kad licencijuojamą farmacinę veiklą vykdytų tik tie subjektai, kurie atitinka Farmacijos įstatyme nustatytus reikalavimus, o licencijoje nurodyti duomenys - aktualūs ir nepasikeitę, projekte buvo pasiūlyta nustatyti, kad farmacinės veiklos licencijos galiojimas panaikinamas, jeigu licencijos turėtojas per trejus metus nuo licencijos išdavimo nepradeda vykdyti licencijoje nurodytos veiklos arba licencijoje nurodytos veiklos nevykdo ilgiau kaip trejus metus iš eilės.

Licencijavimo tvarka vaistinininkams

Farmacijos įstatymo 4 straipsnis, reglamentuojantis vaistinininko praktikos licencijavimą, įstatymo pakeitimo projekte išdėstytas nauja redakcija.

Siekiant užtikrinti, kad farmacines paslaugas teiktų tik tie vaistinininkai, kurie neserga sunkiomis, grėsmę gyventojų sveikatai parduodant (išduodant) vaistinius preparatus keliančiomis ligomis, pasiūlytas naujas reikalavimas – nesirgti trukdančiomis vykdyti profesines pareigas ligomis, kurių sąrašą nustatys sveikatos apsaugos ministras. Toks reikalavimas jau yra taikomas gydytojams, akušeriams, slaugytojams.

Vaistinininko praktikos licencijavimui pasiūlyta taikyti licencijų išdavimo modelį „D“ (deklaravimas), pagal kurį vaistinininko praktikos licencija laikoma išduota kitą dieną nuo paraiškos ir kitų dokumentų, nurodytų Vaistinininko praktikos licencijavimo taisyklėse, pateikimo Valstybinei vaistų kontrolės tarnybai prie Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministerijos (toliau – Tarnyba) dienos. Atitinkamai panaikinami nesuderinami su licencijų išdavimo modeliu „D“ (deklaravimas) vaistinininko praktikos licencijos neišdavimo pagrindai. Reglamentuojamas pateiktos paraiškos ir kartu pateiktų

dokumentų ekspertizės atlikimas - nustatomas 15 darbo dienų terminas Tarnybai atlikti minėtą ekspertizę bei informuoti vaistinininko praktikos licencijos turėtoją apie esamus pateiktų dokumentų trūkumus ir įspėti apie galimą licencijos sustabdymą, jeigu jie nebus pašalinti (Tarnyba gali nustatyti ne ilgesnį kaip 15 darbo dienų terminą trūkumams pašalinti). Jeigu trūkumai per nustatytą terminą nepašalinami, vaistinininko praktikos licencijos galiojimas sustabdomas.

Taip pat projekte buvo pasiūlyta Farmacijos įstatymą papildyti nuostata, kad vaistinininkas, turėdamas vaistinininko praktikos licenciją, gali eiti ne tik vaistinininko pareigas, bet ir vykdyti vaistinės farmacinės veiklos vadovo ar farmacinės veiklos vadovo, atsakingo už didmeninį platinimą, pareigas (toks reikalavimas nustatytas Farmacijos įstatymo 24 ir 40 straipsniuose).

Įstatymo projekte buvo pasiūlyta išbraukti reikalavimą, kad jei asmuo nori įgyti vaistinininko praktikos licenciją praėjus daugiau kaip vieniems metams po studijų baigimo, jis turi pateikti ir dokumentus, patvirtinančius, kad jo kvalifikacija buvo keliama sveikatos apsaugos ministro nustatyta tvarka ir paliekant reikalavimą, kad asmuo, norintis gauti vaistinininko praktikos licenciją, turi pateikti paraišką, įgytą vaistinininko profesinę kvalifikaciją patvirtinančio diplomo kopiją ir kitus dokumentus, nustatytus Vaistinininko praktikos licencijavimo taisyklėse.

Pasiūlyta sudaryti galimybę asmenims, siekiantiems gauti minėtą licenciją, paraišką ir kitus nurodytus dokumentus Tarnybai pateikti per atstumą, elektroninėmis priemonėmis, elektroninėmis priemonėmis per kontaktinį centrą arba tiesiogiai. Atitinkamai ir Tarnyba galėtų minėtais būdais pateikti asmeniui pranešimus ir informaciją, susijusią su licencijos išdavimu, licencijos galiojimo sustabdymu, galiojimo panaikinimu ar galiojimo sustabdymo panaikinimu, taip pat su šiais veiksmais susijusius įspėjimus.

Duomenys apie įgytą vaistinininko praktikos licenciją bei jos būseną skelbiami Tarnybos interneto svetainėje ne vėliau kaip kitą darbo dieną nuo licencijos įgijimo ar Tarnybos atitinkamo sprendimo priėmimo.

Užtikrinus informacijos apie vaistinininko praktikos licencijas skelbimą, projekte buvo siūloma naikinti Tarnybos praktiškai sunkiai įgyvendinamą pareigą informuoti vaistinininko praktikos licencijos turėtoją darbdavį apie licencijos galiojimo panaikinimą, tačiau pakeistas terminas (jį sutrumpinant), per kurį Tarnyba turi informuoti vaistinininko praktikos licencijos turėtoją apie licencijos galiojimo panaikinimą (nuo 10 dienų - iki kitos darbo dienos po sprendimo panaikinti vaistinininko praktikos licenciją galiojimą priėmimo dienos). Pasiūlyta nustatyti, kad vaistinininkas negali eiti vaistinininko pareigų iš karto po pranešimo gavimo (atitinkamas siūlymas dėl termino taikomas vaistinininko praktikos licencijos galiojimo sustabdymo atveju).

Apie vaistinininko praktikos licencijos galiojimo sustabdymą ar panaikinimą

Įstatymo pakeitimo projektu buvo siūloma nustatyti vaistinininko praktikos licencijos galiojimo sustabdymo pagrindus bei nustatyti tvarką, nustatančią vaistinininko praktikos licencijos turėtojo galiojimo sustabdymo panaikinimą ir terminus.

Farmacijos įstatymo 4 str. 9 d. 6 p. nurodytą vaistinininko praktikos licencijos galiojimo panaikinimo pagrindą buvo pasiūlyta perkelti į licencijos galiojimo sustabdymo pagrindų sąrašą, nes licencijos galiojimo panaikinimas šiuo atveju vertintinas kaip per griežta atsakomybės priemonė. Nurodyti iki šiol Farmacijos įstatyme visai neregamentuoti atvejai: licencijos galiojimo sustabdymas (kai vaistinininko praktikos licencijos turėtojas serga trukdančiomis vykdyti profesines pareigas ligomis, kurių sąrašą nustato sveikatos apsaugos ministras, įsiteisėjus teismo sprendimui dėl vaistinininko nušalinimo nuo pareigų) ir licencijos galiojimo panaikinimas dėl vaistinininko praktikos licencijos turėtojo pripažinimo neveiksniu šioje srityje ar apribojus veiksnumą šioje srityje.

Taip pat Tarnybai nustatoma pareiga sustabdyti ar panaikinti vaistinininko praktikos licencijos galiojimą gavus Kompetencijos vertinimo komisijos pavidimą (Kompetencijos vertinimo komisijai nustačius, kad vaistinininko profesinė kompetencija yra nepakankama).

Performuluojama Farmacijos įstatymo 4 straipsnio 9 dalies 2 punkto nuostata dėl nustatyto dydžio valstybės rinkliavos sumokėjimo – atsižvelgiant į licencijų išdavimo „D“ (deklaravimas) modelį rinkliavos nesumokėjimas, kai ji privalo būti sumokėta, tampa vienu iš vaistinininko praktikos licencijos galiojimo sustabdymo pagrindų, prieš sustabdymą taikant įspėjimo institutą.

Naujovės vaistinininko padėjėjams (farmakoteknikams)

Farmacijos įstatymo 5 straipsnis, reglamentuojantis vaistinininko padėjėjų (farmakoteknikų) registravimą, įstatymo pakeitimo projekte išdėstytas nauja redakcija.

Kaip ir vaistinininkų praktikos licencijavimo atveju, vaistinininko padėjėjams (farmakoteknikams) nustatomas reikalavimas nesirgti ligomis, trukdančiomis vykdyti profesines pareigas, kurių sąrašą nustato sveikatos apsaugos ministras. Šiems specialistams pasiūlyta taikyti licencijų išdavimo modelį „D“ (deklaravimas). Tokiu atveju vaistinininko padėjėjas (farmakoteknikas) gali eiti vaistinininko padėjėjo (farmakotekniko) pareigas vaistinėje kitą dieną po paraiškos ir Vaistinininko padėjėjų (farmakoteknikų) įrašymo į sąrašą taisyklėse nurodytų dokumentų pateikimo Tarnybai dienos.

Atitinkamai galiojančiam vaistinininko praktikos licencijavimui taikomoms nuostatomis, pasiūlyta nustatyti pakartotinio įrašymo į Vaistinininko padėjėjų (farmakoteknikų) sąrašą tvarką.

Pateiktas siūlymas atsisakyti Farmacijos įstatymo 5 straipsnio 5 dalies nuostatos, nustatančios darbdavio atsakomybę už darbo sutarties dėl vaistininko padėjėjo (farmakotekniko) praktikos sudarymą su asmeniu, kuris nėra įrašytas į Vaistininko padėjėjų (farmakoteknikų) sąrašą, nes ši nuostata vertintina kaip perteklinė, kadangi Farmacijos įstatymo 39 straipsnio 1 punkte nustatyta vaistinės veiklos licencijos turėtojo pareiga įdarbinti tinkamos kvalifikacijos darbuotojus.

Siekiant užtikrinti visuomenės informavimą, pasiūlyta nustatyti pareigą Tarnybai skelbti savo interneto svetainėje informaciją apie Vaistininko padėjėjų (farmakoteknikų) sąrašą ir jo duomenų pasikeitimus.

Pažymėtina, kad įrašymo į Vaistininko padėjėjų (farmakoteknikų) sąrašą atveju nėra nustatomas valstybės rinkliavos mokėjimas (kaip kad nėra nustatyta ir dabar).

Dėmesys kompetencijai

Siekiant užtikrinti, kad farmacijos sektoriuje dirbtų kompetentingi, nepraradę darbo įgūdžių farmacijos srityje farmacijos specialistai, įstatymo pakeitimo projekte buvo pasiūlyta nustatyti pareigą Vaistininko praktikos licencijavimo taisyklėse nustatyta tvarka vaistininkui verstis vaistininko praktika ir Vaistininko padėjėjų (farmakoteknikų) įrašymo į sąrašą taisyklėse nustatyta tvarka vaistininko padėjėjui (farmakoteknikui) verstis vaistininko padėjėjo (farmakotekniko) praktika ir turėti ne trumpesnę negu treji metai per paskutiniuosius penkerius metus darbo stažą verčiantis vaistininko ar vaistininko padėjėjo (farmakotekniko) praktika, arba ne trumpesnę negu dveji paskutiniai metai nepertraukiamo darbo stažą verčiantis vaistininko ar vaistininko padėjėjo (farmakotekniko) praktika.

Pažymėtina tai, kad, vadovaujantis Farmacijos įstatymo 2 straipsnio 9 dalyje pateikta farmacijos praktikos apibrėžtimi, į vaistininko praktiką patenka ir ta vaistininko vykdoma farmacinė veikla, kuriai vykdyti reikalinga vaistininko praktikos licencija, ir ta, kuriai nereikalinga minėta licencija (analogiškai ir vaistininko padėjėjams (farmakoteknikams)).

Siekiant apsaugoti gyventojų sveikatą farmacinės paslaugos teikimo metu, pasiūlyta papildyti farmacijos specialistų pareigų sąrašą pareiga pranešti Tarnybai, jeigu farmacijos specialistas serga ligomis, trukdančiomis vykdyti profesines pareigas.

Kompetencijos vertinimo komisijos veikla ir galios

Projektu buvo siūloma Farmacijos įstatymą papildyti nauju 7¹ straipsniu, kuriuo būtų reglamentuojamas farmacijos specialistų profesinės kompetencijos vertinimas ir įteisinta Kompetencijos vertinimo komisija, kuri šiuo metu veikia be įstatyminio pagrindo. Pasiūlyta nustatyti pagrindinius Kompetencijos vertinimo komisijos veiklos principus, teises ir farmacijos specialisto vertinimo atlikimo terminus, Kompetencijos vertinimo komisijos

sudėtį bei reikalavimus jos nariams. Projektu nustatoma detali Kompetencijos vertinimo komisijos sudėtis, ir išsilavinimo, profesinės kvalifikacijos ir patirties reikalavimai jos nariams.

Kompetencijos vertinimo komisija įgaliojama nustatytais atvejais vertinti farmacijos specialistų kompetenciją farmacijos specialisto, Valstybinės ligonių kasos prie Sveikatos apsaugos ministerijos, Tarnybos ar juridinio asmens, turinčio vaistinės veiklos ar didmeninio platavimo licenciją, prašymu (pastarieji trys subjektai gali kreiptis į Kompetencijos vertinimo komisiją dėl farmacijos specialisto profesinės kompetencijos vertinimo dėl galimos farmacijos praktikos klaidos, įskaitant šiukščių farmacijos praktikos klaidą).

Motyvuota išvada dėl farmacijos specialisto profesinės kompetencijos pakankamumo tais atvejais, kai kreipėsi farmacijos specialistas, turės būti priimta ir pateikta farmacijos specialistui ne vėliau kaip per 60 dienų nuo Kompetencijos vertinimo komisijos nuostatuose nurodytų dokumentų gavimo dienos.

Tais atvejais, kai farmacijos specialisto kompetencija vertinama dėl galimos farmacijos praktikos klaidos, motyvuota išvada priimama ir pateikiama besikreipusiam asmeniui ar institucijai ne vėliau kaip per 40 dienų nuo Kompetencijos vertinimo komisijos nuostatuose nurodytų dokumentų gavimo dienos.

Įstatymo pakeitimo projektu buvo siūloma visais atvejais, kai nustatoma, kad farmacijos specialistas padarė farmacijos praktikos klaidą, laikyti, kad farmacijos specialisto profesinė kompetencija yra nepakankama.

Tais atvejais, kai priimama išvada, kad farmacijos specialisto kompetencija nepakankama, siūloma nustatyti, kad Kompetencijos vertinimo komisija teikia Tarnybai pavedimą stabdyti ar panaikinti vaistininko praktikos licencijos galiojimą ar sustabdyti teisę vertis vaistininko padėjėjo (farmakotekniko) praktika ar vaistininko padėjėją (farmakotekniką) išbraukti iš Vaistininko padėjėjų (farmakoteknikų) sąrašo.

Stabdymas panaikinamas, kai farmacijos specialistas sveikatos apsaugos ministro nustatyta tvarka išlaiko teorinių žinių vertinimo testą, kurį organizuoja Sveikatos apsaugos ministerija. Gautą pavedimą Tarnyba turi įgyvendinti ne vėliau kaip per 3 darbo dienas nuo pavedimo gavimo dienos. Tokia reglamentacija užtikrins, kad vaistinėje gyventojams būtų teikiamos kokybiškos farmacinės paslaugos, o farmacijos specialistai, kurių profesinė kompetencija yra nepakankama, būtų nušalinti nuo pareigų.

Farmacijos įstatymo pakeitimo projektui, kaip minėta, Lietuvos Respublikos Seimas pritarė, taigi nuo šių metų liepos mėnesio farmacijos specialistų laukia ištis daug pokyčių.

Parengė V. Grigaliūnienė, konsultavo VVKT prie SAM Farmacinės veiklos licencijavimo skyriaus vedėja Auksė Dambrauskaitė.

Komentaras

Vienoms Farmacijos įstatymo pataisoms, kurios įsigalios nuo šių metų liepos 1 dienos, galiu tik pritarti, tačiau kai kurios, mano įsitikinimu, smarkiai „kertasi“ su farmacine veikla, kuri, kaip neseniai akcentavo Europos teisingumo teismas, yra specifinė. Todėl, mano nuomone, kai kurios priimtose įstatymo pataisose turėtų būti nedelsiant keičiamos, tobulinamos.

Viena vertus, teigiamas dalykas tas, kad pataisomis sutrumpinamas paraiškų ir dokumentų peržiūros laikas. Tačiau bėda ta, jog minėtos pataisos padarytos pasiūlius Ūkio ministerijai, kurios požiūris į farmacinę veiklą, farmacinės veiklos vertinimas yra atliktas per Ūkio ministerijos prizmę, farmacinę veiklą prilyginus bet kuriai kitai ūkio subjekto veiklai. Tai nėra teisingas požiūris, nes farmacijos sritis yra sveikatinimo, o ne kokios nors ūkinė veikla. Farmacijoje yra daug atvejų, kai reikia būti garantuotam ir užtikrintam, kad tokia veikla bus vykdoma griežtai laikantis visų taisyklių ir reikalavimų, o pagal naująsias įstatymo pataisas vaistinė gali pradėti dirbti jau kitą dieną po paraiškos pateikimo, kai Valstybinė vaistų kontrolės tarnyba dar nespėjusi patikrinti dokumentų ir negali garantuoti, kad viskas juose tvarkoje.

Be abejo, suprantamas Ūkio ministerijos požiūris į investicijų skatinimą ir kitus su ūkio vystymu susijusius dalykus, tačiau, mano nuomone, Farmacijos įstatyme yra padaryta viena iš didžiusių klaidų – kad vaistinė mūsų šalyje apibūdinama kaip įmonė. O kai vaistinė apibrėžiama kaip įmonė, galioja visi įmonės steigimo teisės aktai, kurie priimti. Įmonių steigimo įstatymas yra liberalus, jame įmonės steigimui numatyti tam tikros kategorijos reikalavimai, tačiau farmacinės įmonės veiklai pradėti, mano įsitikinimu, turėtų būti įvykdyti visai kitokie reikalavimai, nei kuriems nors kitam ūkio subjektui.

Pavyzdžiui, Didžiojoje Britanijoje nauja vaistinė atidaroma ar naujos licencijos vaistininkams išduodamos tik kruopščiai patikrinus visus dokumentus. Lietuviškasis fenomenas – vaistinė jau gali veikti, nors dar neturi patvirtinimo, kad tam yra visapusiškai pasiruošusi.

Kaip minėjau, tokia situacija susidarė dėl to, jog sveikatos srityje juntama per didelė Ūkio

ministerijos įtaka, o tai nėra gerai. Juk pradėjus veikti vaistinei, kai dar neperžiūrėti dokumentai, gali nepavykti išvengti klaidų, o vaistinės klaidos yra itin pavojingos, nes tiesiogiai susijusios su žmogaus sveikata.

Sunku suprasti, kodėl taip skubama, juk Lietuvoje tikrai neįaučiamas vaistinių trūkumas! Bet Ūkio ministerija to turbūt nežinojo... Ir kaip žinos, jei farmacijos verslas priklauso Sveikatos apsaugos ministerijos jurisdikcijai, o ne Ūkio ministerijai. O kai į „svetimą daržą“ kišasi kitos institucijos, panašių nesusipratimų išvengti būna labai sudėtinga.

Galima pasidžiaugti pataisomis, kad trumpinami licencijų farmacijos specialistams išdavimo ar peržiūrėjimo terminai, tačiau įstatyme nenumatyta, kokia būtų naujos licencijos išdavimo tvarka, jei anksčiau turėta licencija buvo sustabdyta ar panaikinta; ar apskritai būtų galima kreiptis dėl jos gavimo; kokius papildomus reikalavimus reikėtų įvykdyti ir panašiai.

Pataisose pasigedau dar vieno dalyko – kodėl nieko neparašyta apie atsakomybę vaistinės savininkui. Šiandien Lietuvoje situacija yra tokia, kad daugelio vaistinių savininkai yra ne vaistininkai, o jų atsakomybė niekaip nevertinama, jie neįpareigoti laikytis tam tikrų taisyklių savo veikloje. Pavyzdžiui, vaistinės savininkas gali žodžiu palipti vaistininkui atlikti tam tikrą veiklą, kuri neatitinka vaistininko profesinių nuostatų. Už tai bus baudžiamas ne savininkas, kuris liepė tą daryti, o vaistininkas. O, pavyzdžiui, Jungtinėse Amerikos Valstijose įstatymo leidėjai yra numatę atsakomybę ir įmonės savininkui. Radus pažeidimų, gali būti stabdoma įmonės veikla, atimama licencija. Dėl to savininkas pats yra suinteresuotas vaistininko kompetencija, kad nepasitaikytų profesinių nusižengimų, nes nuostolius patirs ne tik vaistininkas, bet ir vaistinės savininkas. Beje, Jungtinėse Amerikos Valstijose vaistinės savininkas negali be vaistininko įeiti į savo privačią vaistinę! Mūsų teisės aktų pataisose apie tai – nė žodžio.

Taigi akivaizdu, kad Seimo nariams prie šių pataisų dar teks sugrįžti ir jas tobulinti.

*LFS prezidentas
prof. habil. dr. Eduardas Tarasevičius*

Projektas

LIETUVOS RESPUBLIKOS
FARMACIJOS ĮSTATYMO NR. X-709 2, 8, 33 IR 38
STRAIPSNIŲ PAKEITIMO
ĮSTATYMAS

2016 m. d. Nr.
Vilnius

1 straipsnis. 2 straipsnio pakeitimas

1. Pakeisti 2 straipsnio 14 dalį ir ją išdėstyti taip:

„14. **Farmacinė veikla** – juridinių ir (ar) fizinių asmenų vykdoma sveikatinimo veikla, išskyrus atvejus, kai juridiniai asmenys, besiverčiantys mažmenine prekyba, mažmeninės prekybos vietose vykdo prekybą nereceptiniais vaistiniais preparatais, apimanti:

1) vaistinių preparatų, tiriamųjų vaistinių preparatų, veikliųjų medžiagų gamybą, importą iš trečiųjų šalių, kokybės kontrolę;

2) didmeninį vaistinių preparatų platinimą ir vaistinių preparatų prekybos tarpininkavimą, veikliųjų medžiagų platinimą;

3) vaistinių preparatų lygiagrečių importą ir lygiagrečių platinimą;

4) vaistinių preparatų pardavimą ar išdavimą galutiniam vartotojams;

5) farmacinių paslaugų teikimą;

6) farmacinę rūpybą;

7) ekstemporalinių vaistinių preparatų gamybą, kokybės kontrolę;

8) farmacinės informacijos apie vaistinius preparatus teikimą.“

2. Papildyti 2 straipsnį nauja 25¹ dalimi:

„25¹. **Mažmeninės prekybos vieta** – parduotuvė, degalinė, kuriose verčiamasi mažmenine prekyba ir kurios atitinka nereceptinių vaistinių preparatų laikymo ir apskaitos sąlygas pagal sveikatos apsaugos ministro nustatytą tvarką.“

2 straipsnis. 8 straipsnio pakeitimas

1. Pakeisti 8 straipsnio 10 dalį ir ją išdėstyti taip:

„10. Juridiniai asmenys, neturintys asmens sveikatos priežiūros veiklos licencijos ar licencijos verstis farmacine veikla, vaistinių preparatų gali įsigyti tik iš vaistinių, išskyrus šio straipsnio 18 dalyje nustatytą išimtį.“

2. Papildyti 8 straipsnį nauja 17 dalimi:

„17. Nereceptinius vaistinius preparatus galima parduoti gyventojams ir mažmeninės prekybos vietose. Juridinių asmenų, besiverčiančių mažmenine prekyba, mažmeninės prekybos vietose vykdoma prekyba nereceptiniais vaistiniais preparatais yra nelicencijuojama veikla. Sveikatos apsaugos ministras tvirtina nereceptinių

vaistinių preparatų, kuriais gali būti saugiai prekiaujama mažmeninės prekybos vietose, sąrašą. Nereceptiniai vaistiniai preparatai, parduodami mažmeninės prekybos vietose, turi būti išorinėje ir vidinėje pakuotėse.“

3. Papildyti 8 straipsnį nauja 18 dalimi:

„18. Juridiniai asmenys, parduodantys nereceptinius vaistinius preparatus gyventojams mažmeninės prekybos vietose, šių vaistinių preparatų gali įsigyti iš juridinių asmenų, turinčių gamybos ar didmeninio platinimo licenciją, ar vaistinių. Šie juridiniai asmenys įsigytus vaistinius preparatus laiko ir įtraukia į apskaitą sveikatos apsaugos ministro nustatyta tvarka.“

3 straipsnis. 33 straipsnio pakeitimas

Pakeisti 33 straipsnio 1 dalies 9 punktą ir jį išdėstyti taip:

„9) tiekti vaistinius preparatus tik asmenims, kurie turi didmeninio platinimo, vaistinės veiklos ir (ar) asmens sveikatos priežiūros veiklos licencijas, arba kitos EEE valstybės asmenims pagal tos valstybės teisės aktus, bei asmenims, kurie prekiauja nereceptiniais vaistiniais preparatais mažmeninės prekybos vietose;“

4 straipsnis. 38 straipsnio pakeitimas

Pakeisti 38 straipsnio 1 dalį ir ją išdėstyti taip:

„1. Vaistinės veiklos licencija išduodama vykdyti tik nurodytos rūšies veiklą ir tik juridinio asmens paraiškoje nurodytose patalpose.“

5 straipsnis. Įstatymo įsigaliojimas ir įgyvendinimas

1. Šis įstatymas, išskyrus šio straipsnio 2 dalį, įsigalioja 2017 m. sausio 1 d.

2. Sveikatos apsaugos ministras iki šio įstatymo įsigaliojimo priima šio įstatymo įgyvendinamuosius teisės aktus.

Skelbiu šį Lietuvos Respublikos Seimo priimtą įstatymą.

RESPUBLIKOS PREZIDENTAS

Teikia Seimo narys Eligijus Masiulis

Verslas kanapių rojų atranda Izraelyje

“Verslo žinios”, 2016-04-15
Matas Miknevičius

Per dvejus pastaruosius metus JAV kompanijos į medicininių kanapių tyrimus ir tuo užsiimančias bendroves Izraelyje investavo maždaug 50 mln. USD. Šalis šiuo metu laikoma tikru kanapių tyrimų rojumi pasaulyje. „Manau, kad ši suma ateinančiais metais išaugs iki 100 mln. USD“, - teigia Saulas Kaye, medicininių kanapių tyrimus vykdančios bendrovės „iCAN“ vadovas. Itin griežti įstatymai JAV smarkiai riboja kanapių tyrimus nepaisant to, kad kai kuriose valstijose prekyba marihuana yra legalizuota, rašo „Reuters“. Medicininių kanapių rinka šalyje šiuo metu yra verta maždaug 5,7 mlrd. USD, o iki 2020-ųjų turėtų išaugti iki 23 mlrd. USD.

Augantys rinkos poreikiai bendroves verčia investuoti į mokslinius tyrimus, tačiau tam amerikiečiams tenka ieškoti palankesnių šalių. „Jungtinėse Valstijose tyrinėti heroiną paprasčiau nei kanapes“, - sako Suzanne Sisley, JAV psichiatrė. Federalinių lygiu kanapės vis dar yra laikoma pavojingu narkotiku, neturiniu jokios medicininės vertės.

Izraelyje marihuana taip pat yra draudžiama, nors 23.000 žmonių dėl sveikatos problemų turi valdžios leidimą įsigyti jos iš devynių sertifikuotų tiekėjų. Tai sukuria menką maždaug 15-20 mln. USD vertės sektorių. Tačiau kuomet kalbama apie mokslinius tikslus, Izraelio Vyriausybė yra kur kas nuolaidesnė ir liberalesnė. Augintojai čia laisvai bendradarbiauja su mokslo įstaigomis, siekiančiomis ištirti kanapių panaudojimą susirgimams gydyti, sukurti įvairius vaistus.

Yakovas Litzmanas, Izraelio sveikatos ministras, remia medicininių kanapių tyrimus ir jau yra žengęs kelis žingsnius supaprastinti prekybą iš jų pagamintomis medžiagomis, palengvinti receptų gavimą.

Vilioja investuotojus

Jeffrey Friedlandas, JAV investicinės bendrovės „Friedland Global Capital“ vadovas, Izraelyje jau yra investavęs į dvi agrotechnologijų bendroves.

- Inovatyviausia pasaulio valstybė
- Izraelio žemės ūkio reforma: atsiveria galimybės importuotojams
- Izraelio verslas lietuvius ragina žengti į košerinio maisto rinką

„Izraelis yra žemės ūkio sektoriaus lyderis. Sudėjus tai su galimybėmis tyrimų srityje, turime dvi puses: auginimo mokslą ir pritaikymą farmacijai. Kalifornijos ar Kolorado valstijose kanapės daugeliu atveju tenka pirkti iš žmonių, kurie nėra baigę universitetų. Tai nėra mokslas“, - dėsto p. Friedlandas.

Britų bendrovės „GW Pharmaceuticals“, turinčios licenciją augini ir medicininiams tikslams naudoti kanapes, akcijos nuo 2013-ųjų yra listinguojamos „Nasdaq“ biržoje.

Neseniai ji paskelbė ketinanti į rinką paleisti kanapių pagrindu pagamintą vaistą „Epidiolex“. Žinia akcijų vertę iš karto padvigubino.

Kanapių panaudojimas medicinoje pasaulyje pastaraisiais metais prasiskynė nemenkus kelius, nors daugelyje šalių vis dar yra itin griežtai ribojamas.

Daug žadėjusi naujovė virto farsu

“Kauno diena”, 2016-06-01
Marijana Jasaitienė

Patarimas: prašykite popierinio vaistų recepto, jei gydytojai jums pasiūlys elektroninį. Dėl naujovės patirsite daug vargo ir liksite be gydymo. Tai patvirtino “Kauno dienos” atliktas eksperimentas.

Tesėti pažadus nebemadinga

“Planuojama, kad iki 2014 m. ne mažiau kaip pusė receptinių vaistų bus išrašoma ir realizuojama naudojant e. sveikatos sistemos elektroninio recepto funkcijas”, – prieš aštuonerius metus žadėjo Sveikatos apsaugos ministerija, 2005-aisiais Lietuvoje pradėjus diegti elektroninę sveikatos sistemą.

Lygiai prieš metus tuometė sveikatos apsaugos ministrė Rimantė Šalaševičiūtė skelbė žinią, kad nuo lapkričio 2 d. bus privalu išduoti vaistus pagal elektroninius receptus. “Taigi, nebeliks skundų, kad receptai išrašyti neaiškiai, neįskaitomai”, – tik tiek problemų tematė sveikatos politikė.

Žadėta, kad sergantiesiems lėtinėmis ligomis, pavyzdžiui, cukriniu diabetu, hipertenzija, neberekės eiti pas gydytoją vien tam, kad būtų išrašytas toks pat nuolat vartojamų vaistų receptas. Pradėjus veikti e. recepto paslaugai, vaistai bus paskiriami elektroniniu būdu.

Praėjusią savaitę “Kauno diena” atliko eksperimentą, Lietuvos sveikatos mokslų universiteto Šeimos medicinos klinikos gydytojai pasiūlius elektroninį vaistų receptą. Pasirodo, ši gydymo įstaiga tokius pagaliau jau rašo. Jį gauti – vienas malonumas: jokių popierių, kuriuos galima pamesti, pamiršti einant į vaistinę. Dar vienas pranašumas – galimybė receptus perskaityti, nes, anot buvusios ministrės, vaistininkams, o ir pačiam vaistų vartotojui gydytojų braižas dar neretai prilygsta hieroglifams. Šeimos gydytoja perspėjo: eidami į vaistinę turėkite asmens dokumentą. Pakanka jį parodyti vaistininkui, kad identifikuotų net ir kompensuojamuosius vaistus vartojantį asmenį ir matytų, kas paskirta.

Nemokėjo nė viena

Vienoje “Eurovaistinių”, kurių dauguma įsikūrusios “Maximos” prekybos centruose, ant prekystalio padėjome asmens tapatybės kortelę.

Vaistininkė akivaizdžiai nustebo. Paaiškinus, kad prašome vaistų pagal elektroninį receptą, per moters veidą

perbėgo nerimo šešėlis. “Gal tu moki? – tyliai paklausė vaistininkė greta dirbančios kolegės ir įsikniaubė į monitoriaus ekraną. Toje vaistinėje – trys darbo vietos. Buvo vakaras, ir pirkėjų eilė – netrumpa. Tačiau be don dėl elektroninio recepto patekusios vaistininkės kolegė priėjo padėti.

Kurį laiką abi bandė prakalbinti kompiuterį, bet nesėkmingai. Priėjo trečia vaistininkė. Laikas bėgo, pirkėjų eilė ilgėjo. Nebeištvėrus laukimo ir paklausus, ar pavyks gauti vaistų, viena darbuotojų prisipažino, kad naudotis e. recepto sistema jos nemoka.

“Nepykite, ponai, sistema dar nauja, mes jos neperpratome”, – priekaištingai, ne atsiprašymui, pridūrė. Teko eiti laimės ieškoti kitur.

Penkiolika minučių – veltui

Kitam bandymui pakeliui vėl pasitaikė “Eurovaistinė”. Vėl paduodame asmens tapatybės kortelę, vėl sutinkame nustebusį žvilgsnį. Paaiškinus, ko norime, vaistininkė giliai atsiduso.

Nori, kad vaistinėse būtų teikiama daugiau paslaugų

DELFI, BNS

2016 m. balandžio 17 d.

Vaistininkus ir farmacijos mokslininkus vienijanti Tarptautinė farmacijos federacija (FIP) ragina daugiau investuoti į farmacines rūpybos paslaugas. Lietuvoje viešėje (2016 04 15-16 d.) šios organizacijos vadovai sako, kad efektyvesnis vaistų naudojimas galėtų gerokai sumažinti valstybės išlaidas kompensuojamiems vaistams ir prie to stipriai gali prisidėti vaistininkai.

„Susitikę su sveikatos apsaugos ministru Juru Požela pasidalijome skaičiavimais, kad apie 8 proc. viso sveikatos apsaugos biudžeto gali būti sutaupoma, jei pasiektume efektyvumo medicinoje. Tai gana dideli skaičiai bet kuriam biudžetui. 8 proc. viso Sveikatos apsaugos ministerijos biudžeto gali būti sutaupyta. Nepriklausomos studijos rodo, kad prie to žymiai gali prisidėti vaistininkai“, - spaudos konferencijoje Vilniuje sakė FIP generalinis sekretorius Luc Besancon (Lukas Besansonas).

Lietuvos farmacijos sąjungos vadovas Eduardas Tarasevičius sakė, kad vaistininkai, pavyzdžiui, galėtų prisidėti prie geresnio pacientų informavimo apie vaistų vartojimo tvarką pateikdami instrukcijas raštu. „Vaistininkas paaiškina, atlieka tą pareigą, kurią privalo atlikti pagal 2007 metų ministro įsakymą - yra penkios pozicijos, ką turi vaistininkas pasakyti apie perkamus 2, 3 ar 4 vaistus. Bet patirtis rodo, kad išėję iš vaistinės 70 proc. žmonių po 2-3 valandų užmiršta šita dalyką. Mūsų yra svajonė (...), kad kiekvienoje vaistinėje šita informacija būtų atspausdinta ir jina turėtų būti įteikiama tam senukui ar senutei, kad jisai nusineštų į namus ir perskaitytų namuose pat arba jo šeimos nariai, kada vartoti tuos vaistus - vieną

po kito, ar viena sauja kartu“, - spaudos konferencijoje kalbėjo E. Tarasevičius. „Reikia spręsti, kas mokės - jeigu pacientai nori, kad tai būtų, gal tegu Ligonių kasos apmoka išlaidas už popierių, kitus dalykus“, - svarstė jis.

Sveikatos apsaugos ministras J. Požela BNS sakė, kad pritarė, jog vaistinėse būtų teikiama daugiau paslaugų, tačiau sakė nesąs tikras, kiek tai padėtų sutaupyti. „Ar sutaupyti - manau, kad taip, taupymo efektas gali būti, bet aš nesiryžčiau prognozuoti, kokio jis dydžio gali būti. Aš manau, kad tas tikrai gali efektyvinti sistemą, bet pagrindinis tikslas - kad žmogui būtų patogiau gauti paslaugas“, - sakė ministras. Jo teigimu, dabartinė situacija, kai vaistininkams numatytos galimybės teikti daugiausia tik konsultavimo, informavimo paslaugas, yra keistina. „Aš asmeniškai tikrai manau, kad kai kuriais skiepais tikrai galima skiepyti vaistinėse, to nereikėtų bijoti, lygiai taip pat aš galvoju, kad galima daryti elementarius tyrimus - gliukozės kraujuje nustatymą ir panašius. Aš vadovaujuosi specialistų nuomone, bet reikėtų ir platesnių diskusijų, artimiausiu metu aš tą ir inicijuosiu“, - dėstė ministras.

Į vaistines siūlo siųsti slaptų pirkėjų

DELFI, 2016 m. gegužės 31 d

Inga Smalskienė

Vaistinių apetitas uždirbti iš brangių vaistų pardavimo gali būti mažinamas į jas siunčiant slaptų pirkėjų. Tokį receptą, kaip sutramdyti brangius vaistus ligoniams brukančius vaistininkus, siūlo valstybės kontrolieriai.: Generinių vaistų kompensuojama daugiau, didėja ir pacientų priemokos. Nori baltos šypsenos, bet higienos įgūdžių dar trūksta. Jie teigia, kad pirkėjai sutaupytų daug pinigų, jeigu farmacinkai elgtųsi sąžiningai – informuotų juos apie pigesnius vaistus, turinčius tos pačios veikliosios medžiagos. Kitaip sakant, jeigu žmonėms paaiškintų, kad jie gali rinktis taip pat veikiančius, tačiau mažiau kainuojančius vaistus, ir monitoriaus ekrane pateiktų jų sąrašą su kainomis. Atlikę kompensuojamųjų generinių vaistų pasiekiamumo užtikrinimo auditą, tokią išvadą padarė valstybės kontrolės specialistai.

Generinis (nepatentinis) vaistas yra originalaus vaisto kopija. Generinio vaisto veiklioji medžiaga, vaisto forma, vartojimo būdas toks pat, kaip ir patentinio. Jis pastarajam nenusileidžia veiksmingumu ir saugumu, bet yra pigesnis. Originalūs, vadinamieji patentiniai, etiniai, medikamentai sukurti pagal naują formulę, jiems sukurti skiriama labai daug investicijų. Tokį vaistą sukūrusi kompanija jį patentuoja, kad tam tikrą laiką vienintelė galėtų jį pardavinėti. Ir tik pasibaigus patento galiojimo laikui kitos farmacijos kompanijos gali pradėti kurti jo kopijas, generinius vaistus, kurių veikliųjų medžiagų sudėtis ta pati, kaip ir originalaus preparato, o vaisto efektyvumas ir saugumas

įrodytas tyrimais. Tačiau, kaip parodė auditas, vaistinės nelinkusios siūlyti mažiausiai kainuojančių vaistų, nors tai daryti jas įpareigoja teisės aktai. „Mūsų atliekamos stebėsenos metu tik vienas vaistininkas iš keturiolikos informavo klientą taip, kaip dera. Kai kurie gyventojai net nežino, kad gali rinktis, o kiti tiesiog neklausia apie alternatyvas, jeigu vaistininkas nesiūlo.

Būna, kad pirkėjas turi gydytojo įduotą lapelį, kuriame parašytas konkretus vaisto pavadinimas“, – „Sekunde“ tvirtino Valstybės kontrolės 1-ojo audito departamento direktorius Laimonas Čiakas. Direktorius teigimu, bet kokiu atveju vaistininkas privalo informuoti klientą apie pasirinkimo galimybę, o kokį vaistą pirkti – jau yra jo reikalas. Minėto audito metu apskaičiuota, kad pernai įsigydami kompensuojamųjų vaistų gyventojai sumokėjo 54 mln. Eur priemokų. Jeigu būtų pirkę pigiau kainuojančių generinių kompensuojamųjų vaistų, priemokoms būtų išleidę 27 mln. Eur, t. y. perpus mažiau. Tikrintojų rankos surištos Valstybės kontrolieriai mano, kad vaistininkus reikėtų griežčiau kontroliuoti. Pasak L. Čiako, problema ta, kad dabar negalima atlikti slaptų kontrolinių pirkimų vaistinėse.

Valstybinės vaistų kontrolės tarnybos (VVKT) inspektorai prieš tikrinimą privalo pateikti tarnybinį pažymėjimą ir pavedimą tikrinti. Teritorinių ligonių kasų darbuotojai, prieš atlikdami tikrinimą, turi informuoti apie jo tikslą. Jie gali tikrinti ir ne pagal planą, tačiau negali atlikti kontrolinių pirkimų. „Koks vaistininkas monitoriuje neparodys pigesnių vaistų sąrašo, jeigu žinos, kad stebi kontroliuojamos institucijos atstovas? Surinkti objektyvią informaciją būtų galima, jeigu kontroliniai vaistų pirkimai būtų vykdomi iš anksto neįspėjus“, – mano L. Čiakas.

Valstybės kontrolieriai siūlo priimti atitinkamas Farmacinės veiklos ir viešojo administravimo įstatymo pakeitimo pataisas, kad vaistinėse būtų įteisintas kontrolinis vaistų pirkimas. Į vaistines turėtų būti siunčiama ligoniais apsimesusių Valstybinės vaistų kontrolės tarnybos ar kitų vaistines kontroliuojančių institucijų darbuotojų, kurie pirktų, o inspektoriaus tarnybinis pažymėjimas ir kiti dokumentai būtų pateikiami po kontrolinio pirkimo. Per kontrolinį pirkimą būtų stebima, ar prie kasos esančiuose monitoriuose pateikiama informacija apie galimas prašomo preparato, turinčio tų pačių veikliųjų medžiagų, alternatyvas. Slaptieji pirkėjai stebėtų, ar vaistininkas primygtinai nesiūlo konkretaus preparato, ar geranoriškai paaiškina, kad pigesnis vaistas nėra prastesnis. Slapti pirkėjai vaistinėse nėra nauja idėja.

Pernai Sveikatos apsaugos ministerija Seimui siūlė įteisinti kontrolinį pirkimą vaistinėse, įstatymų leidėjai tokią galimybę reglamentuojančius įstatymų projektus atmetė. Laisvosios rinkos institutas taip pat sukritikavo ketinimus į vaistines siųsti slaptų pirkėjų, motyvuodamas atsakyti perteklinių reguliavimų, o prieš įvedant naujus reguliavimus atsižvelgti į buvusių reguliavimų sukeltas neigiamas pasekmes. Šio instituto ekspertai aiškino,

kad tokių įstatymų projektų poreikis nėra pagrįstas. Esą nepateikiami nei įrodymai, kad egzistuoja problema, nei kad ją išspręstų slapti kontroliniai pirkimai, nei kad jos negalima išspręsti įprastai patikrinus.

Vakar su „Sekunde“ kalbėjęs Valstybinės vaistų kontrolės tarnybos vadovas Gintautas Barcys sakė, kad įprastinių tikrinimų nepakanka, reikalingi slapti kontroliniai patikrinimai. VVKT specialistai valstybės kontrolierius patikino: net tiriant kliento skundą, kad jam buvo parduoti brangesni kompensuojamieji vaistai, sunku įrodyti, jog jis pagrįstas. Nubaudžiami retai.

Panevėžio teritorinės ligonių kasos (TLK) direktorius Jonas Narbutas taip pat pritaria, kad šiuo atžvilgiu vaistininkus sunku kontroliuoti. „Atlikdami įprastinius patikrinimus mes stebime, ar vaistininkai informuoja klientus apie pigesnius vaistus. Kai šalia tikrintojas, jie taip ir elgiasi. Tačiau lankydamiesi vaistinėse kaip paprasti klientai pastebime, kad nemažai vaistininkų nesivargina pateikti informaciją apie alternatyvas. Man taip pat yra tekę su tuo susidurti“, – teigė direktorius. Kadangi neinformavimo faktus reikia įrodyti, atvejai, kai vaistininkai nubaudžiami, yra reti.

Pernai Panevėžio TLK administracine tvarka už pacientų neinformavimą apie pigesnius vaistus nubaudė tik dvi vaistines – po vieną Pasvalio ir Panevėžio rajonuose. Sveikatos apsaugos ministerija ir Valstybinė ligonių kasa (VLK) valstybės auditorius informavo, kad vaistinėms nepatinka reikalavimas pateikti vaistų kainas monitoriuje. Vaistinių asociacijos nuolat prašo minėtą reikalavimą panaikinti. Ministerijos ir VLK žiniomis, kai kurie vaistinių tinklai neplatina naujų gamintojų prekių, dažniausiai tų, kurie siūlo pigiausių to paties pavadinimo vaistą, nes vaistinėms neapsimoka.

Pasirodo, kuo mažesnė vaistų kaina, kuo mažesnė kliento priemoka, tuo mažiau uždirba vaistinė. Priemokos auga ir už pigesnius vaistus Pastaraisiais metais valstybė kompensuoja daugiau generinių vaistų, bet jų prieinamumas gyventojams negerėja ne tik dėl to, kad vaistininkai neatlieka savo pareigos pasiūlyti pigesnių vaistų.

Pacientų priemokos už šiuos vaistus per pastaruosius kelerius metus didėjo. 2014 metais gyventojai daugiau turėjo primokėti už 75 proc., o 2015 metais – už 81 proc. vaistų. 2013-aisiais vidutinė priemoka už kompensuojamąjį generinį vaistą sudarė 1,81 Eur, o pernai – 2,61 Eur. Beje, Lietuvoje kompensuojamuosius vaistus praėjusiais metais vartoja 40,5 proc (1,2 mln.) gyventojų. Valstybės išlaidos kompensuojamiesiems vaistais siekė 198 mln Eur, prieš trejus metus – 23 mln. Eur mažiau.

Valstybės kontrolieriai pažymėjo, kad SAM ilgus metus vykdoma vaistų politika nebuvo orientuota į generinių vaistų vartojimą ir tų vaistų pasirinkimo skatinimą.

Apie sveikatos gerinimą pigiausių vaistų sąskaita

„Savaitė su TV“

2016 m. kovo 18 d.

Arūnas Marcinkevičius

Lietuvoje vykdomas gana retas visoje ES neregėtas socialinis eksperimentas: valstybės įstaiga rekomenduoja pacientams rinktis kuo pigesnius vaistus. Ne jau iš tikrųjų įmanoma sutaupyti sveikatos sąskaita? Valstybinė ligonių kasa kviečia vaistus rinktis... protingai Ar žinojote, kad mūsų šalies vaistų vartotojai priemokoms galėtų išleisti gerokai mažiau, tiesiog pasirinkdami pigesnius vaistus? Tai žinodama bei siekdama pacientus paskatinti vaistus įsigyti ir vartoti racionaliau, Valstybinė ligonių kasa prie Sveikatos apsaugos ministerijos (VLK) pradeda socialinės reklamos kampaniją „Būk protingas, nepermokėk už vaistus“.

Ta proga surengtoje spaudos konferencijoje Sveikatos apsaugos viceministras Valentinas Gavrilovas pareiškė, kad ministerijos tikslas-imitis tokių priemonių, kurios padėtų žmonėms išleisti kuo mažiau savo lėšų vaistams. Tam Lietuvoje yra sukurta vaistų kompensavimo sistema, leidžianti pacientui pačiam pasirinkti kokybišką vaistą, kurio priemoka būtų mažiausia. Taigi nuo pačių žmonių ir jų informuotumo priklauso, įsitikinę VLK specialistai, kaip išmintingai jie įsigis vaistus. O ministerijos rūpestis - kad kompensuojamųjų vaistų sąrašai nuolat atnaujintų ir juose visada būtų pigesnių vaistų pasirinkimo galimybė. Nes vien tik pernai išleista beveik 213 mln. eurų vaistų ir medicinos pagalbos priemonių įsigijimo išlaidoms kompensuoti. Šiomet šioms reikmėms numatyta išleisti 217,5 mln. eurų. Gi VLK specialistų atlikta 2015 m. kompensuojamųjų vaistų suvartojimo analizė rodo: pernai pacientai, įsigydami kompensuojamųjų vaistų, iš viso sumokėjo 54 mln. eurų priemokų. Arba-sumokėjo penktadalį visų kompensuojamųjų vaistų pardavimo kainos. Jei visi pacientai būtų rinkęsi pigesnius vaistus, priemokų suma galėjo būti dukart mažesnė-vos 27 mln. eurų. Tai reiškia, yra įsitikinusios ir VLK, ir SAM, kad šiuos pinigus jie būtų galėję panaudoti kitoms savo reikmėms ir išleisti prasmingiau, nes už vaistus galima ir nepermokėti.

„Apie vaisto pasirinkimo galimybę pacientą turi informuoti gydytojas ir vaistininkas, o vaistininkas netgi privalo parodyti vaistinės monitoriaus ekrane visus turimus vaistus su ta pačia veikliąją medžiaga. Todėl raginame pacientus vaistus rinktis išmintingai – pasitarus su gydytoju, vaistininku pirkti tuos, kurių priemoka mažesnė ir taip taupyti savo pinigus. Jei vaistų savybės vienodos ir skiriasi tik kaina bei pakuotė, kam mokėti už kitokios spalvos dėžutę?“, - retoriškai klausė minėtoje spaudos konferencijoje laikinai einantis VLK direktoriaus pareigas Gintaras Kacevičius.

Bus pradedama nuo pensininkų, nes šie daugiausia permoka. Todėl siekdama, kad kiekvienas Lietuvos pacientas pasinaudotų galimybe vaistinėje neišleisti daugiau pin-

igų nei iš tiesų verta ir reikia, ir VLK pradeda socialinės reklamos kampaniją „Būk protingas, nepermokėk už vaistus“. Visų pirma, ji adresuota senjorams, t. y. tiems, kurie iš savo kišenės už vaistus primoka daugiausiai. Pagrindinis socialinės reklamos kampanijos personažas-šau-nusis pensininkas Vydas (aktorius Aistis Mickevičius) savo pavyzdžiu parodys, kad protingai pasirinkę vaistus senjorai sutaupytus pinigus gali panaudoti sveikatinimo reikmėms. „Vyresni negu 65 metų pacientai įsigydami kompensuojamuosius vaistus vaistinėse primokėjo apie 30 mln. eurų (t. y. apie 57 proc. visos priemokų sumos už kompensuojamuosius vaistus). Jei šios amžiaus grupės pacientai rinkęsi ne brangiausių, o pigiausių kompensuojamų vaistų, priemokoms sutaupytų apie 15 mln. eurų, t. y. iš savo kišenės primokėtų 2 kartus mažiau“, -VLK poziciją papildė direktoriaus pavaduotoja Neringa Bernotienė. Ir VLK, ir SAM susirūpinimą suprasti galima: šiuo metu Lietuvoje 1,2 mln. pacientų, t. y. 40,5 proc. gyventojų, vartoja kompensuojamuosius vaistus. Ir apie 400 tūkst. tokių pacientų yra vyresni nei 65 metų. Vien jiems skirtų vaistų kompensavimui pernai buvo išleista apie 77 mln. eurų Privalomojo sveikatos draudimo fondo (PSDF) biudžeto lėšų (t. y. apie 39 proc. visų PSDF lėšų, skirtų vaistų kompensavimui).

Tai-matematinis požiūris į sveikatą Teigia Lietuvos gydytojų sąjungos (LGS) prezidentas Liutauras Labanauskas. Ir paaiškina: taip, matematiškai sutaupoma, jei žmonės vietoje brangesnių vaistų rinksis pigesnius, o sutaupytus pinigus galės panaudoti savo reikmėms. Tačiau ar taip sutaupoma žmonių sveikata-didelis klausukas. Nes visi vaistai, deja, skiriasi, teigia šalies medikų vadovas, antraip gydytojai didžia dalimi liktų be darbo. Nes patys efektyviausi vaistai yra taip vadinami etiniai vaistai. Nes jie yra patys naujausi ir palyginti neseniai pradėti gaminti tų didžiųjų farmakologijos kompanijų, kurios ir gali sau leisti išlaikyti milžiniškas laboratorijas su daugiamilijoniniais biudžetais. Ir tik vėliau, kai tų ar kitų naujai imtų gaminti vaistų patentus nusiperka kitos valstybės (dažniausiai-trečiojo pasaulio šalys) arba kai baigiasi galioti patento apsaugos periodas, jie imami gaminti platesniu mastu, tik jau-kaip tų etinių vaistų kopijos ir vadinami generiniais vaistais. Be abejo, iš principo pagrindinio kiekvieno vaisto komponento-veikliosios medžiagos-sudėtis bei kiekiai tuose genderiniuose vaistuose turėtų būti identiški originalams. Tačiau medikai jums pasakys, kad taip, deja, būna anaipol ne visuomet. O vaistininkai priešais pacientų akis parodo kompiuterio ekrane didesnę ar mažesnę vaistinių preparatų eilutę: nuo pigesnių iki brangesnių. Rinktis-paciento valia. Žmonės ir renka... Nors, pabrėžia L.Labanauskas, už savo paciento gydymą mūsų šalyje atsako ne vaistininkas, o jį gydantis medikas. Dar daugiau: pastaruoju metu į Lietuvą pradėjo plūsti ne tik generiniai vaistai, bet ir maisto papildai, turintys savo sudėtyje tos ar kitos veikliosios medžiagos. Bet papilduose jos yra, aišku, žymiai mažiau, tad ir gydymasis poveikis-be abejo-gerokai mažesnis. O kai kurie papildai apskritai kelia mūsų medikams nemažai klausukų. Todėl apibendrinamas savo ir tūkstančių Lietuvos medikų

poziciją L.Labanauskas laikosi kategoriškos nuomonės: reikia grįžti prie ankstesnės tvarkos, kai medikas pacientui išrašydavo receptą su konkrečiu vaisto pavadinimu.

Tačiau SAM ir toliau savo pozicijos: žmonės vaistinėse tesirenka vaistus tarp pigių ir pigesnių. Ar už to stovi farmacijos kampanijų bei vaistinių tinklų interesas-galima tik spėlioti. Žmonės yra robotai ar - individualios asmenybės? Taip klausia dar viena medikė-sostinės Antakalnio poliklinikos šeimos gydytoja Daiva Makaravičienė, jau daugiau kaip 30 metų dirbanti minėtą darbą, ir pati atsako. Savaiame suprantama, kad ne, nes kiekvienas žmogus-tai unikali biologinė būtybė su tik jam būdingais tų ar kitų savybių, bruožų ir pan. rinkiniais. Ir juk medikai, prieš skirdami tą ar kitą preparatą, paprastai prašo paciento atlikti bent minimalius (kraujo, šlapimo) tyrimus, dar paprastai matuojamas spaudimas, jei reikia, dar daroma kardiograma bei kiti tyrimai. Ir tik išanalizavęs visų šių tyrimų rezultatus bei dar kartą apžiūrėjęs pacientą šeimos gydytojas ir skiria tą ar kitą medicininį preparatą. O juk būna, kad dėl daugelio priežasčių (aukštas ar žemas spaudimas, diabetas, persirgtos ligos ir t.t.) paskirtas preparatas kartais arba neveikia paciento taip, kaip tikėtasi arba-sukelia nemalonius pašalinius reiškinius (bėrimas, niežulys ir pan.). Tad medikamentų rinkimasis tik pagal kainą ir bandymai taupyti sveikatos sąskaita, įsitikinus D. Makaravičienė, nieko gero pacientams neatneš. Nes žmonės vaistus pirmiausia perka tam, kad šie jiems padėtų įveikti ligas, o ne tam, kad jų sąskaita sutaupytų maisto produktams ar mokesčiams. Ar pinigais bei lovų skaičiumi ligoninėse matuojama nacijos sveikata?

Dar vienas redakcijos pašnekovas šia tema-Dainius Kepenis, žinomas visoje šalyje sveikatingumo mokyklos įkūrėjas bei puoselėtojas. Ir nors jo diplome parašyta-fizinio lavinimo dėstytojas, bet pašnekovas save laiko sveikatos mokytoju. Minėtam tobulinimuisi vyras paskyrė per 30 metų, o metodikų bei naujovių ieškojo 55-iose šalyse. Prieš pradėdamas dėtyti savo poziciją, D.Kepenis primena: SSSR laikais lietuviai buvo „geriausi“ vaistų vartotojai... O kiek tų vaistų mums reikia iš tikrųjų, sveiko gyvenimo būdo mokytojas susidarė tvirtą savo nuomonę per 25 metus darbo su 31 tūkst. sveikatos mokyklų dalyvių (jų tarpe-per 1000 medikų): vaistų įsigyjame du-tris kartus daugiau, negu iš tikro mums jų reikia. Skaičiuojant dar litais, būdavo suvartojama nereikalingų medicininių preparatų už 1,5 mlrd. Lt per metus. Jų gausiai suvartodavome bei suvartojame ir dabar, nors medikamentus galime pakeisti (ir taip iš tikrųjų sutaupyti pinigų), persitvarę mitybos įpročius, padidinę fizinį aktyvumą, išmokę grūdintis, kvėpuoti, medituoti. Pagaliau-dar ir atidžiau save stebėdami, gyvendami ramesnį dvasinį gyvenimą. O kadangi pusę tos sumos vaistams dengia VLK, tai ir toliau juos „sočiai“ vartojame. Niekas nereaguoja, kai skelbiama, kad tie patys vaistai Baltarusijoje kainuoja dešimtis, net šimtą kartų pigiau, nei pas mus. Nors jų piginimas irgi... antisveikatinimo reiškinys. O gal galima stengtis būti sveikesniais kitaip? Tad nieko nuostabaus, liūdnei

pastebi pašnekovas, kad mes tebeišliekame lyderiais pagal lovų skaičių ligoninėse, lovdienius bei... pagal medikų sergamumą ir jų trumpaamžiškumą. Prarandame sąvokas ligoninė, vaistinė. Nebėra Medicinos akademijos, poliklinikų. Nes dabar visur tik sveikatinama, veikia, kuriasi sveikatos centrai ir t.t. Bet nuo to, kad žodžius gydymas, medicina, pakeitė terminais sveikata, sveikatinimas, padėtis sveikatos sferoje nesikeičia. Pinigų, žinoma, tos medikų institucijos sunaudos daugiau, o ar nuo to žmonės taps sveikesni-dar nežinia... Nors jau viešai pripažinta: 80 proc. širdies ligų, kiek mažiau kvėpavimo, diabeto, net vėžio susirgimų sumažėtų 60 proc., jei tautoje būtų vystoma sveikatos ideologija, realiai skatinama savo sveikata pirmiausia rūpintis pačiam. O kur dar pagalba keičiant mitybos įpročius, fizinio aktyvumo didinimas, mokymas grūdintis, dvasinės ramybės pasiekimo būdų pritaikymas praktiškai.

Net ES sveikatos komisaras neperseniausiai pripažino: Lietuva neturi sveikatos sistemos. Ją pats metas kurti, teigia pašnekovas, antraip pirmasime dar vienoje srityje-tapsime pačiais mirtingiausiais europiečiais. Tarsi mums būtų maža masinių girtuoklyščių, savižudybių bei emigracijos. O juk net Pasaulio bankas (!) yra pareiškęs: sveikatos stiprinimas ir ligų profilaktika yra 24 kartus efektyvesnė veikla, nei viso medicininio-gydy-mo kompleksas išlaikymas. Kitaip sakant, jei šiandien į šalies gyventojų, šeimų, kolektyvų sveikatos mokymą, tobulinimą investuosime bent 1-2 mln. eurų (iš kelių milijardų SAM biudžeto), teigia pašnekovas, tai per trumpą periodą vien tik ligoninėse sutaupysime 24 mln. eurų! Nes tik kai investuosime į žmonių skatinimą sveikai gyventi-suteiksime jiems papildomų dienų prie atostogų, įteiksime abonementus į baseiną ar sveikatos centrą, sutrumpinsime darbo dienos trukmę-tada ir prasidės tikras sveikatos bumai. Ir taip jau elgiasi Lietuvoje toliaregiški darbdaviai: moka priedą prie algos už nesinaudojimą biuleteniais, apmoka sveikatos centro paslaugas, atpigina sveikatos draudimo mokesť tiems, kas mažiau serga... Taip, investavę į samdomus darbuotojus, susigrąžina išleistas lėšas šimteriopai: visokeriopai pagerėjus žmonių nuotakai, šie su didesne energija didina darbo našumą. O Lietuvos sveikuoliai savo sveikatos mokyklose, ima vardinėti skaičius bei argumentus D. Kepenis. Per 25 metus buvo surengta per 700 kursų, kuriuose jau pabuvojo per 31 tūkst. dalyvių iš visos Lietuvos, neginčijamai įrodė: holistinių sveikatos principų panaudojimas yra pats efektyviausias ir racionaliausias būdas atstatyti ir sustiprinti žmonių sveikatą. Nes ne alkoholiu ir nikotinu grindžiamas biudžetas padidins šalies gyventojų gerovę, ne pripirktų vaistų gausa, o-visokeriopai skatinant individus sveikata rūpintis pirmiausia patiems, visai stiprinant šeimas, nes tik keliant šių dviejų socialinių komponentų laimės indeksą, ir gali būti grįsta nacijos sveikatinimo programa.

Poilsiautojai pajūryje pasigedo vaistinių

“Kauno diena”

2016-06-01

Radvilė Rumšienė

Karštas dienas paplūdimiuose leidžiantys ir prastai pasijautę poilsiautojai pajūryje pasigenda vaistinių. Specialistų teigimu, jų šioje zonoje steigti neketinama, tačiau sutinkama, kad populiariausi vaistai galėtų atsirasti prekybos centrų lentynose.

Uostamiestyje įsigalint vasariškiems orams, vis daugiau klaipėdiečių ir miesto svečių traukia prie jūros. Kai kurie jų išbandymo kaitra neatlaiko, tad netikėtai sunegalavus skubiai prireikia vaistų. Tačiau šioje zonoje jų įsigyti neįmanoma, mat nėra nė vienos vaistinės.

Su tokia situacija šiomis dienomis pasakojo susidūrusi ir viena melnragiškė. Moters teigimu, pastebėjusi prastai pasijautusią poilsiautoją, ji suskubo ieškoti tokiu atveju būtinausių medikamentų. Pati sunegalavusioji vaistų neturėjo, jų nepavyko gauti ir paprašius netoliese buvusios parduotuvės darbuotojų, o vaistinės, kaip minėta, aplink nėra.

Melnragiškė svarstė, kad tokiu atveju bent netoli paplūdimio esančiame prekybos centre galėtų atsirasti nedidelis būtinausių medikamentų skyrius.

„Baisus dalykas. Toks karštis, tiek poilsiautojų, o nėra kur įsigyti paprasčiausio validolio ar širdies lašų. Kol atvažiuos greitoji, žmogus gali ir nusibaigti. O juk tos mūsų pagyvenusios moterys šliaužia, plaukia, kad tik daugiau nudegtų“, – pastebėjo gyventoja.

Anot Klaipėdos savivaldybės Sveikatos apsaugos skyriaus vedėjos Janinos Asadauskienės, jei poilsiautojams paplūdimiuose prireikia skubios pagalbos, ją suteikti gali čia budintys gelbėtojai.

Vis dėlto pašnekovė pritarė melnragiškės nuomonei, kad populiarūs vaistai galėtų būti parduodami ir prekybos centruose.

„Vaistų požiūriu turiu kitokią nuomonę nei vaistininkai. Plataus vartojimo, populiarūs vaistai, kaip aspirinas ar analginas, galėtų būti didžiuosiuose prekybos tinkluose, o ne tik vaistinėse“, – dėstė Sveikatos apsaugos skyriaus vedėja.

J. Asadauskienė pridūrė, jog dauguma stipresnių vaistų, kurie yra skirti gydymui, o ne skubiam negalavimui numaldyti, yra receptiniai. Jų be vizito pas gydytoją ir recepto įsigyti neįmanoma. Todėl iš paplūdimio atsukėjęs žmogus šių vaistų vis tiek negalėtų nusipirkti.

Taigi prieš keliaujant į pajūrį poilsiautojai medikamentais raginami pasirūpinti patys.

„Eidami į paplūdimį žmonės turėtų atsinešti reikiamų vaistų, nes kiekvienas žino savo problemas. Vaistinių paplūdimiuose tikrai nesteigsime“, – pastebėjo J. Asadauskienė.

Komentaras: Dėkojame Sveikatos skyriaus vedėjai

už dvi auksines mintis: 1. Keliaujant į pajūrį poilsiautojai medikamentais turi pasirūpinti iš anksto patys, nes kiekvienas žino savo problemas. 2. Vaistinių paplūdimiuose tikrai nesteigsime. Verta priminti skyriaus vedėjai, kad LR Seimas jau du kartus atmetė liberalų politikų pasiūlymą vaistus pardavinėti parduotuvėse. O trečią kartą pateikęs tokį pasiūlymą LR Liberalų sąjūdžio partijos vadovas ponas E. Masiūlis neteko Seimo nario mandato... Liaudies išmintis sako "trečias kartas nemeluoja".

LFŽ redakcija

Seimas leido sodininkams auginti pluoštines kanapes

lzinios.lt, portalas@lzinios.lt

2015-12-03

Seimas, 47 parlamentarams balsavus už, 10 – prieš, 23 susilaikius, priėmė Pluoštinių kanapių įstatymo pataisais, kuriomis leido sodininkams auginti nedidelį kiekį pluoštinių kanapių. Šiuo metu galiojančiame įstatyme įtvirtintas naujas terminas – „pluoštinės kanapės sodininkystei“ – tai yra pluoštinės kanapės agrotechniniais ar fitosanitariniais tikslais auginamos tarp kitų sodo ar daržo augalų arba šalia jų. Pluoštinių kanapių sodininkystei augintojas gali auginti pluoštinių kanapių augalus ne didesniame kaip 0,1 ha žemės valdos plote, sėdamas iki 20 šių augalų vienetų į 0,01 ha. Šiuose mažuose ploteliuose, auginant pluoštines kanapes, nebus reikalaujama imti THC tyrimo, rašoma Seimo pranešime spaudai. Atsižvelgiant į tai, kad iki šiol galiojęs leidimas auginti tik įteisintų veislių pluoštines kanapes, t. y. tų, kurios jau yra Europos Sąjungos žemės ūkio augalų rūšių veislių bendrajame kataloge, sudarė kliūtis naujų veislių išvedimui ir moksliniams tyrimams įstatyme įtvirtinta išimtis auginant šiuos augalus mokslo, selekcijos ir naujai Lietuvoje sukurtų veislių ūkinio vertingumo tyrimo, siekiant jas įrašyti į Nacionalinį augalų veislių sąrašą tikslais, leidžiant plėtoti šių augalų selekciją. Tokiu būdu sudarant galimybę veisti Lietuvos klimatui tinkamesnes pluoštinių kanapių veisles. Įstatymu išspręsta viena iš didžiausių pluoštinių kanapių auginimo kliūčių, kai kanapių plotą skiriant melioracijos grioviui, ar nedideliame vandens telkiniui, kontroliuojančios institucijos traktuoja kaip atskirus laukus iš kurių imami atskiri mėginiai THC nustatymui. Priėmus įstatymą bus įtvirtinta, jog barjeras iki 8 metrų, nedalina vieno lauko į du, tokiu būdu ūkininkai sutaupys nemažai pinigų, nes vieno tyrimo kaina siekia 141 euro. Nustatyta, kad tiekiamos rinkai pluoštinių kanapių sėklos pakuotės etiketėje, jei sėkla tiekiamas iš kitų Europos ekonominės erdvės valstybių, ir (arba) sertifikate, jei sėkla importuojama, turi būti nurodomas veislės pavadinimas. Pataisais įsigalios 2016 m. balandžio 1 d.

Mano mintys prof. habil. dr. ANTANO GENDROLIO 90-mečio Jubiliejui

2016 m. gegužės 14 d. iškilios ir taurios asmenybės profesorius habilituotas mokslų daktaras Antanas Gendrolis šventė 90 –ąjį Gimtadienį.

Gerbiamo Jubilato didelių pastangų ir nuoseklaus darbo dėka buvo sukurtas AB „Endokrininiai preparatai“ darnus kolektyvas, kuris sugebėjo išgarsinti įmonę ne tik Lietuvoje, bet ir užsienyje ir gamyklai buvo suteiktas Tarybų Sąjungoje pavyzdinės įmonės statusas.

Reikėtų paminėti kai kuriuos autobiografinius duomenis. Gimė 1926 m. gegužės 14 d. Tauragės apskrityje, Eržvilko valsčiuje, Tauželių kaime. Augo ūkininkų Juozo Gendrolio ir Vincentos Šimanskytės šeimoje. Motina anksti mirė, palikdama mažus vaikus. Antanas pradžios mokyklą pradėjo lankyti jau gerokai paaugęs. Baigęs Lenkaičių pradžios mokyklą ir Viduklės progimnaziją įstojo į Kauno felčerių – akušerių mokyklos farmacijos skyrių ir 1950 m. jį baigė. Baigęs mokyklą pradėjo dirbti Klaipėdos miesto 2 – ojoje vaistinėje asistentu. 1950 – 1951 m. buvo mobilizuotas į kariuomenę, dirbo karinio dalinio vaistinės viršininku. Tačiau paaiškėjęs, kad broliai ir sesuo ištremti į Sibirą, iš kariuomenės buvo demobilizuotas. 1953 m. pradėjo dirbti Respublikinėje Kauno psichoneurologinės ligoninės vaistinės vedėju.

Antanas Gendrolis labai norėjo mokytis ir atkakliai siekė aukštojo mokslo. Dirbdamas ligoninės vaistinės vedėju, įstojo į I – ojo Maskvos medicinos instituto Farmacijos fakulteto neakivaizdinį skyrių ir 1959 metais jį sėkmingai baigė ir gavo provizoriaus diplomą. Tais pačiais metais jam suteikta pirmoji provizoriaus – farmacinio darbo organizatoriaus kvalifikacinė kategorija.

Dirbdamas vaistinėje A. Gendrolis visą laiką ieškojo būdų, kaip pagerinti gaminamų vaistinėje sterilių tirpalų kokybę, palengvinti sunkų farmacininkų darbą. 1963 m. pasiūlė injekcinių tirpalų gamybos būdą gydymo įstaigų vaistinėse, kuris buvo diegiamas ir kitose gydymo įstaigų vaistinėse. Tyrė vaistinėse gaminamų akių lašų kokybę ir gamybos būdą.

Noriu pasidžiaugti ir pasveikinti Gerb. Jubiliatą su didele švente ir palinkėti sėkmės. Jubilatas visuomet yra pakilios nuotaikos, kurios sleidžiama šviesa ir šiluma nuteikia mus visus geriems ir kilniems darbams. Šie mano išsakyti žodžiai yra paremti beveik keturių dešimtmečių bendro darbo ir bendravimo patirtimi.

Su prof. A. Gendroliu mano pirmoji pažintis buvo labai trumpa, kai aš atidirbęs pagal paskyrimą trejus metus Švenčionių vaistažolių fabrike, 1969 m. atvykau

į Kauną pirmam pokalbiui. Mane pristatė mano bendramokslis A. Seibutis.

Iš pirmojo susitikimo į atmintį įstrigo kaip dėmesingas ir viskuo besidomintis, ir patyręs įmonės vadovas.

Netikėtai aš prisiminiau 1965 metų ekskursiją į psichoneurologinės ligoninės vaistinę, kuriai tuo metu vadovavo provizorius A. Gendrolis. Jo pasakojamas apie vaistinės darbą paliko neišdildomą įspūdį. Šią ekskursiją organizavo doc. A. Kaikaris, kuris norėjo parodyti būsimiems jauniems vaistininkams, kaip reikia tvarkyti vaistinę.

Vėliau, kai 1969 m. rugsėjo 1d. buvau priimtas į gamyklą ir teko daug bendrauti, atsiskleidė ir daugiau gerų ir nuosirdžių charakterio bruožų: tai pagarba ir dėmesys kiekvienam įmonės darbuotojui, kūrybinis požiūris į darbą, visuomet buvo galima užėiti į kabinetą ir aptarti rūpimus gamybos klausimus.

Kokybės ir kontrolės skyrius (kurio buvau viršininku) pagal tuometinę gamyklos struktūrą buvo tiesioginio pavaldumo įmonės vadovui. Tiesa, daugelį gamybos (technologijos) klausimų tekdavo derinti su įmonės vyr.- inžiniere Vida Kuzmaite – Kivilšiene ir su kitais atsakingais darbuotojais: Aldona Žemaityte, Janina Veržbolauskiene, Algimantu Paulavičiumi ir kitais. Tai pagrindinių gamybinių cechų vadovai.

Kauno endokrininių preparatų gamykla buvo pastatyta 1966 m. Gamyklos paskirtis buvo gaminti hormoninius preparatus: insuliną, heperiną, hipofizės preparatus bei specialios paskirties injekcinius vaistus plastmasiniuose švirkštuose. Gamykla buvo pavaldi Sovietų Sąjungos medicinos pramonės ministerijai, o pagaminti vaistai buvo skirti armijai ir gyventojams sunkioms ligoms gydyti.

Statant įmonę prof. A. Gendrolis, vyr. inž. V. Kivilšienės buvo pateikta nemažai pasiūlymų įmonės projektui pagerinti. Todėl pirmosios produkcijos išleidimo data vis nusikeldavo. Tačiau didelių pastangų dėka, įmonė buvo aprūpinta naujausiais įrenginiais ir buvo modernesnė negu analogiškos Maskvos ir Minsko įmonės.

1968 m. A. Gendrolis paskiriamas gamyklos direktoriumi, o V. Kivilšienė – vyr. inžiniere. Gamyklos direktoriui tuo metu buvo iškilę du svarbiausi (pagrindiniai) uždaviniai: tai sukurti tinkamą kolektyvą, parinkti reikiamus specialistus ir antroji – užbaigti atskirų gamybinių (cechų) „įvedimą“ ir vystyti minėtos medicininės produkcijos gamybą, manyčiau svarbiausioji problema – aseptinių sąlygų sudarymą, norint išleisti

sterilias injekcines vaistų formas. Taip 1969 m. buvo pagamintos pirmosios insulino injekcijos, o 1970 m. jau gaminome 16 pavadinimų preparatus. Vyriausybės nurodymu planai buvo didinami kasmet ir taip 1972 m. buvo pagaminta per 4 mln. buteliukų insulino, 20 tūkst. heparino ir 5,5 mln. hipofizės preparatų (pituitrino ir hipotocino) ampulėse.

Tais pačiais metais (1972m.) buvo numatyta organizuoti gamykloje centrinę mokslo –tiriamąją laboratoriją, kuriai vadovauti buvo pakviestas doc. L. Lašas (dabar profesorius).

Įmonė glaudžiai bendradarbiavo su įvairiais šalies mokslo – tyrimo institutais, tobulino gamybą, kūrė naujus preparatus, diegė naują technologiją. Kaune buvo sudarytas „Žmogaus hipofizių bankas“ ir pagamintas žmogaus augimo hormonas – somatotropinas, kuris turėjo didelę paklausą; daugiau nei 10 metų buvo eksportuojamas į Japoniją už 1 mln. valiutinių rublių.

Gamykloje susidarė palankios sąlygos naujiems įrengimams pirkti, buvo nupirkta naujausi laboratoriniai įrengimai ir aparatūra efektyvios skysčių chromatografijos (laboratorinė ir gamybinė).

Vadovaujant gamyklai prof. A. Gendrolis nepamiršo jo mėgstamiausios temos – pirmą kartą Sovietų Sąjungoje buvo pradėta gaminti pramoniniu akims lašai polimeriniame įpakavime.

Ši tema buvo išvystyta iki disertacinio darbo. 1974 m. A. Gendrolis Charkovo mokslo – tiriamajame technologijos institute apgynė disertaciją, o 1987 m. tame pat institute apgynė disertaciją hapilitacijos daktaro laipsniui - „Akims skirtų vaistų polimerinėje taroje technologijos sukūrimas“. Tai gerbiamo profesoriaus nuopelnas, nes įmonėje tuo metu buvo gaminami moderniausi – liofilizuoti akių vaistai, o taip pat įmonė sugebėjo atsakyti taip vadinamų „špric-tiubikų“, kurie buvo gaminami karinės ministerijos poreikiams ir kuriuos priimdavo šios ministerijos įgalioti atstovai. Jie reikšdavo įvairiausių pageidavimus, ne visuomet jie būdavo motyvuoti ir pagrįsti.

1987 m. už klofelino akių lašų sukūrimą ir įdiegimą į gamybą buvo paskirta SSRS Ministrų Tarybos premija. Kauno endokrininių preparatų gamykla tapo pavyzdine Sovietų Sąjungos tokio profilio įmone. A. Gendrolui buvo suteiktas Lietuvos nusipelnusio sveikatos apsaugos darbuotojo garbės vardas. Tais pačiais metais po nostrifikacijos jam buvo suteiktas biomedicinos habilituoto daktaro vardas.

Prof. A. Gendrolui dirbant Kauno medicinos institute, toliau buvo kuriami nauji preparatai. Buvo sudaryta darbo grupė, kuri panaudojant chromatografiškai grynos neurohipofizės substanciją, sukūrė naujos kartos oksitocino ir vazopressino injekcinius ir intranazalius vaistus, kurie gamykloje buvo gaminami iki 2004 metų. Šioje srityje vadovaujant Profesoriumi buvo apgintos dvi

daktaro disertacijos: A.Baranausko ir R.Gerbutavičienės.

Noriu pažymėti, kad vadovaujant KEPG, buvo apgintos 5 mokslo daktarų disertacijos.

1988 – 1992 prof. A. Gendrolis dirbo Kauno medicinos institute Vaistų technologijos ir farmacijos darbo organizavimo katedroje vedėju.

Buvęs bendradarbis doc. dr. Rimantas Klimas

Sveikinimas profesoriaus ANTANO GENDROLIO devyniasdešimtųjų metų jubiliejui

Profesorius Antanas Gendrolis 1988 – 1992 metais dirbo Kauno medicinos institute Vaistų technologijos ir farmacijos darbo organizavimo katedroje vedėju. Profesoriumi Antanui Gendrolui dirbant Kauno medicinos institute, buvo kuriami nauji preparatai Endokrininių preparatų gamykloje: naujos kartos oksitocino ir vazopressino injekciniai ir intranazaliniai vaistai. Šie preparatai buvo gaminami iki 2004 metų. Šioje srityje, vadovaujant profesoriumi, buvo apgintos dvi daktaro disertacijos: doc. Algirdo Baranausko ir doc. Rimos Gerbutavičienės. Profesorius aktyviai dalyvavo mokslininkų ruošime, ne tik vadovavo disertaciniams darbams, bet ir dalyvavo disertacinių darbų gynime, buvo disertacijos konsultantas ar recenzavo disertacijas. Daugiau nei 10 jaunųjų mokslininkų, vadovaujant profesoriumi Antanui Gendrolui, apgynė disertacijas, keletas – ir habilitacines.

Antanui Gendrolui 1991 metais buvo suteiktas Lietuvos nusipelnusio sveikatos apsaugos darbuotojo garbės vardas. Tais pačiais metais po nostrifikacijos jam buvo suteiktas biomedicinos habilituoto daktaro vardas.

Profesorius 1991–1996 metais vadovavo Provizorių kvalifikacinei komisijai, vėliau ilgą laiką ėjo Sveikatos apsaugos ministerijos Farmakopėjos komisijos pirmininko pareigas.

Profesorius Antanas Gendrolis didelę savo gyvenimo dalį paskyrė bičių produktų, ypač bičių pikio tyrimams. Jis iki šiol labai nuosekliai ir aktyviai gilinaisi į apiterapiją, rašo knygas apiterapijos klausimais.

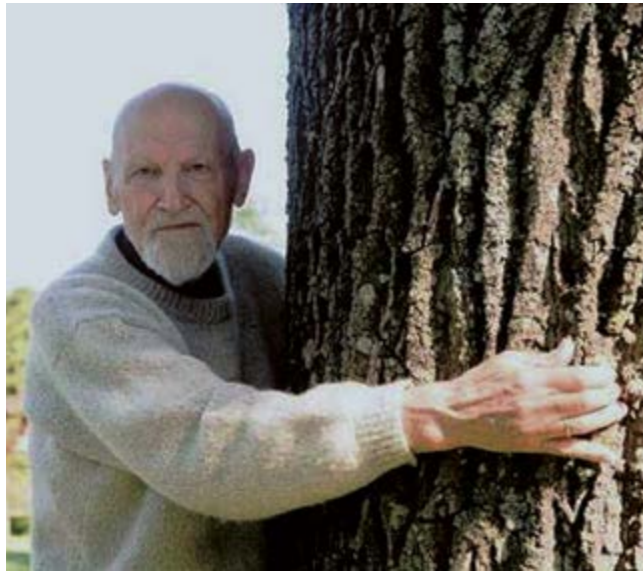
Profesorius išėjęs iš universiteto sugebėjo išleisti svarius leidinius, kurių bendra apimtis yra virš tūkstančio puslapių - apie propolį, medų, bičių pienelį ir vašką.

Dar kartą norime pasidžiaugti ir pasveikinti Gerbiamą Jubiliatą su didele švente. Jubilias visuomet yra pakilios nuotaikos ir nuo jo besiskleidžianti šiluma visus mus nuteikia geriems ir kilniems darbams.

Vaistų technologijos ir socialinės farmacijos katedros vedėjas prof. habil. dr. Arūnas Savickas

Fotoreportažas iš Antano Gendrolio 90-ųjų metų Jubilėjaus

● **2016 m. gegužės 18 d. Lietuvos sveikatos mokslų universiteto Farmacijos fakulteto Alumni draugija surengė iškilmingą šventę, skirtą pagerbti profesorių habilituotą biomedicinos mokslų daktarą Antaną Juozą Gendrolį jo 90-mečio jubiliejaus proga.**

Į auditoriją susirinko buvę profesoriaus bendradarbiai, buvę studentai, bičiuliai. Išsamų pranešimą apie iškilaus mokslininko gyvenimo kelią ir mokslinę ir visuomeninę veiklą padarė dr. Tauras Antanas Mekas. Pranešėjas paskelbė, kad Jubiliejaus proga profesorius Sveikatos apsaugos ministras Juras Požėla gegužės 3 d. suteikė nusipelnusio Lietuvos sveikatos apsaugos darbuotojo vardą ir apdovanojo nusipelnusio Lietuvos sveikatos apsaugos darbuotojo garbės ženklu. Apie profesoriaus įnašą vystant vaistų technologijos mokslą farmacijos fakultete kalbėjo Vaistų technologijos ir socialinės farmacijos katedros vedėjas prof. habil. dr. Arūnas Savickas. Buvęs jubiliejaus bendradarbis Endokrininių preparatų gamykloje doc. dr. Rimantas Klimas išsamiai nušvietė prof. A. Gendrolio organizacines ir novatoriškas savybes vystant farmacijos pramonę ir diegiant pažangias pasaulines technologijas. Nuo Lietuvos farmacijos sąjungos jubiliejaus pasveikino LFS prezidentas prof. habil. dr. Eduardas Tarasevičius, perrišęs tradicinę juostą ir palinkėjęs jam sulaukti šimtmečio rašant naujas knygas. Po to profesorius sveikino buvę bendradarbiai, buvę studentai, bičiuliai (plačiau skaityti 25 pusl.).

● **2016 m. gegužės 6-7 d. LFS bendradarbiaujant su UAB „ENTAFARMA“ surengė išvyką į „OlainFarm“ vaistų gamybos įmonę, kurioje įvyko mokslinė praktinė konferencija.**

Jos metu Lietuvos vaistininkams buvo perskaityti tokie pranešimai: „Augalinių vaistinių produktų ir maisto papildų naujienos“ (Aelita Plinta),

„Latvijos farmacijos pramonės vystymasis ir naujovės“ (Aigars Eniņš), „Fiziologijos ir farmakologijos ryšio svarba vaistininko praktikoje“ (Aelita Plinta), „Nitrofurano struktūros ir veikimo sąryšio samprata vaistininko praktikoje“ (prof. habil. dr. Eduardas Tarasevičius). Konferencijos dalyviams pranešėjai atsakė į pateiktus klausimus. Po konferencijos įvyko ekskursija po gatavų vaistų formų – nitrofurano darinių naująjį gamybos korpusą. Kitą dieną grįždami į Lietuvą konferencijos dalyviai aplankė Birini pilį, susipažino su turtinga parko augmenija, jų tarpe – su vaistažolėmis. Išvykos dalyviai dėkingi „OlainFarm“ atstovui Lietuvoje vaistininkui. Vytautui Uskovui už galimybę aplankyti modernią vaistų gamybos įmonę, dirbančią pagal Geros gamybos praktikos standartus.

● **2016 m. kovo 16 d. LFS bendradarbiaujant su „ENTAFARMA“ suorganizavo mokslinę-praktinę konferenciją SICOR BIOTECH/ TEVA vaistų gamykloje.**

Konferencijos metu vaistininkai išklaušė šiuos pranešimus: „Raudonoji biotechnologija – vaistinių medžiagų paieška ir gamyba“ (T. Norkus), „Vaistų gamybos procesas ir jų kokybės užtikrinimo sistema gamykloje“ (B. Čerepakaite), „Širdies ir kraujagyslių sistemą veikiantys vaistai – galimos jų sąveikos ir klinikinės poveikis“ (I. Karašauskienė, „Farmacinės rūpybos paslaugos pacientams vaistinėje – vaistininko kompetencija ir atsakomybė“ (E. Tarasevičius). Pranešėjai atsakė į gausius klausytojų klausimus. Konferencijos pabaigoje dalyviai susipažino su vaistų gamybos proceso ypatumais ir naujovėmis gamyklos cechuose. LFS dėkinga SICOR BIOTECH/ TEVA įmonei specialistams už galimybę iš arti susipažinti su vaistų gamyba pagal Geros gamybos praktikos (GMP) standartus.

● **2016 m. gegužės 19–21 dienomis Dubrovnike, Kroatija, vyko Europos onkologinės farmacijos konferencija.** Joje dalyvavo daugiau, kaip 500 dalyvių iš 49 šalių ne tik Europos, bet ir Azijos, Afrikos bei Šiaurės Amerikos, Australijos. Lietuvą atstovavo ESOP valdybos narė Birutė Varanavičienė. Konferencijos globėjas – Europos Sąjungos

komisaras, atsakingas už sveikatą ir maisto saugą, Vytenis Povilas Andriukaitis. Renginio atidarymo kalboje ESOP prezidentas Klaus Meyer akcentavo farmacijos specialistų svarbą, siekiant geresnių onkologinių pacientų gydymo rezultatų. Japonijos medicininės onkologijos sąjungos prezidentas Yuichiro Espin supažindino su įvairių specialybių (gydytojų, vaistinių, slaugytojų, psichologų ir kt.) komandiniu darbu Japonijos ligininėse. Atskira tema aptartas visuomeninėse vaistinėse dirbančių vaistininkų indėlis ambulatoriškai gydant ir slaugant onkologinius pacientus, farmacinės paslaugos, teikiamos šiems pacientams, specifika. Šia tema pranešimus skaitė pranešėjai: Fiona MacLean, Jungtinė Karalystė, Christopher Bardin, Prancūzija ir kiti. Didelio dėmesio sulaukė pranešimai apie naujausius vaistinius preparatus ir imunoterapijos taikymą onkologijoje. Tikimasi didžiulės onkologijos pažangos pradėjus taikyti virusinį gydymą, kai

injekuoti tam tikrų štamų virusai naikina vėžines ląsteles, tuo pačiu aktyvina paciento imuninę sistemą kovai su liga.

Aktuali tema - centralizuotas chemoterapinių vaistų skiedimas ligininėse vaistinėje. Praktinių užsiėmimų metu nagrinėtos konkrečios situacijos: skiedinių ruošimas, naudojant skirtinas pagalbines priemones; personalo veiksmai chemoterapinio vaistinio preparato išsipylimo ar dūžio atveju; pasiduošimas darbui, rankų plovimo ir dezinfekavimo kokybės vertinimas.

Besidomintys onkologine farmacija pranešimų įrašus gali peržiūrėti ESOP tinklalapyje adresu: <http://www.farmaactueel.nl/webcasts/extern/ECOP2016/Inleiding.htm>

Europos onkologinės farmacijos sąjungos valdybos nariai ir šalių delegatai konferencijos Dubrovnike metu.

● 2016 m. gegužės 16–20 d. Lietuvoje lankėsi Mons universiteto (Belgija) Medicinos ir farmacijos fakulteto Terapijos ir Farmakognozijos chemijos tarnybos direktorius **prof. habil. dr. Pierre Duez**

Profesorius vykdo Bioanalizės, toksikologijos, fizikinės chemijos, fitochemijos, farmacinės chemijos bei naujų vaistų kūrimo fundamentinius ir taikomuosius tyrimus, yra 17 mokslo daktarų vadovas, 9 mokymo knygų ir 136 mokslinių straipsnių bendraautorius, dalyvauja plačioje ekspertinėje veikloje, jis yra

- Europos Farmakopėjos TCM darbo grupės narys.
- Belgijos veterinarinių vaistų registracijos komisijos narys
- Belgijos augalinių vaistų registracijos komisijos narys .
- Bendradarbiavimo vystymosi biuro (ARES-CCD) komisijos narys.
- Mokslinės misijos, skatinant tarptautinį bendradarbiavimą Alžyre, Argentinoje, Kamerūne, Vokietijoje, Burkina Faso, Prancūzijoje, Ugandoje, narys.

Svečias lankėsi VDU Gamtos mokslų fakultete ir gegužės 17 d. skaitė pranešimą.

„Mokslinė, projektinė ir pedagoginė veikla Mons Universiteto Medicinos ir farmacijos fakultete“ Gegužės 18 d. 10 val. Profesorius aplankė Lietuvos sveikatos mokslų universiteto Farmacijos fakultetą, susitiko su Farmacijos fakulteto dekanu prof. dr. Vitaliu Briedžiu ir fakulteto mokslininkais. Svečias aplankė medicinos ir farmacijos istorijos muziejų ir susipažino su ekspozicijomis ir vykdoma veikla.

Gegužės 19–20 d., profesorius dalyvavo Lietuvos mokslų akademijoje vykusioje jubiliejinėje X tarptautinėje mokslinėje konferencijoje **VITAL NATURE SIGN 2016**, kur plenarinio posėdžio metu skaitė pranešimą „*Interference with DNA damage repair and translesion synthesis: a possible mechanism for natural products chemoprevention and indirect.*“ Šią konferenciją atidarė LR Sveikatos apsaugos viceministrė dr. Jadviga Zinkevičiūtė. Svečio vizito koordinatore - prof. dr. (HP) Ona Ragažinskienė, VDU Kauno botanikos sodo vyresn. mokslo darbuotoja, Vaistinių ir prieskoninių augalų kolekcijų sektoriaus vedėja.

FOTOREPORTAŽAS IŠ BALTPHARM FORUMO

2016

B
A
L
T
P
H
A
R
M

F
O
R
U
M
O

F
O
T
O
R
E
P
O
R
T
A
Ž
A
S

2016

FOTOREPORTAŽAS IŠ BALT PHARM FORUMO 2016

FIP vadovai dr. Carmen Peña ir Luc Besançon susipažįsta su Lietuva

FIP vadovai dr. Carmen Peña ir Luc Besançon susipažįsta su Lietuva

● 2016 m. gegužės 4 d. VDU Kauno botanikos sode, Vaistinių ir priekoninių augalų kolekcijų sektoriuje vyko **Tarptautinė mokslinė- praktinė konferencija «Žmogaus ir gamtos sauga 2016»**. Žaliuojančių ir žydinčių augalų apsuptyje susirinkusius renginio dalyvius pasveikino sektoriaus vadovė prof. dr. Ona Ragažinskienė ir pakvietė paragauti vaistažolių arbatos.

Konferencijos dalyviams pranešimus perskaitė šie autoriai:

Dr. Gražina Kadzytė (LLTI) “Lietuvos tautosaka apie vaistažolininkystės patyrimus”.

Doc. dr. Tauras Mekas (LSMU) “Senosios vaistininkystės žinių taikymas šiuolaikinėje medicinoje”.

Prof. habil. dr. Audrius Maruška (VDU) “Vaistinių augalų introdukcija ir perspektyvumo įvertinimas biologiškai veikliųjų medžiagų pagrindu”.

Prof. dr. Nijolė Savickienė (LSMU) “Vaistinių augalų įtaka chronobiologijai ir žmonių sveikatai”.

Dr. Darius Kubilius (LSMU) “Mitybos įtaka žmogaus sveikatai”.

Prof. dr. Ona Ragažinskienė (VDU KBS) “Vaistinių augalų tyrimų metodologija bei vaistinės augalinės žaliavos racionalus vartojimas ir

indikacijos (kontraindikacijos)”.

Dr. Antanina Stankevičienė, dr. Vilija Snieškienė (VDU KBS) “Vaistinių (aromatinųjų) augalų ligos ir kenkėjai bei prevencijos priemonės”. Visi pranešėjai sulaukė daug klausimų, į kuriuos pateikė argumentuotus atsakymus.

Būrin, būrin draugai –
juk mes viena Šeima..."

Mielos Kolegės, Mieli Kolegos!

**Lietuvos farmacijos sąjungos (LFS) Valdyba maloniai kviečia Jus
su šeimos nariais ir draugais dalyvauti
jau tradicinėse**

FARMACIJOS DIENOSE–2016,

**kurios vyks Anykščių regioniniame parke prie RUBIKIŲ ežero „Ajerinės“ sodyboje
2016 m. birželio mėn. 18–19 d.**

www.youtube.com/watch?v=NYzag856nUY

Ajerinė
Kaimo turizmo
sodyba

Rubikiai

Mačionių km., Skiemonių sen.
Anykščių raj.
Tel. +370 687 48458
55.487389, 25.306996 (WGS)

Mačionių km., Skiemonių sen.
Anykščių raj.
Tel. +370 687 48458
55.487389, 25.306996 (WGS)

kelias (A6, E262)
Užmergė - Utiena

P R O G R A M A

Birželio 18 d., šeštadienis

- 12.00 – 19.00 - Atvykimas į „Ajerinės“ sodybą, kur vyks dalyvių registracija, po to apsižvalgymas, palapinių statymas arba įkurtuvės kambariuose, norintys dalyvaus konferencijoje.
- 12.00 – 18.00 - Tarptautinė mokslinė-praktinė konferencija „Farmacijos aktualijos“
- 19.00 – 20.00 - Vėliavos pakėlimas, sveikinimai ir pasisveikinimai, farmacijos poetų posmai...
- 20.00 – 20.30 - Rytų Lietuvos vaistininkystės istorijos nuotrupos, dabartis ir ateitis...
- 20.30 – 22.00 - Atvežtinė-Sudėtinė Vakarienė
- 21.00 – 24.00 - Gyvos muzikos koncertas
- 23.00 – - Vakaronė ant Rubikių ežero kranto. Dainų kūrėjų ir atlikėjų programa, dalyvaujant profesionalams ir mėgėjams; apmąstymai prie liepsnojančio laužo apie mūsų profesijos dabartį ir ateitį; talentingų solistų ir studentų naujausių kūrinių perklausą

Birželio 19 d., sekmadienis

- 08.00 – 09.00 - Rytinė mankšta, SPA procedūros ežere, pusryčiai.
- 10.00 - 13.30 - Ekskursija į Anykščių apylinkes:
- išvyka prie mitologinio Puntuko akmens, kurį ledynai iš Suomijos atnešė prieš 14-20 tūkstančių metų
- kelionė pirmuoju Rytų Europoje medžių lajų taku (300 m ilgio, 21-34 m aukščio)
- aplankymas J. Biliūno „Laimės žiburio“ paminklo ant Liudiškių kalvos
- aplankymas XIX a. neoklasicizmo epochos perlo – Burbiškio dvaro
- 14.00 – 15.00 - Tradicinė žuvinė ir dar kai kas...
- 15.00 - 16.00 - Rėmėjų ir dalyvių programa – konkursai, viktorinos, sportinės varžybos ir t.t.
- 16.00 – 16.30 - Gražiausios palapinės konkursas ir jos gyventojų apdovanojimas
- 16.30 –17.00 - Pažymėjimų (6 val.) įteikimas. Vėliavos nuleidimas.

Šis tas iš „Farmacijos dienų“ istorijos...

1997 m. Tauragnuose vyko LFS organizuotos pirmosios „Farmacijos dienos-97“. Čia susipažinome su dr. Eugenijos Šimkūnaitės tėviške, išgirdome įdomių pasakojimų apie šio krašto farmacijos praeitį.

„Farmacijos dienos-98“ vyko gražioje Kupiškio apylinkėse prie Puožo ežero.

„Farmacijos dienos-99“ vyko Pamario krašte, Nemuno deltoje esančioje Rusnėje.

„Farmacijos dienos-2000“ vyko Palūšėje- Aukštaitijos nacionaliniame parke.

„Farmacijos dienos-2001“ vyko Plateliuose, Žemaitijos nacionaliniame parke.

„Farmacijos dienos-2002“ vyko Marcinkonyse, Dzūkijos nacionaliniame parke.

„Farmacijos dienos-2003“ vyko Karklėje šalia Girulių „Pasakos“ stovyklavietėje.

„Farmacijos dienos-2004“ vyko Anykščiuose „Šilelio“ poilsio namų stovyklavietėje.

„Farmacijos dienos-2005“ vyko Birštone, ant Nemuno kranto.

„Farmacijos dienos-2006“ vyko Palūšėje- Aukštaitijos nacionaliniame parke.

„Farmacijos dienos-2007“ vyko Latežerio stovyklavietėje netoli Druskininkų.

„Farmacijos dienos-2008“ vyko Dauguose irklavimo bazėje ant Daugų ežero kranto.

„Farmacijos dienos-2009“ vyko Molėtų raj. „Želvynės“

kaimo sodyboje prie Želvų ežero.

„Farmacijos dienos-2010“ vyko Šilalės raj. Pagramančio regioniniame parke.

„Farmacijos dienos-2011“ vyko Trakų istoriniame nacionaliniame parke.

„Farmacijos dienos-2012“ vyko Metelių regioniniame parke.

„Farmacijos dienos-2013“ vyko Plateliuose, Žemaitijos nacionaliniame parke.

„Farmacijos dienos-2014“ vyko Rusnėje, Nemuno deltos regioniniame parke.

„Farmacijos dienos-2015“ vyko Anykščių apylinkėse, ant Rubikių ežero kranto.

Šiais metais LFS Valdyba kviečia visus – Koleges ir Kolegas su gausiomis Šeimynomis, Draugais ir Draugėmis, Darbdaviais ir Bendradarbiais, Bičiuliais ir Studentais po savaitės darbų šeštadienį, birželio 18 d. atvykti į prie Rubikių ežero esančią kaimo turizmo sodybą „Ajerinė“ (12 km nuo Anykščių), kurią pamilo praėjusių metų „Farmacijos dienų“ dalyviai

Atvykę šeštadienį galės už prieinamą kainą apsigyventi patogiuose dviviečiuose, triviečiuose arba keturviečiuose kambariuose. Romantikos mėgėjai galės įsikurti savo pastatytose palapinėse (5 eurai už vietą) ežero pakrantėje. Kadangi „po stogu“ vietų skaičius ribotas, rekomenduojame iš anksto rezervuoti nakvynę norimus kambarius.

PASAULIO FARMACININKŲ DIENA – RUGSĖJO 25-OJI

“Farmacininkai rūpinasi jumis”

“Farmacininkai rūpinasi jumis” – tokia yra šių metų Pasaulio Farmacininkų dienos tema. Šių metų tema buvo pasirinkta siekiant atspindėti svarbų farmacininkų vaidmenį teikiant rūpybos paslaugas visuomenei, taip pat atkreipti dėmesį į emocinį ryšį, kurį jie turi su savo pacientais. Farmacininkų vaidmuo vystėsi nuo vaistų teikėjo iki rūpybos teikėjo. Vaistininkai turi labai svarbų vaidmenį siekiant farmakologinio gydymo rezultatų ir galiausiai siekiant pagerinti pacientų gyvenimo kokybę”, sakė FIP prezidentė dr Karmen Peña.

Pasaulio Farmacininkų diena pažymima jau šeštus metus siekiant, kad FIP nariai visame pasaulyje atkreiptų valdžios institucijų, kitų profesijų ir žiniasklaidos bei visos visuomenės dėmesį į farmacijos profesijos vaidmenį ir pridėtinę gerinant sveikatą. FIP parengė gausią medžiagą šešiomis oficialiomis Jungtinių Tautų kalbomis, kurią vaistininkai ir profesinės asociacijos gali naudoti remiant Pasaulio Farmacininkų dieną. Ši medžiaga apima ir naują logotipą, ir oficialius kampanijos vaizdus iš vaistininkų praktinės veiklos, ir medžiagą socialiniams tinklams.

FIP kviečia individualius farmacininkus remti Pasaulio Farmacininkų dieną sukuriant šio profilio nuotraukas socialinei žiniasklaidai naudojant oficialų FIP Twibbon arba specialiai sukurtą plakatą su užrašu “Aš rūpinuosi Jums”, kuris gali būti atspausdintas ir platinamas nuotraukomis. Šiuos išteklius galima laisvai naudoti ir jie yra prieinami fip@fip.org

**WORLD 25 SEPTEMBER
PHARMACISTS DAY**

“Pharmacists: Caring for you” is the theme of this year’s World Pharmacists Day.

“This year’s theme was chosen to reflect the important role of pharmacists in providing care to the public, and also to highlight the emotional connection they have with their patients. The role of pharmacists has evolved from that of a provider of medicines to that of a provider of care. Pharmacists have a vital role in the outcome of pharmacological therapies and ultimately strive to improve patients’ quality of life,” said FIP President Dr Carmen Peña.

World Pharmacists Day, now in its sixth year, is used by FIP’s members around the globe to highlight the impact and added value of the pharmacy profession and its role in improving health to authorities, other professions and the media, as well as to the general public.

FIP has produced a number of resources in the six official United Nations languages which pharmacists and professional associations can use in support of World Pharmacists Day. These include a new look logo, official campaign images that feature real pharmacists, and materials for social media.

FIP is inviting individual pharmacists to support World Pharmacists Day by creating profile pictures for social media using an official FIP Twibbon or a specially designed “I care for you” placard, which can be printed and held in photographs. The resources are all free to use and available fip@fip.org

PRISIMINIMAI

Dr. Regina Stonkutė-Žukienė

Senas žmogus nebeturi ateities, todėl gyvena prisiminimais. Taip pat ir aš. Kai vakare sėdžiu prie lango ir žiūriu į besileidžiančią saulę užplūsta praeitieis vaizdai.

Gimiau 1928 m. birželio 8 d. Luokėje, mažame Žemaitijos miestelyje netoli Šatrijos kalno. Man į pasaulį ateiti padėjo mano dėdienė Kotryna, akušerė, mamos brolio Prano Juškevičiaus Žarėnų vaistininko, žmona. Ji tam tikslui atvažiavo į Luokę.

Iš mamos pusės mano proseneliai buvo bajorai. Prosenelis Juozapas Juškevičius buvo baigęs Kražių kolegiją kaip ir jo broliai Jonas ir Antanas. Antanas tapo gydytoju, gyveno Rygoje. Susirgęs kokia tai infekcine liga, jaunas mirė. Jonas išvažiavo laimės ieškoti į pasaulį ir su juo ryšiai nutrūko. Juozapas gavo raštininko vietą Luokės valsčiuje, geresnės tarnybos gauti negalėjo, nes buvo katalikas, o Rusijos okupuotoje Lietuvoje katalikui gauti valdišką tarnybą buvo labai sunku.

Apsigyvenęs Luokėje Juozapas vedė bajorų Medzijauskų, kurie turėjo dvarą prie Šatrijos, dukterį Elžbietą. Medzijauskams priklausė ir Šatrijos kalnas. Juozapas gavo pasogos sodybą ir kiek tai žemės prie Luokės. Jiems sūnūs Jonas ir Kazimieras bei duktė Petronėlė. Elžbieta Juškevičienė jauna mirė, palikdama vyrui vienam auginti mažamečius vaikus. Jam į pagalbą atėjo žmonos sesuo, našlė Daukintienė.

Po 1863 m. sukilimo daugeliui bajorų už sukilimo rėmimą caro valdžia atėmė žemę. Žemės Luokėje neteko ir prosenelis Juozapas. Jam tik buvo palikta sodyba Varnių gatvėje ir keletas arų daržui prie sodybos. Juozapas dėl to labai pergyveno, susirgo ir mirė, palikdamas našlaičiais savo tris vaikus. Vaikams teko vargą vargti kol užaugo. Kazimieras iš sentikių išmoko išdirbti kailius. Bijodamas pakliūti į rekrūtus, giminių paremtas, žydų padedamas perėjo Prūsų sieną ir išvažiavo į Ameriką laimės ieškoti. Jo vyresnis brolis Jonas veždamas šieną nukrito nuo vežimo, susitrenkė galvą, susirgo epilepsija ir jam dėl to rekrūtai negrėsė.

Kazimieras patekęs Amerikon krizės metu labai vargo, teko ir alkti, vertėsi bet koku pripuolamu darbu kol pramoko kalbos. Po to gavo darbą ofise naktimis blizginti varines durų rankenas. Užsidirbo pinigų ir po kiek metų sugrįžo Lietuvon. Sugrįžęs atpirko dalį tėvų žemės ir iš vienos žydės miestelio centre nusipirko seną namą, kuriame žydė laikė karčemą. Tai buvo nemažas namas su pristatyta daržine, žemaičių „stadala“ vadinama. Stadalioje atvažiavę keleiviai palikdavo savo vežimus. Luokės žydai buvo labai nepatenkinti, kad karčema buvo parduota krikščioniui, nes jis, toliau tęsdamas žydės verslą, galėjo sudaryti jiems konkurenciją. Jie šį sandėrį apskundė rabinui, gal dar ne visi pinigai buvo užmokėti, Rabinas pasikvietęs žydę paklausė ar buvo išgertos magaryčios. Žydė patvirtino, kad buvo išgerta limonado ir suvalgyta „baranka“. Tuomet rabinas pasakė, kad sandėris sudarytas teisingai ir jo atšaukti nebegalima.

Žydė pardavusi turtą iš Luokės išvažiavo.

Senelis Kazimieras nusipirkęs karčemą užsidėjo krautuve, vedė, susilaukė sūnaus, tačiau žmona greitai mirė ir sūnų padėjo auginti jos giminės, gyvenę Ringalių kaime. Greitai jis vedė antrą kartą, bet su šia žmona vaikų neturėjo.

Mano senelės Emilijos tėvai Daniusevičiai gyveno Tryškiuose, jie buvo nusigyvenę bajorai, tėvas buvo Tryškių dvaro vežėjas – Kučeris.

Antanas ir Tamošius Daniusiavičiai turėjo dvi dukteris, Sofiją ir Emiliją ir pagranduką – sūnų Juozapą. Tamošius Daniusiavičiaus sesuo Petronėlė buvo Luokės klebono, tolimo giminaičio Juozapo Daniusiavičiaus šeimininkė. Šešiolikos metų Emiliją pasiėmė Petronėle į Luokės kleboniją, ji norėjo Emiliją išmokyti šeimininkauti. Sofija išvažiavo į Ameriką.

Emilija eidavo pirkinių klebonijai į Kazimiero Juškevičiaus parduotuvę. Juškevičienė jai sakydavo: „Emiliute, kai tekėsi rinkis tokį vyrą kaip mano Kazimieras. Jis ir duonai uždirbs, ir namų ūkyje padės“. Po kiek laiko Juškevičienė susirgo plaučių uždegimu ir mirė. Tais laikais plaučių uždegimas buvo mirtina liga, nei nei sulfanilamidų, nei antibiotikų nebuvo.

Našliui reikėjo šrimininkės, jam patiko Emilija ir jis jai pasipiršo. Jai buvo dvidešimt, o jam keturiasdešimt metų. Emilija pasogos neturėjo, todėl rinktis negalėjo, o gyvenimą kaip tai reikėjo tvardyti, o pasiturintis, negeriantis, dievobaimingas Juškevičius neturtingai mergaitei buvo gera partija. Ištenėjo, vienas po kito gimė vaikai, bet maži mirė nuo vaikiškų ligų. 1905 m. gimė duktė Celina, vardą per krikštą jai išrinko klebonas Daniusevičius. Emilija davė pažadą, kad jei mergaitė liks gyva, tai užaugusi nuvyks į Vilnių ir pasimels prie Aušros Vartų Dievo Motinos Marijos.

Su tėveliais ir Foksu, 1929 m.

Prie Luokės bažnyčios, 1930 m.

Dėdė Pranas ir dėdienė Kotryna prie Žarėnų vaistinės, 1930 m.

Dievas išklusė Emilijos maldą ir mergaitė augo. Tačiau Juškevičiams prekyba nesisekė, buvo didelė žydų prekybininkų konkurencija, ir Kazimieras Juškevičius, palikęs žmoną ir vos penkerių metų dukterį vėl išvažiavo Amerikon. Sūnus Pranas jau buvo septyniolikos metų ir dirbo pašte telegramų išnešiotuju.

Pranas buvo baigęs Luokės carinę pradžios mokyklą, gražiai rašė. Tuo metu daugelis Lietuvos vyrų buvo išvažiavę į Ameriką uždarbiauti. Paliktos žmonos rašyti nemokėjo ir prašydavo Praną parašyti vyruvi laišką. Už tai Pranas gaudavo kiek tai kapeikų. Buvo taupus, labai norėjo mokytis ir ko tai gyvenime pasiekti. Susitapęs pinigų ir jis išvažiavo į Ameriką, dirbo tekstilės fabrike ir išmoko angliškai.

Likusi Luokėje senelė Emilija užsidėjo arbatinę, kepė pyragus ir „baronkas“. Jos tėvas Tamošius mirė ir gyventi į Luokę pas Emiliją atvažiavo jos mama Antanina su sūneliu Juozuku. Emilijai motinos pagalbos arbatinėje labai reikėjo. Verslas sekėsi. Tuo metu per Luokę keliavo daug žmonių iš tolimesnių vietovių į Šiaulių geležinkelio stotį ir sustodavo pailsėti Luokėje, užeidavo sušilti ir pavalgyti į arbatinę, arklus galėjo pasistatyti „stadaloje“.

Prasidėjo Pirmasis pasaulinis karas ir 1915 m. vokiečiai užėmė Luokę. Dalis kareivių su arkliais apsisotojo karčiameje. Arbatinė teko uždaryti. Karčiama vokiečių okupacijos metais padėjo išgyventi Emilijos šeima. Nuo vokiečių arklių likdavo šieno ir jos karvutei. Emilija padėdavo vokiečiams kepti kareiviams duoną, už tai jie duodavo malkų ir porą kepaliukų duonos. Kartais eidavo padėti tetai klebonijoje, už darbą gaudavo masto parnešti saviškiams ir druskos, kuri karo metu buvo labai branginama, jos buvo sunku gauti.

Vokiečiai Luokėje nuveikė ir gerų darbų – išgrindė miestelį, liko negrįsta tik Varnių gatvė, aikštėje pastatė vandens kolonėlę, privertė krautuvinius ir smuklininkus palaikyti tinkamą švarą – plauti grindis, nes jas anksčiau tik nuo purvo išgrandydavo, susitvarkyti ir išsišluoti kiemus. Žandarai tikrindavo ir reikalavo tvarkos.

1919 pradžioje bolševikai užėmė ir Luokę. Jie čia šeiminkavo keletą savaičių. Buvo įsteigtas valsčiaus komitetas. Į jį dirbti paėmė ir aštuoniolikos sulaukusį senelės brolių Juozą, jo pareigos buvo išrašinėti Luokės gyventojams leidimus pasikirsti miške po 2 m² malkų. Emilijos motina Antanina jau buvo mirusi. Luokėje stovėjo bolševikų žemaičių pulkas. Jam vadovavo netoli Luokės Apydimuose gimęs Feliksas Baltušis, atsiųstas iš Maskvos.

Vokiečiai vėl puolė Luokę ir norėjo išstumti bolševikus. Mūšio metu Emilijos šeima slėpėsi namo kamine, o į namą – karčiama – bolševikai nešė sužeistuosius.

Bolševikus Luokėje vokiečiai sumušė. Žemaičių pulko likučiai, vadovaujami F. Baltušio pasitraukė į Kuršėnus, kur juos galutinai sumušė Lietuvos kariai savanoriai.

Užėmę Luokę, vokiečiai suėmė ir valsčiaus Komiteto narius, suėmė ir Emilijos brolių Juozuką. Grėsė sušaudymas. Juozuką išgelbėjo Luokės žydai, vokiečiams pasekė, kad jis nieko blogo nepadare, Juozuką paleido, o kitus miestelio pakraštyje sušaudė. Juozas įstojo į Lietuvos kariuomenę, vėliau tarnavo Latvijos pasienyje.

Greitai baigėsi Lietuvos Nepriklausomybės kovos, prasidėjo nusistovėti ramesnis gyvenimas.

Senelis pradėjo atsiųsti šeimai pinigų iš Amerikos, o greitai ir pats parvažiavo. Senelė po karo atnaujino arbatinės darbą, o grįžus seneliui užsidėjo ir krautuve.

Celina greitai užaugo ir sėkmingai darbotvėsi parduotuvėje. 1923 m. į Luokę mokytojauti atvažiavo jaunas mokytojas Juozas Stonkus. Susipažino su Celina, patiko vienas kitam ir 1924 m. rugsėjo 7 d. susituokė.

Mano tėvelis Juozas Stonkus buvo gimęs 1902 m. Sankt Peterburge, kur tuo metu gyveno jo tėvai – žemaičiai Silvestras Stonkus ir Marcijona Martinkutė.

Silvestras buvo augalotas, gražus vyras. Jis buvo paimtas į caro armiją, pateko į carienės gvardiją ir tarnavo Sankt Peterburge.

Paleistas iš Armijos pasiliko gyventi Peterburge. Dirbo vežėju. Susipažino su slauge ligininėje dirbusia Marcijona

ir ją vedė. Abu dirbdami prasigyveno, įsigijo ir sava karietą keleiviais vežioti, buvo lyg dabartinis „taksistas“. 1902 m. kovą gimė sūnus Juozas. Tuomet grįžo į Lietuvą, apsigyveno Telšiuose. Silvestras gavo darbą miesto policijoje – buvo „gorodovoj“. Buvo stiprus ir griežtas, vagys ir kiti nusikaltėliai jo bijojo. Buvo kalbama, kad „Stonkui geriau nepakliūti“.

Žmona Marcijona buvo pribuvėja, šio amato ji išmoko dirbdama Peterburgo ligininėje. Daugeliui Telšių gyventojų ji padėjo ateiti į pasaulį, tais laikais gydytoje pagalba paprastiesiems žmonėms buvo sunkiai pasiekiamą.

Telšiuose Stonkams gimė dar du sūnūs – Petras ir Povilas.

Kartą, apie 1912 metus į Luokę darbo reikalais atvažiavo Silvestras Stonkus ir užėjo išgerti arbatos į Emilijos Juškevičienės arbatinę. Jam prie stalo patarnavo jos duktė Celina, kuriai buvo 7 metai. Guvi mergaitė patiko Silvestruvi ir jis pasakė: „Turiu sūnų Juozuką, galėsi būti mano marti“. Pasirodė, šie žodžiai buvo pranašiški...

Prasidėjus Pirmajam pasauliniam karui ir 1915 m. prie Telšių artėjant vokiečiams, Silvestras Stonkus pasitraukė į Rusiją, palikdamas šeimą Telšiuose. Karo metu gyventi vienai moteriškai su trimis mažamečiais vaikais mieste buvo sunku. Vyriausiąjį Juozuką, kuriam buvo 13 metų, vasarai išleisdavo karvių ganyti į kaimą pas Silvestro brolių Ignacą.

Po karo sugrįžę iš Rusijos pabėgėliai Marcijonai papasakojo, kad jos vyras Silvestras gyveno Archangelsko gubernijoje, vertėsi arklių prekyba. Po revoliucijos norėjo grįžti į Lietuvą. Atvažiavo į Peterburgą, susirgo šiltine ir čia ligininėje mirė.

Likusi viena Marcijona rankų nenuleido, vaikus leido į mokyklą. Juozas baigė keturias Telšių gimnazijos klases ir mokytojų kursų ir turėdamas vos 13 metų pradėjo mokytojauti Ubiškėje, netoli Telšių, ir padėjo šeimai. Petras baigė Telšių mokytojų seminariją ir tapo kvalifikuotu mokytoju, Povilas išmoko batišuvio amato ir išvažiavo laimės ieškoti į Latviją.

Marcijona liko gyventi Telšiuose su sūnum Petru, kuris mokėsi mokytojų seminarijoje. Juozas buvo nuvežęs motinai parodyti savo busimą žmoną Celiną, su kuria bemokytojaudamas susipažino Luokėje.

Vestuvės įvyko 1924 m. rugsėjo 7 d. Luokėje, jaunuosius sutuokė Luokės klebonas Jurgis Daniusevičius, ant visų altorių degė žvakės, juk tuokėsi mokytojas ir „amerikono“ duktė. Nuotakai buvo 19, jauniui – 22 metai. Vestuvių proga dukrai Kazimieras Juškevičius padovanojo namą „Karčiama“ ir bulvėms pasisodinti 0,5 ha sklypą.

1926 m. gimė duktė Elenutė. Nors tai buvo pirmas vaikas, taupumo sumetimais krikštynų nekėlė. Krikšto tėvais buvo seneliai, jie paprastą dieną mergaitę pakrikštyti nunešė į Luokės bažnyčią.

Kai Elenutei buvo keli mėnesiai, ji susirgo smegenų uždegimu ir už paros mirė, nei gydytojas, nei vaistai – nepadėjo. Jauniems tėvams tai buvo didelis smūgis.

Kuršėnų parke 1935 m. su Klemanskytėmis ir Dauniais.

Po dviejų metų, 1928 m. birželio 8 d., penktadienį, gimiau aš, antroji duktė – Regina.

Mano tėvelis Juozas Stonius buvo gražus vyras – aukštas, pailgo veido, dailių bruožų, pilkų, beveik mėlynų, akių, rusvų plauņu, kurie virš kaktos šiek tiek bangavo. Vasarą jis mėgdavo galvą nusiskusti plikai, plaukai iki rudens vėl ataugdavo. Nemažai moterų į tėvelį meiliai žvilgčiodavo. Jis mokėjo gražiai pakalbėti, draugijoje buvo mėgiamas. Buvo gabus ir labai darbštus. Mėgo vadovauti ir pirmauti. Buvo sąžiningas ir teisingas, buvo tiesos ieškotojas, o tai daugeliui nepatiko. Pažįstamas Juozas Martinkus kartą pasakė mamai: „Jei eidami keliu rasime gulintį ant kelio rastą, aš jį peržengsiu ir nueisiu tolyn, o Stonkus būtinai jį nukels nuo kelio...“

Jaunystėje, draugaudamas su Telšių gydytoju J. Mikulskiu, buvo užsikrėtęs socializmo idėjomis, priklausė valstiečiams liaudininkams, aktyviai dalyvavo Seimo rinkimuose, agituodamas balsuoti už valstiečius liaudininkus. Lipdavo „ant bakcos“ ir sakydavo rinkimines kalbas. Tai nepatiko kunigams ir dėl to klebonas priekaištaudavo mamai.

Po Šeinio rinkimų 1926 m. suaktyvėję krašte komunistai, kažkas Biržuvėnuose, 4 km. už Luokės, kur mokytojavo tėvelis, išbarstė komunistines proklamacijas. Liudininkai pasakojo, kad tai padarė aukštas vyras, pilka kepure. Įtarė mano tėvelį, jį suėmė ir išvežė į Telšių kalėjimą. Po dešimties dienų paleido, tačiau neteko mokytoja vietos. Tik 1940 m. okupavus Lietuvą išaiškėjo, kad tai padarė Petraičių kaimo šalia Biržuvėnų gyventojas, kuris tapo Luokės vykdomojo komiteto pirmininku.

1928 m. Luokės valsčiaus Valdyba. Penktas kairėje senelis K. Juškevičius.

1930 m. Luokės pieninės atidarymas. Pirmoje eilėje pirmas iš kairės J. Stonkus.

Tėvas gavo darbą Zingerio kompanijoje ir 4 kartus daugiau uždirbo negu mokytojaudamas. Tačiau turėjo gyventi Mažeikiuose. Mama liko Luokėje, nes jau buvau gimusi aš, čia buvo narnai, tėvai ir krautuvė, kurią senelis Kazimieras jai buvo atidavęs.

Todėl kai 1929 m. Luokėje „Pienocentras“ pradėjo statyti pieninę, tėvas pradėjo dirbti Luokėje pieninės reikalų vedėju ir vyr. buhalteriu. Atlyginimas buvo du kartus mažesnis negu Mažeikiuose.

Dirbdamas Luokės pieninėje vyr. buhalteriu, dirbo vienas, neturėjo pagalbininkų, tik valdybos narys – kasininkas atėdavo išmokėti atlyginimų ir pieno statytojams už pieną. Darbo buvo daug, nes buvo daug pieno statytojų, pieninė turėjo keliolika pieno nugriebimo punktų, sviestą gamino eksportui, ketvirtadieniais turgaus dienomis supirkdavo kiaušinius, be to pati pirkdavo mišką ir pasiruošdavo malkas garo katilui kurenti. Pagrindinis buhalterio darbo įrankis buvo paprasti mediniai skaitytuvai, tik 1936 m. įsigijo ranka sukamą aritmetometrą. Tai buvo didelis darbo palengvinimas. Būdamas kartu ir reikalų vedėju, iš pienininku reikalaujamo sąžiningumo ir darbo kokybės. Tėvelis niekada neturėjo atostogų...

Mano akims mama buvo graži. Ji buvo vidutinio ūgio, šatenė, žalių akių, pusiau apskrito veido, gražiai šypsodavosi. Nors buvo baigusi tik rusišką ir vokišką pradžios mokyklą, vos keturius skyrius, buvo apskaičiūsi ir stengėsi pati lavintis. Prenumeravo laikraščius ir žurnalus, lankėsi parodose, visada stengėsi mokytis iš kitų – iš klebonijos, iš miestelio mokytojų ir kitų inteligentų. Buvo veikli ir energinga. Baigė Zingerio bendroves organizuotus siuvimo ir siuvinėjimo kursus, Telšiuose baigė audimo kursus, lankė kulinarijos kursus. Mokėjo rusiškai, šiek tiek lenkiškai ir vokiškai – su vokiečių kareiviais susikalbėdavo. Priklausė Katalikių moterų draugijai, buvo jos pirmininkė, ir šaulių moterų sąjungai. Išvažiavus būrio vadei mokytojai O. Mažetytei, kurį laiką vadovavo ir šaulėms, visada turėjo įvairiausių idėjų kaip surengti kokį nors renginį visuomenei, visur mėgo dalyvauti. Labai gražiai siuvinėjo rankomis ir mašina, išsiuvinėjo Šaulių sąjungos vėliavą ir pasiuvo Katalikių moterų draugijos vėliavą, apsiūdavo šeimyną ir pasiūdavo mums rūbelius. Pati audė drobes, vilnonius milus ir čerkasus, staltieses ir rankšluosčius, lovatieses ir kaišytinius kilimus. Mamos austus rūbus nešiojo ir vyras, jis įsegdavo pasigirti, kad tai žmonos darbas.

Mokėjo kepti skanius tortus, net ir šakočius, surengti vaišes jei buvo paprastas dalykas. Niekada neatsisakydavo kitiems padėti, slaugyti ligonį ar palydėti išeinantį Amžinybėn. Nenorėjo būti ūkininke. Labai vertina mokslą,

norėjo mokytis ir būti akušere, bet tuo metu sąlygos buvo nepalankios, be to mokytis dukras tuo metu buvo nemadinga. Todėl mama nenorėjo tekėti už ūkininko, nors tokie jai piršosi.

Nors mama nenorėjo būti ūkininke, gyvenimas susiklostė kitaip. Tėvas nusipirko žemės, tuomet atrodė, kad žemė yra tikras, pastovus dalykas ir ji visada duos duonos, ir mamai teko ir ūkininkauti. Ūkininkės duona nebūva saldi.

Mano vaikystė buvo laiminga. Luokė buvo gyvas, judrus miestelis, mūsų namai visada buvo pilni žmonių, miestelyje visus pažinojau, turėjau draugų, tik nuolat kamavo ligos. Būdamas penkerių susirgau gripu, jau buvau besveikstanti, gulėjau lovoje ir varčiau knygeles. Mama buvo išėjusi į miestelį su reikalais, močiutė tvarte šėrė kiaules. Sukosėjau ir staiga iš nosies pasipylė kraujas. Išsigandau, rėkiau, bet niekas negirdėjo. Greitai patalynė buvo sukruvinta, ant grindų telkšojo kraujo bala... Atbėgo išsigandusi močiutė, bandė kraują stabdyti, užkišo nosį vata, dėjo kompresą... Prisirijau kraujo į skrandį ir pradėjau vėmti krauju... Parėjo mama ir nubėgo pas gydytoją Narunskaitę. Kol atėjo gydytoja, kraują kaip tai pasisekė sustabdyti, bet aš gulėjau leisgyvė. Gydytoja liepė mamai neleisti man užmigti... Susirgau mažakraujyste... O, vos tik sušildavau, kraujavimas kartodavosi. Daktarė pasakė, kad reikia mane vežti į Telšius, kad pridedintų nosį... Šie žodžiai man įstrigo ir kai ruošdavosi mane vežti, pakeldavau baisų triukšmą, maniau, kad mano nosį degins su ugnimi. Gydytojai negali viską pasakoti girdint vaikams. Vaikai nuo pat mažumės viską gerai įsimena.

O mane nusiirgusių kamavo visokios ligos – angina, peršalimai, tymai, kurie vos nenuvarė į kapus, kirmėlės... Vandentiekio neturėjome, „būdelė“ lauke, namai pilni kačių, nuolat žaisdavome smėlio dėžėje.

Nežiūrint savo ligų, apeidavau visą miestelį, mėgau žaisti su mažesniais vaikais, nes galėjau jiems vadovauti. Anksti išmokau skaityti, labai pamėgau knygas, mama išmokė deklamuoti ir visada stengdavosi pasirodyti kitiems. Susirinkus svečiams, ar pati nuėjusi į svečius, pasilipdavau ant kėdutės ir sakydavau eilėrašį. Apeidavau visas miestelio siuvėjas prašydama skiautelių lėlėms rėdyti. Močiutė nusivesdavo į kleboniją, kur buvo didelis sodas. Klebono dukterėčia man leisdavo nubėgti į sodą ir pasirinkti obuolių, o juos visą gyvenimą labai mėgau.

Tėvai nusivesdavo į visuomenę rengiamus vakarus. Tupėdavau prie pat scenos ir gaudydavau kiekvieną vaidintojų žodį. Parėjusi visą pjesę žodis žodin papasakodavau močiutei.

Šešerių metų pradėjau eiti į mokyklą. Iš karto buvau priimta į antrą skyrių, nes jau mokėjau skaityti ir rašyti. Labai

1938 m. Krikštamotės sūnaus Justino vestuvės.

gerai prisimenu pirmą dienų mokykloje. Mūsų klasė buvo privačiame žydo Jutkės name, Kuršėnų ir Tryškių gatvių kampe. Buvo graži rugsėjo 15 d. Mama buvo pasiuvusi naują paltuką, juo pasipuošiau eidama į mokyklą. Prieš klasę buvo prieangis, jame pasikabinau savo paltą. Mokytoja Onutė Mažetytė buvo nedidukė, linksma suvalkietė. Ką mums tą pirmą dieną aiškino nebeprisimenu, tik greitai mus paleido namo. Išbėgau, o paltukas paliko kaboti...

Naktį mus pažadino varpai. Žvilgtėję pro langą pamatėme į mūsų pusę virš bažnyčios skrendančias kibirkštis. Gaisras... Tėvelis greitai apsirengė ir išbėgo, jis priklausė gaisrininkų draugijai. Greitai parėjo ir pasakė, kad dega žydo prekybininko namas miestelio centre ir gaisras plinta. Namai buvo mediniai, per vasarą gerai išdžiūvę ir liepsna lengvai peršokdavo nuo vieno ant kito namo. Gaisrininkai turėjo tik vieną rankinį siurbli, o ir vandens miestelio centre nebuvo.

Tėvas liepė mamai surinkti vertingesnius daiktus ir pakinkius arklus, daiktus ir mane vežti į senelio sodybą Varnių gatvėje, jis manė, kad gali sudegti ir mūsų namas. Pats vėl išbėgo gesinti gaisro.

Senelio sodyboje sėdėdama ant ryšulių prieš akis mačiau degantį miestelį. Tai buvo ištisa ugnies jūra, kurioje šen ten matėsi juodi siluetai. Atvažiavo gaisrinės mašinos iš Telšių, Kuršėnų net ir Šiaulių. Gaisrą pasisekė užgesinti tik rytą ir tai dar dieną kur niekur ruseno ugnis. Išdegė visas miestelio vidurys, Tryškių, Kuršėnų, Kapų gatvės. Ugnis sustojo per vieną namą nuo mūsų. Paskutinis pusiau sudegęs namas buvo Luokės vaistinė. Laimė, vaistininkui Ch. Zifui pasisakė išnešti vaistus ir kitą turtą. Sudegė ir Jutkės namas sudegė ir mano naujas paltukas, o gal jį kas nors ir išgelbėjo... Nors sudegė daugybė namų, žmonių aukų nebuvo, visus laiku pažadino varpai.

Po gaisro visiems reikėjo susispausti. Kai kurie žydai prekybininkai iš Luokės išvažiavo, o mes į savo namus priėmėme gyventi verslininką Aleknavičių. Jam atidavėme tris kambarius, virtuvę. Dabar mes turėjome vaikščioti per Aleknavičiaus didįjį kambarį ar per virtuvę. Aleknavičius užsidėjo kėpyklą, mūsų virtuvėje buvo didelė duonkepė krosnis, didžiąjame kambaryje pastatė bilijardą ir vakarais čia rinkdavosi miestelio vyrai žaisti. Aš dažnai sėdėdavau kamputyje prie krosnies ir stebėdavau vyrų žaidimą. Taip vargomė du metus kol Aleknavičiai pasistatė savo namą Tryškių gatvėje.

Kai buvau septynerių metų Klaipėdos ligoninėje gimė mano sesutė. Tėvas, aišku, labai norėjo sūnaus. Mama nuvažiavo gimdyti į Klaipėdą. Parsivežti mamos su sesute tėvelis pasiėmė kartu ir mane. Tai buvo mano pirmoji kelionė į miestą. Apsistojome pas pažįstamus. Buvo nuspręsta sesutę pakrikštyti Klaipėdoje. Netoli Klaipėdos, Veviržėnuose, mokytojava tėtės brolis Petras. Jis atvažiavo su žmona ir buvo krikšto tėvais. Buvo graži birželio diena. Krikštynose dalydavau ir aš. Sesutei davė Juditos-Gražinos vardą. Po pietų krikštataiviai išvažiavo, o mes turėjome laukti vakarinio traukinio. Tėvelis mane nusivedė į miestą, važinėjau karusele sėdėdama ant arkliuko. Tai buvo nuostabi šventė. Vėliau traukiniu važiavome iki Tryškių stoties, o ten mūsų laukė arkliai, reikėjo važiuoti dar 14 km.

Juditos vardas tėveliui nepatiko, sakė, kad tai žydiškas vardas, todėl ją vadindavo Gražina. Mergaitė buvo labai graži, rami.

Po gaisro Luokėje prasidėjo statybos, vietoje sudegusių medinių namų buvo statomi mūriniai, miestelio centre buvo įrengta aikštė, tikriausiai savivaldybė išpirko sklypus iš buvusių sudegusių namų savininkų. Aikštėje vykdavo turgus. Mokyklai trūko patalpų. Senojoje Telšių gatvės mokykloje mokėsi du skyriai, o kiti įvairiuose privačiuose namuose, po gaisro net parapijos salėje, valsčiaus salėje, pas Sasnauską, Grikštą ar Faivelį. Reikėjo naujos mokyklos...

Besimokant trečiame skyriuje man labai nesisekė aritmetika – žodiniai uždaviniai.

Jų nesuprasdavau, gal buvau per maža, man buvo tik 7 metai. Kasdien verkdavau negalėdama išspręsti namų darbams užduotų. Kartais padėdavo mama, spręsdavome uždavinį iš kito galo – pradėdamos nuo atsakymo. Taip darydavo dauguma vaikų. Pagaliau supykęs mokytojas Gediminskas liepė iš uždavinyno išplėsti atsakymų puslapius.

Mokytojas Gediminskas iš Luokės išvažiavo ir ketvirtame skyriuje jau mus mokė naujas mokyklos vedėjas J. Miknevičius. Tai buvo aukštas, gražus vyras, per valstybės šventes jis puošdavosi žalia jaunalietuvių uniforma. Jo žmona taip pat buvo mokytoja. Ar mokytojas J. Miknevičius mokėjo geriau išaiškinti uždavinius, ar aš paūgėjau, bet aritmetika pradėjo sektis ir nuo to laiko matematika man visam gyvenimui liko labai mėgstamu dalyku.

Nežiūrint to, kad mokykla neturėjo tinkamų patalpų, dažnai būdavo rengiami vaidinimai. Jų imdavosi mokytoja O. Mažetytė. Ji mokė mergaites šokti baletą. Suvaidinome „Raudonkepuraitę“, „Paparčio žiedą“. Vaidinau Raudonkepuraitę, o „Paparčio žiedė“ teko gėlėlės žibutės vaidmuo. Labai patikdavo vaidinti, į mokyklos rengiamus valsčiaus salėje vakarus susirinkdavo Luokės bendruomenė, atėdavo net klebonas J. Daniusevičius.

Atėjo baigiamųjų 4-ųjų skyrių egzaminų diena. Pirmas egzaminas buvo lietuvių kalbos diktantas. Išdalijo mums popieriaus lapus ir pamokė, kad vieną kraštą reikia užlenkti. Įpusėjęs rašyti pamačiau, kad užlenkiau ne tą kraštą. Išsigandau. Paėmusi kitą lapą, jį teisingai užlenkiau ir skubėdama pradėjau perrašinėti diktantą. Ką mokytoja diktavo rašiau į ankstesnį lapą, o senąjį tekstą perrašinėjau į naują. Skubėdama padariau klaidų ir už rašinį gavau tik ketvertą. Tuomet buvo taikoma penkių balų sistema. Kitus egzaminus išlaikiau penketais.

Rudenį buvo įsteigtas penktas skyrius ir pradėta naujos mokyklos statyba. Į penktą skyrių susirinkę mokiniai iš visų valsčiaus mokyklų, kai kurie jau seniai buvo baigę keturis skyrius ir turėjo net 16 metų. Iš mūsų Luokės mokyklos ketvirto skyriaus į penktą skyrių atėjo tik 8 mokiniai. Penki mokiniai atėjo iš žydų mokyklos, jų tarpe ir Luokės vaistininko sūnus Volfas.

1-oji Komunija, 1937 m.

1937 m. Žarėnuose su mama ir sesute.

Šešto skyriaus mokslo metus pradėjome naujoje gražioje mokykloje. Tai buvo dviejų aukštų pastatas su sporto sale. Mokykloje buvo vandentiekis, tualetai, dušai, tai buvo neregėtos Luokėje naujovės. Mokykloje vaikščiujome su šlepetėmis.

Nešiojome gražias žalias su trispalve juostele uniformines kepuraites. Labai jomis didžiavomės.

Prie mokyklos buvo sporto aikštelė. Mokytojas J. Miknevičius pamokė mėtyti į krepšį, mečiau kamuolį ir aš. Ir stebuklas – pataikiau. Daugiau per gyvenimą nepasisekė to padaryti...

Mes, šešto skyriaus mokiniai, pavasarį prie mokyklos pasodinome liepų alėją, o dabar tai dideli, išlakūs medžiai.

Atvažiavo į Luokę naujas vikaras Grabauskas. Jis tuoj įvedė sekmadieniais 10 val. mokinių mišias bažnyčioje, išmokino mokinius giedoti naujų giesmių. Mokykloje mums dėstė tikyba, mokino dainelių ir 1939 m. vasario 16 d. surengė koncertą. Jo pradžioje aš deklamavau eilėraštį Lietuvai. Labai pamėgome savo kapelioną ir aš pasiūliau jo vardinių progą nuo mūsų klasės padovanoti Aušros Vartų Marijos paveikslą. Sudėjome savo centus ir nupirkome paveikslą. Pritrukome 80 centų, bet knygyno savininkas Kazimieras Dunauskas sutiko mums duoti skolon. Šios skolos jam taip ir negražinome...

Bebaigiant 6 skyrių pavasarį ant Šatrijos kalno buvo surengta didelė Žemaitijos šventė. Kalno papėdėje Luokės valsčiaus mokyklos orkestrui grojant, parodėme sporto pratimus. Telšių gimnazijos mokiniai ant Šatrijos įrengtoje scenoje suvaidino „Lietuviškas vestuves“, kurios visiems labai patiko. Ant Šatrijos buvo padarytas altorius ir Luokės klebonas J. Daniusevičius aukojo šv. Mišias, atvažiavęs iš Kauno Žemės ūkio ministeris S. Putvinskas pasakė kalbą. Dūdų orkestras grojo, visi linksmynosi, šoko. Kalnas liko nutryptas... Po to Luokės valdžia uždraudė ant kalno rengti gegužines. Šatrijos kalnas jau buvo valstybės nuosavybė, jo savininkas V. Butautas, kuris buvo vedęs mano senelio pusseserę Medzijauskaitę ir gavęs kalną kaip pasogą, su valdžia buvo kalną išmainęs į 20 ha žemės kitoje vietoje.

Atėjo baigiamųjų egzaminų diena. Komisijoje buvo keli mokytojai. Laikant geografijos egzaminą, traukėme bilietus, ištraukiau 2-ą bilietą, po manęs traukė Julius Dambrauskas, jis ištraukė 1-ąjį. Kartu susėdome į klasės pakraštyje buvusi suola pasiruošti. Julius pamatęs, kad turiu 2-ą bilietą, pasiūlė apsieikti, nes jis savo bilieto nemokėjo. Sutikau.

Apsikeitėme. Nuėjau atsakinėti, niekas į mūsų apgaulę neatkreipė dėmesio. Iš egzamino gavau penkis, Julius taip pat gerai atsakė. Iš visų dalykų gavau penketus ir mokyklą baigiau penketukais. Po egzaminų visa klasė kartu su Luokės mokytojais nusifotografavome.

Po poros savaitių su mama nuvažiavome į Telšius ir nunešėme prašymą priimti mane į Telšių gimnazijos pirmąją reformuotąją klasę. Anksčiau gimnazijoje mokslas tęsdavosi 8 metus, prieš porą metų buvo pravesta reforma, stojant baigus 6 pradžios mokyklos skyrius mokslas tęsėsi gimnazijoje 7 metus.

Gimnazijos raštinėje pasakė, kad aš esu per maža, man buvo tik 11 metų. Labai nusiminiau, bet inspektorius pažiūrėjęs į mano pažymėjimą, kuriame buvo tik penketukai, sutiko mane į gimnaziją priimti.

Vasaros atostogų išvažiavau pas dėdę Praną į Žarėnus. Pas dėdę kasmet jau nuo septynerių praleisdavau vasarą po mėnesį. Labai mylėjau dėdienę Kotryną ir pusbrolių Raimundą, kuris už mane buvo penkeriais metais vyresnis. Be to jie buvę priglaudę mano amžiaus našlaitę Zitą, tad draugijos čia man užteko.

Mamos brolis Pranas iš Luokės išvažiavęs į Ameriką, čia dirbdamas audinių fabrike penkerius metus, užsidirbo pinigų ir 1912 m. sugrįžęs į Lietuvą privačiai mokėsi. 1914 m. Maskvos Mokslo apygardos egzaminų komisijoje išlaikė 4 klasių ir vaistinės mokinio egzaminus. Norėjo būti vaistininku. Jam jau buvo 25 metai. Dirbo Bresto, Maskvos vaistinėse mokiniu trejus metus. Maskvoje jam teko dirbti ir garsiojoje Fereino vaistinėje. Dėdė pasakojo, kad čia dirbant gavo algos daugiau negu priklausė (algą mokėdavo vokeliuose). Jis savininko paklausė, kodėl gavo daugiau pinigų. Pasirodo, taip Karlas Fereinas tikrindavo darbuotojų sąžiningumą. K. Fereinas buvo vokiečių, jis mėgo priimti į darbą lietuvius. Šioje vaistinėje dirbo ir būsimieji Lietuvos farmacijos profesoriai B. Šiaulis, P. Raudonikis, K. Grybauskas, rašytojas Vienuolis Žukauskas ir daugelis kitų. Lietuviai buvo darbštus, sąžiningi ir blaivūs. Baigęs mokinio praktiką dėdė Pranas 1917 m. Kazanės universitete išlaikė vaistininko padėjėjo egzaminus – tapo kvalifikuotu farmacininku.

Tapęs vaistininko padėjėju dėdė buvo paimtas į armiją, dirbo Tbilisio, Kislovodsko karo ligoninių vaistinėse. Demobilizuotas įsigijo vaistinę. Vedė. Tačiau tuoj Rusijos revoliucija sujaukė gyvenimą. Vaistininkai buvo laikomi kapitalistais, nors ir dirbantis mažoje vaistinėje vienas pats. Dėdienė Kotryna pasakojo, kad nuolat buvo daromos kratos, konfiskuojami asmeniniai daiktai. Bolševikai sušaudė dėdienės brolių karininką.

Lietuvai atgavus nepriklausomybę ir pradėjus karo pabėgėliams grįžti į Lietuvą, 1921 m. į Lietuvą sugrįžo ir Juškevičiai. Dėdė Pranas gavo darbą Kaune, Raudonojo Kryžiaus vaistinėje, tačiau visą laiką svajojo apie nuosavą vaistinę. Ir 1922 m. pabaigoje Žarėnuose, vos. už 26 km. nuo Luokės, įsigijo vaistinę. Tėvas Kazimieras padėjo, davė sūnui vaistinei įsigyti 500 dolerių, tuomet tai buvo nemaži pinigai. Dėdės žmona Kotryna dirbo akušere. Žarėnuose, 1923 m. jiems gimė sūnus Raimundas, jo krikštamote pakvietė mano mamą Celiną.

Vasaromis Žarėnuose man būdavo labai gera. Po

miestelių tekėjo upė Minijs, į ją eidavome maudytis, netoli buvo Karštenių ežeras, kuriame pusbrolis mane pairstydavo baidare, su Zita kartu klijuodavome vaistinei maišeliui, žaisdavome, šerdavome triušius. Man labai patikdavo vaistinės kvapas, įslinkusi į vaistinę stebėdavau kaip dėdė kalbasi su atėjusiais į vaistinę vaistų. Jis mėgdavę papokštauti, visus pažinodavo ir dažnai į atėjusįjį kreipdavosi žodžiu „Prieteliau“. Žarėniškiams tas kreipinys patikdavo ir patį vaistininką pradėjo vadinti Prieteliumi. Sakydavo: „Reikia eiti pas prietelių vaistų...“

1938 ir 1939 m. mums buvo nelaimingi. 1937 m. rudenį tėvams kaimynai Butautai pasiūlė Pašatrijoje pirkti 10 ha žemės. Ji buvo šalia mūsų anksčiau tėvelio nupirkto iš dvarininko Prižginto žemės – už ežios. Tuomet žemė buvo laikoma dideliu turtu, kuo tai pastoviu. Už žemę reikėjo mokėti 5000 litų, tiek pinigų tėvai neturėjo, teko pasiskolinti... Aš, lyg nujausdama ateitį, labai nenorėjau, kad tėvai pirktų tą žemę, apie tai net verkdamas sakiau močiutei. Ji mane ramino ir sakė: „Ši žemė bus tau“. „Nenoriu tos žemės“ – jai kartojau, bet manęs niekas neklusė, vaiko nuomonė reikšmės neturėjo. O, mes įsigiję skolą labai suvargome.

1938 m. žiemą susirgo močiutė, gydytojai nustatė viduriuose auglį. Reikėjo operuoti. Kovo pradžioje močiutę išvežė į Klaipėdos ligoninę, tačiau po operacijos atsirado komplikacijos ir kovo 25-tą močiutė Emilija mirė. Parvežė laidoti į Luokę. Labai jos gailėjau, jai buvo tik 58 metai. Labai ją mylėjau, ji buvo mūsų šeimos atrama.

Kaip ir visada, išvažiavau pas dėdę vasaroti. Tik šį kartą važiauvau viena autobuse iki Telšių, o iš ten su Žarėnų pašto vežiku. Mama blogai jautėsi, o ir sesutės negalėjo palikti. Dėdienė mane nusivežė į Palangą. Pirmą kartą pamačiau jūrą, patiko joje pliuškentis, statyti iš smėlio pajūryje pilis, po pietų klausytis dūdų orkestro Palangos parke. Gyvenome čia 10 dienų. Tuo tarpu mano mama, kaip ir močiutė, buvo paguldta į Klaipėdos ligoninę, jai taip pat buvo auglys ir darė operaciją. Tą pačią operacijos dieną dėdienė mane nusivežė į Klaipėdos ligoninę. Mama dejavo, prašė vandeniu suvilgyti lūpas. Lašelinių dar niekas ligoniais nestatydavo, nuo chloroformo narkozės labai pykindavo... Bijojau, kad ir mama nenumirtų. Iš Palangos važiauvome traukiniu iki Telšių, o ten dėdienė mane įsodino į Luokės autobusą ir parvažiavau namo. Mama liko Klaipėdos ligoninėje. Po kelių dienų su tėveliu ir sesute važiauvome jos parsivežti.

Praėjus porai savaitių buvo mano krikšto mamos S. Petkevičienės sūnaus Justino ir „amerikonų“ Dambrauskų dukters Genės sutuoktuvės. Tėvelis buvo piršlys, mama dėl sveikatos vestuvėse negalėjo dalyvauti. Vestuvės buvo labai iškilmingos, jaunajam buvo 28 metai, o jaunajai vos 16. Visas pamergės buvo baltomis suknelėmis. Pirmoje porojeėjau aš su jaunojo broliu, mano vienmečiu, Jonuku. Visi buvo linksmi ir laimingi, prie jaunosios namų visi vestuvių dalyviai nusifotografavome. Nežinojome, kad nepraėjus nei trims metams bausis likimas ištiks jaunuosius, o vėliau ir daugumą vestuvių dalyvių.

1939 metų vasarą, liepos mėnesį perkūnas įtrenkė ir sudegino mūsų naują daržinę Pašatrijoje. Sudegė ir visi pašarai paruošti žiemai gyvuliams šerti. Aš tuo metu buvau pas dėdę Žarėnuose. Po gaisro mama atvažiavo pas dėdę prašyti pagalbos nusipirkti pašarams. Dėdė padėjo. Mama

buvo kartu atsivežusi ir mano sesutę ketverių metų. Linksmiai prabėgo dvi savaitės ir mama atvažiavo mūsų parsivežti. Atvažiavusi pastebėjo, kad Gražinutė šlubuoja, pasirodo nauji bateliai jai buvo nutrynę kulną. Mergaitė buvo kantri ir nesiskundė, bet motinos akis pastebėjo, kad kas tai yra negerai.

Parvažiavę namo pastebėjome, kad mergaitei ne tik koja nutrinta, bet pakinklyje susimetė guzas – padidėjo limfmazgis ir mergaitė negalėjo ištiesti kojos. Vedė ją pas gydytoją, tepė tepalais, dėjo kompresus ir darė vones, bet niekas negelbėjo. Pagaliau visai pritraukė koką. Teko ją vežti operacijai į Telšių ligoninę.

Į Telšius nuvežė mus abi, mane į gimnaziją, Gražinutę į ligoninę. Jai padarė operaciją – persvietė pakinklyje susidariusį auglį, išleido pūlių, ir koja sugipsavo. Operavo su pilna narkoze. Tėvams tai buvo didelis išbandymas. Visi bijojo, kad mergaitė neliktų luoša. Ačiū Dievui, po poros savaitių koja išgijo, tik einant miegoti, nakčiai dar porą mėnesių uždėdavo gipsą.

Pirmą mokslo metų dieną visa gimnazija rikiuotėje nuėjome į Telšių Katedrą šv. Mišių. Rikiuotėjeėjau pati paskutinė, buvau mažiausia tiek ūgiu, tiek metais.

Iš Luokės į gimnaziją buvome atvažiavę tik 8 mokiniai, trys mergaitės ir penki berniukai. Mokslas brangiai kainavo, už metus reikėjo mokėti 75 litus, dar reikėjo samdyti butą, duoti maistą, knygos taip pat buvo nepigios. Kiti liko namuose mokytis amato ar padėti tėvams ūkyje.

Pirmokų buvo trys klasės, virš 100 mokinių. Klasėje „a“ mokėsi mergaitės, „b“ klasėje – berniukai, o „c“ klasė buvo mišri. Pakliuvau į „c“ klasę, su manim kartu klasėje buvo Aldona Grubliauskaitė, Julius Dambrauskas, Volfas Zifas. Pirmąją mano mokslo gimnazijoje dieną, tai yra 1939 m, rugsėjo 1-ąją prasidėjo Antrasis pasaulinis karas. Vokietija užpuolė Lenkiją. Jis sujaukė viso pasaulio ir mūsų gyvenimus. Tik aš dar buvau per maža, kad suprasti šią baisią nelaimę. Gyvenimas Lietuvoje kol kasėjo įprasta vaga...

Greitai džiaugėmės ir atgautu Vilniumi, nors daugelis tada kalbėjo: „Vilnius mūsų, o mes – rusų“.

Klasėje sėdėjau pirmame suole kartu su Regina Vosiliūte. Sėdėjome dvi Reginos, tačiau draugėmis netapome. Ji į mane žiūrėjo iš aukšto, ji buvo telšietė, jos tėvas buvo spirito gamyklos vyriausias technologas, o aš – provincialė. Abi nuolat konkuravome – kuri geriau padeklamuos eilėraštį. Laimėjau aš, nes mane lietuvių kalbos mokytoja Inkėnaitė išrinko deklamuoti Vasario 16-os minėjime, kuriame dalyvavo ir Telšių visuomenė. Deklamavau P. Vaičiūno „Aušros sūnūs“, ilgą eilėraštį. Salė nuoširdžiai man plojo.

Kartu klasėje mokėsi ir Alma Nutautaitė, būsimą p. Adamkienė. Ji viename suole sėdėjo su Laima Pulkauninkaitė, Telšių komendantos dukra.

Mokymasis pirmoje klasėje man buvo laimingas vaikystės tęsinys. Nors reikėjo išvažiuoti iš namų ir gyventi pas svetimus žmones. Šeimininkai Osmulkevičiai mane mylėjo. Gyvenome pas juos net 10 mokinių, keturias buvome pirmokės ir vieną antrokė, taip pat pirmoje klasėje besimokantis Volodia Chocionavičius ir keturi aukštesnių klasių mokiniai, jau tikri vaikinai. Buvome graži, linksma kompanija.

Tęsinys kitame numeryje.

Ariogalos vaistinė švenčia 150-ties metų jubiliejų

Ariogala – Dubysos kairiame krante, prie senojo Žemaičių plento. Labai sena gyvenvietė, pirmą kartą paminėta 1253 metais Mindaugo raštuose. 1792 m. gavo Magdeburgo teises. 1950-1962 m. rajono centras. Šv. Archangelo Mykolo bažnyčia įkurta 1416 m.

Miesto kapinėse yra filosofo, rašytojo Stasio Šalkauskio kapas (1886-1941). Ariogala – jo gimtinė.

Ariogaloje pastatyta Lietuvos partizanų koplyčia, iš akmenų sudėtas paminklas tremtiniam.

Kauno gubernija buvo įsteigta 1843 m. Į jos sudėtį įėjo visa Aukštaitija, Ukmergės, Zarasų, Panevėžio apskritys ir Žemaitija, išskirus Klaipėdos kraštą, kuris tuo metu priklausė Vokietijos imperijai ir pajūrį su Palanga, kuria įėjo į Kuršo gubernijos sudėtį. Gubernijos įsteigimo metu joje buvo 20 vaistinių, iš kurių 10 buvo apskričių miestuose. 1862 metais buvo 29 vaistinės, iš jų 12 vaistinių buvo apskričių miestuose, 17 – miesteliuose. Tais metais Kauno apskrityje, į kurios sudėtį įėjo Ariogala, buvo tik viena vaistinė Kėdainiuose. Iki 1864 metų naują vaistinę įsteigti buvo labai sunku, nes pagal tuo metu veikusį įstatymą naują vaistinę buvo galima įsteigti tik gavus artimiausių vaistininkų sutikimą. Savaimė aišku, kad vaistinių savininkai nenorėjo turėti kaimynystėje konkurento ir sutikimo neduodavo.

1964 ir 1973 m. šis įstatymas buvo pakeistas. Vaistinių įsteigimas truputi palengvėjo. Todėl nuo 1964 m. pradėdama daugiau įsteigti naujų vaistinių.

1862 m. pradžioje į Kauno gubernijos gydymo valdybą kreipėsi provizorius Nikolajus Gartmanas, prašydamas leisti įsteigti vaistinę Ariogaloje.

Prie savo prašymo jis pridėjo Ariogalos miestelio ir jo apylinkių gyventojų pasirašytą „pažymėjimą“ 1861. VIII. 31, kuriame rašoma: „Mes žemiau pasirašę Ariogalos miestelio ir jo apylinkių gyventojai šiuo paliudijame, kad nurodydama miestelyje Ariogaloje, esančioje Kauno gubernijoje ir apskrityje antrojeje nuovadoje visuomenės labui ir gyventojų naudai, būtina reikalinga vaistinė, nes minėtas miestelis Ariogala yra nutolęs nuo gubernijos miesto Kauno 56 varstus, nuo apskrities miesto Raseinių 30, nuo gretimų miestelių, kuriose įrengtos vaistinės Šiluvos 35 ir Kėdainių 35 varstai: dėl taip didelio atstumo aukščiau nurodytų vietų, kuriose yra vaistinės nuo Ariogalos miestelio, mes pastoviai negalime siuntinėti vaistų į aukščiau aprašytas vietas, o ypač polaidžio metu, pavasarį ir rudenį, nes atsitinka, kad keletą dienų nebūna persikėlimo per Dubysos ir Šušvės upes, per kurias eina traktai į Raseinius ir Kėdainius, o tuo tarpu ligonis kenčia ir atsitinka, kad prieš laiką numiršta...“

Tačiau tuo metu dar veikė senasis, vaistinių steigimą varžantis įstatymas, ir pagal Kėdainių, Raseinių ir Šiluvos vaistininkų nuomonės dėl vaistinės steigimo Ariogaloje. Provizoriui Nikolajui Gartmanui nepavyko gauti leidimo įsteigti vaistinę, nes Kauno gubernijos gydymo valdyba, vis dėl to užklausė Kėdainių, Raseinių ir Šiluvos vaistininkų sutikimo.

1864 metais provizoriui Vasilijui Bodendorfiui pavyko gauti leidimą įsteigti naują vaistinę Ariogaloje ir 1866 metais provizorius V. Bodendorfas pranešė Kauno gydymo valdybai, kad Ariogaloje vaistinė įsteigta ir prašo ją patikrinti bei leisti atidaryti.

1866 m. birželio mėn, 17 d. gubernijos gydymo valdyba pavedė Kauno apskrities gydytojui patikrinti šią naujai įsteigtą vaistinę.

1866 m. liepos mėn. 9 d. Medicinos departamentas (Sankt Peterburgas) užklausia Kauno gydymo valdybą, ar Ariogaloje vaistinė jau įsteigta, nes metai laiko kaip išduotas leidimas vaistinei įsteigti, o pranešimo dar negauta. Į šį užklausimą išsiųstas atsakymas: 1866 m. rugpjūčio mėn. 8 d. Buvo padarytas vaistinės patikrinimas surašant aktą 1866. VIII. 11 ir išsiųsta pranešimas apie vaistinės patikrinimą.

Vaistinei patikrinimo aktas buvo surašytas taip paviršutiniškai, kad gydymo valdyba kreipėsi į gubernijos akušerį V. Baženovą, prašydamas dar kartą patikrinti vaistinę, ir jeigu vaistinė bus rasta tvarkoje, tai pavedė jam išduoti vaistinei apžiūrėjimo aktą ir pažymėjimą jai atidaryti.

Šį pavedimą V. Baženovas atliko 1866 m. rugpjūčio mėn. 19 d. Jo vaistinės patikrinimo protokolo pabaigoje parašyta: „...Tačiau nežiūrint į šituos trūkumus vaistinė gali būti atidaryta. Ariogala 1866m rugpjūčio mėn. 19 d. Kauno gyd. v-bos einantis akušerio pareigas V. Baženovas“.

Tokiu štai būdu ir buvo įsteigta Ariogaloje vaistinė. Neilgai provizorius V. Bodendorfas dirbo Ariogalos vaistinėje 1867 m. spalio mėn. 24 d. jis pranešė Kauno gubernijos valdybai, kad vaistinę perduoda provizoriui K. Paškevičiui.

Šios išsamios žinios apie Ariogalos vaistinės įsteigimą yra paimtos iš Kauno medicinos instituto Farmakognozijos ir vaistų technologijos katedros vyr. dėstytojo R. Kaikario

pranešimo Ariogalos vaistinės šimtmečio proga 1966 m. XII. 13 d.

Nuo vaistinės įsteigimo iki jos suvalstybinimo 1940 m. pasikeitė 6 savininkai. Vienas iš jų po Pirmojo pasaulinio karo Ariogalos vaistinės savininkas ir vedėjas buvo Petras Kavaliauskas.

Po vaistinės nacionalizavimo 1940 m. pirmas vaistinės vedėjas buvo chemikas vaistininkas Tadas Kavaliauskas, kuris vėliau dirbo chemijos-farmacijos fabriko „Sanitas“ vyr. inžinieriumi. Jis Ariogalos vaistinėje dirbo 6 mėn.

1941 m. vaistinę perėmė Pabrėža, kuris 1944 m. pasitraukė iš Lietuvos.

1938 m. Ariogalos vaistinėje pradėjo dirbti provizore Liuba Kavaliauskienė, kuri vėliau dirbo Kauno miesto vaistinės Nr. 55 valdytoja.

Karo metu Ariogalos vaistinė sudegė. Provizorės L. Kavaliauskienės rūpesčiu ir pastangomis ji vėl buvo atkurta. Parinkusi vieną iš likusių po karo padoresnių namų, surankiojusi iš kitų vaistinių atliekamą inventorių, vaistinę vėl atidarė. Šios patalpos buvo ankštos, šaltos ir vaistinės darbui visiškai nepritaikytos, nebuvo reikalingų vaistinės darbui sąlygų. Bet vaistinė dirbo ir dirbo eilę metų.

1946 m. provizorė L. Kavaliauskienė vaistinę perdavė provizoriui-vaistininkui Česlovui Kavaliauskui, kuris vėliau dirbo Viduklės vaistinėje.

1952 m. vaistinę perėmė provizorė Genovaitė Jonušytė-Tamošiūnienė, g. 1914 m., 1951 m., baigė Kauno medicinos instituto Farmacijos fakultetą. Šiose pareigose dirbo 1954 m. liepos mėn.

Nuo 1954 m. liepos 1 d. vaistinei vadovauti buvo paskirta provizoriaus padėjėja Felicija Raginrytė-Putro, g. 1927 m. 1947 m. baigusi prov. padėjėjų kursus prie Kauno valstybinio universiteto.

1960 m. vaistinė perėjo į IV kategoriją. Apie vaistinės Ariogaloje darbą buvo parašyta daug gražių atsiliepimų ir padėkų.

Netikusios vaistinės darbui patalpos buvo suremontuotos ir darbas vyko. Vyr. farmacijos valdybos ir tad buvusio Ariogalos rajono vadovas matė sunkias darbo sąlygas. Todėl visų vadovų pastangomis 1961 m., buvo pastatyta nauja dviejų aukštų mūrinė erdvi, moderniai įrengta vaistinė, gražiai įrengta oficina ir asistentų kambarys. Dalis darbuotojų vietoje, virš vaistinės gavo butus.

1966 m. Ariogalos vaistinė aptarnavo beveik 17 000 gyventojų, be ligoninės, vaistinės apyvarta nuo 9,8 tūkstančių rublių, 1975 metais išaugo iki 90 tūkstančių rublių.

Buržuazinėje Ariogalos vaistinėje dirbo 3 darbuotojai, o 1966 m. jau dirbo 12 darbuotojų kolektyvas.

Ariogalos vaistinės metraštyje, kuris užvestas 1970 metais rašoma, kad ilgiausiai vaistinėje 1966 m. dirbo: Anastazija Račkuvienė išdirbusi 22 metus. Alfonsas Ramašauskas – buhalteris – 14 metų. Elena Plaščinskienė – asistentė – 9 metus.

Dirbo kurį laiką ir puikūs farmacininkai, kurie išaugo Ariogalos vaistinėje ir dabar užima vadovaujančias pareigas: Gertrūda Žukaitė – Butrimonių vaistinės valdytoja, Aldona Sabaliauskienė – Surviliškio vaistinės valdytoja ir kiti.

1966 m. gruodžio 17 d. iškilmingai buvo pažymėtas Ariogalos vaistinės įsteigimo 100-čio jubiliejus. Ta proga

Ariogalos vaistinės šimtmečio minėjimo dalyviai kinoteatre „Dubisa“ salėje. 1966.12.17.

Ariogalos vaistinė, Kauno zonos Farmacininkų mokslinė draugija ir Raseinių rajono medicinos darbuotojai organizavo konferenciją, kuri vyko Ariogalos kino teatre „Dubisa“. „Tą dieną tarytum nujausdama iškilmes taip skaisčiai švietė saulė, jog akys baltas nuo šviesos ir sniego. Vėjas vos vos judino plikas medžių šakas. Nešalta. Nepaprastai gražus žiemos rytas.“ Taip rašoma vaistinės metraštyje. Vaistinės darbuotojai laukia atvykstant svečių. Atvyko viso rajono farmacininkų būrys, buvusieji Ariogalos vaistinės darbuotojai ir svečiai iš įvairių Lietuvos kampelių.

Į šventinį minėjimą atvyko: Vyriausios farmacijos valdybos viršininkas J. Eišvydis, jo pavaduotoja V. Bogdanova, VFU Kauno skyriaus valdytojas J. Genys, jo pavaduotoja J. Steponavičienė, Kauno vaistų sandėlio vedėja G. Tamošauskienė, VFU Šiaulių skyriaus valdytojo pavaduotoja A. Klupšaitė, Kauno medicinos instituto Farmakognozijos katedros docentas E. Kanopka, Kauno klinikinės ligoninės kardiologijos docentas V. Blužas, Kauno vaistų sandėlio skyriaus G. Rainienė ir kiti. Gausus atvyko ir Raseinių rajono skyriaus valdžios atstovų būrys. Visiems svečiams buvo įteiktos gėlės ir vaistinės šimtmečio emblema.

Konferencijoje pranešimą apie Ariogalos vaistinės steigimą padarė Kauno medicinos instituto Farmakognozijos ir Vaistų technologijos katedros vyr. dėstytojas A. Kaikaris.

Apie Ariogalos vaistinės pasiekimus ir darbščius šio kolektyvo darbuotojus papasakojo vaistinės valdytoja Felicija Putro. Vyriausios farmacijos valdybos viršininkas J. Eišvydis pranešime kalbėjo apie medicinos ir farmacijos darbuotojų pasiekimus ir artimiausius uždavinius.

Ariogalos vaistinė 1961 m. persikėlė į naujas erdvias patalpas.

Vaistinės vedėjas Felicija Ragėnytė-Putro dirbo nuo 1954 iki 1980 metų.

Kauno zonos Farmacininkų mokslinės draugijos pirmininkas, VFU Kauno skyriaus valdytojas J. Genys skaitė pranešimą „Kai kurie farmakologinio nesuderinamumo klausimai“.

Vaistinės darbuotojai šventės proga sulaukė gausybės sveikintojų: sveikino rajono valdžios atstovai, farmacininkai, medikai, mokytojai, moksleiviai, gyventojai.

Vaistinės 100-čio jubiliejaus proga buvo apdovanoti darbuotojai: Sveikatos apsaugos ministerijos garbės raštais apdovanoti: Felicija Putro – vaistinės valdytoja, Joana Žukienė – vaistinės receptarė, Anastazija Raškuvienė – vaistinės sanitarė. Kai kurie darbuotojai apdovanoti rajono vaistinės garbės raštais, pareikštos padėkos, iškirtos piniginių premijos.

Vaistinės darbuotojai aktyviai dalyvavo sanitarinio švietimo paskatinimo darbe, jų straipsniai buvo spausdinami rajono ir respublikinės spaudos puslapiuose.

Apie iškilmingą ir gražų renginį Ariogalos vaistinės 100-čio jubiliejaus proga buvo atspausdinti straipsniai Raseinių rajono ir respublikinės spaudos puslapiuose.

Laikraštis „Naujas rytas“ 1966. XII. 17 d. atspausdino Kauno medicinos instituto Farmakognozijos ir Vaistų technologijos katedros vyr. dėstytojo A. Kaikario straipsnį „Ariogalos vaistinės jubiliejus“.

Laikraštis „Naujas rytas“ 1966. XII. 20 d. atspausdino A. Šalnos straipsnį „Ariogalos vaistinei 100 metų“.

Laikraštis „Komjaunimo tiesa“ 1966. XII. 21 d. N. 250 atspausdino straipsnį „Ariogalos vaistinei 100 metų“.

Laikraštis „Naujas rytas“ 1966. XII. 22 d. atspausdino St. Stonkaus straipsnį „Prieš šimtmetį atvėrė duris“.

Laikraštis „Vakarinės naujienos“ 1966. XII. 27 d. atspausdino straipsnį „Vaistinės šimtmetis“.

Apie Ariogalos vaistinės įstiegi 100-čio jubiliejų 1966. XII. 17 d. Raseinių rajono laikraštje „Naujas rytas“ buvo atspausdinti straipsniai: „Ariogalos vaistinės jubiliejus“ ir „Prieš šimtmetį atvėrė duris“. Laikraštis „Komjaunimo tiesa“ 1966. XII. 21 d. atspausdino straipsnį „Ariogalos vaistinei 100 metų“.

Ariogalos vaistinės asistentų kambaryje. 1966 m.

Po karo Ariogalos vaistinė pirmoji įsikūrė dviejų aukštų mūriniame pastate. Vedėja Felicija Putro įdėjo daug pastangų ir energijos besirūpindama naujos vaistinės patalpų statyba ir įrengimais. Vaistinės vedėja dirbo iki 1980 metų, po to vaistinę perdavė jaunam provizoriui Liudui Kavaliauskui g., 1957 m. 1980 m. baigusiam Kauno medicinos instituto Farmacijos fakultetą. Į Ariogalos vaistinę atvyko kartu su žmona taip pat provizore.

Vaistinėje liko visas senasis kolektyvas. Vadovaujant naujam vaistinės vadovui, augo vaistinės rodikliai. 1983 m., vaistinės bendroji receptūra pasiekė 124 tūkstančius vienetų. Prekių apyvarta išaugo iki 154 tūkstančių rublių. Metai bėga keičiasi ir vaistinės veidai.

1983 m. vasarą pradėtas kapitalinis vaistinės patalpų remontas, sutvarkytas vandentiekis ir kanalizacija, pasikeitė ir vaistinės vedėja.

Provizorius L. Kavaliauskas aktyvus visuomenininkas, buvo Sveikatos apsaugos ministro V. P. Andriukaičio ir R. Šalaševičiūtės visuomeninis patarėjas farmacijos klausimais, buvo renkamas Raseinių rajono savivaldybės administracijos direktoriumi, buvo kandidatas į Raseinių rajono savivaldybės merus. Aktyviai dalyvauja farmacininkų suvažiavimuose, juose kelia farmacininkų problemas.

Nuo 2000-ųjų metų Ariogalos vaistinei sėkmingai vadovauja provizorė Vitalija Bielskytė-Kmieliauskienė g. 1968 metais, 1991 m. baugusi Kauno medicinos instituto Farmacijos fakultetą. Prieš tai dirbo vaistinės vedėjo pavaduotoja.

Ariogalos vaistinėje 30 metų ir daugiau išdirbo E. Plaščinskienė, J. Žukauskienė. A. Račkuvienė ir kiti darbuotojai.

Dabartiniu metu be Ariogalos vaistinės, mieste dirba dar 3 vaistinės, kurios priklauso „Eurovaistinė“ ir „Camelia“ vaistinių tinklams.

Rengiant šią istorinę medžiagą apie Ariogalos vaistinę, pasinaudota Ariogalos vaistinės metraščiu, taip pat žinias pateikė ir vaistinės direktorė prov. Vitalija Kmieliauskienė.

Linkime ir toliau vaistinės darbuotojams sėkmingai dirbti žmonių sveikatos labui.

Ariogalos vaistinės direktorė provizorė Vitalija Kmieliauskienė
Provizorius Liudvikas Rulinskas, Šiauliai

PRISIMINUS FARMAKOGNOSTĄ EDUARDAŲ KANOPKĄ (1911-2016)

Šiais metais doc. dr. Eduardui Kanopkai sukanka 105-osios gimimo metinės ir 25-osios metinės, kai jis išėjo Anapilin. Daugelis vaistininkų Lietuvoje prisimena šį Kauno medicinos instituto ilgametį docentą, sugebėjusį šiltai bendrauti su „studijozais“ ir įtaigiai jiems perteikti farmakognozijos mokslo žinias.

Eduardas Kanopka gimė 1911 metų balandžio 6 dieną Vilniaus mieste, darbininko amatininko šeimoje. Prasidėjus karui, tėvas buvo pašauktas į kariuomenę, o motina su vaikais persikėlė į savo tėviškę - kaimą, kur mažasis Eduardas baigė pirmąjį mokyklos skyrių. „Ten prasidėjo ta gražioji pažintis su miškinga paslapčių pilna gamta. Visų pirma, naminiams gyvuliams, žaliomis pievomis, jos įvairiaspalve augalija, įvairios spalvos žiedais, vėliau raistais, jų gyvūnija ir didžiuliais senais miškais, kur sugriuvusių medžių iš vidurio niekas neimdavo, nes jų pakakdavo pakraščiuose...“ - rašo Eduardas Kanopka savo autobiografinėje knygoje „Gyvenimo kelionė...“.

1920 metais grįžo į Vilnių, baigė pradinę mokyklą. Toliau mokėsi Vytauto Didžiojo lietuvių gimnazijoje, kurią baigė 1932 metais. Tais pačiais metais įstojo į Vytauto Didžiojo universiteto Medicinos fakulteto Farmacijos skyrių, „...atsidūręs Kaune, neturėjau jokių pažįstamų. Susidraugavau su autobuso šoferiu, kuris naktimis leisdavo autobuse pernaktvoti, o dieną su

draugu eidavau malkų pjauti..., vėliau žydelius gamtos mokiau...“. Nepriteklus ilgus metus lydėjo užsispyrusį mokyti jaunuolį. Jaunam studentui buvo nelengva mokyti, teko pačiam rūpintis pragyvenimu, todėl dar dirbo sanitariniame sandėlyje, vaistinėje, dar atlikdavo ir kitus trumpalaikius darbus. Nors dėl ligos ir karinės prievolės mokslą teko nutraukti dvejiems metams, 1940 metais sėkmingai *cum laude* baigė studijas ir tapo diplomuotas chemikas -vaistininkas.

1941 metais pradėjo dirbti Vilniaus valstybiniame universitete asistentu. Universitete jis dėstė farmakognozijos discipliną studentams farmacininkams, buvo vaistingųjų augalų sodo vedėjas. Vokiečiams uždarius universitetą, kaip ir daugelis atsidavusių universitetui profesorių ir dėstytojų, darbo nenutraukė, slapta mokė studentus farmakognozijos. 1944 metų rudenį, Vilniaus valstybiniam universitetui atnaujinus veiklą, buvo paskirtas Farmakognozijos katedros vedėju, vėliau kartu vadovavo ir Farmacinės chemijos katedrai. 1950 metais buvo paskirtas dirbti į Kauno valstybinį universitetą Vaistų formų ir galeno preparatų katedros vedėju. Tais pačiais 1950 metais apgynė disertaciją „Širdžiai toksinių junginių svyravimai pakalnutėje metinės vegetacijos laikotarpyje“. Parengęs disertacinį darbą apie pakalnutėje esančius ir žmogaus širdį veikiančius glikozidus, toliau nenustojo jais domėtis. Tyrinėjo įvairias rusmenės rūšis, tvirtiką ir kitus širdį veikiančių glikozidų turinčius augalus. Vaikai prisimena: „Mūsų tėvelis dėstė vaistingųjų žolelių mokslą ir buvo labai aistringas Lietuvoje augančių vaistingųjų augalų tyrinėtojas. Disertaciją jis apgynė išstudijavęs veikliausias pakalnutės medžiagas. Mes, vaikai, iki šiol prisimename lotynišką jos pavadinimą *Convallaria malaris*“.

1951 metais reorganizavus Kauno valstybinį universitetą, jis liko dirbti Kauno medicinos institute, ėjo tas pačias pareigas, o 1953 metais buvo paskirtas Kauno medicinos instituto Farmakognozijos ir vaistų technologijos katedros vedėju. 1953 metais jam suteiktas docento pedagoginis mokslo vardas.

Pagrindinis jo viso gyvenimo darbas ir mokslinių darbų tyrimo objektas buvo vaistiniai augalai. Daug metų jis tuo gyveno, rūpinosi, tyrinėjo Lietuvos miškų vaistinius augalus, Lietuvos vaistinių augalų augavietes, jų resursus, nurodė šių augalų eksploatacijos telkinius Lietuvos miškuose, rinko, sistemino, pirmasis Lietuvoje sudarė daugelio pagrindinių vaistinių augalų paplitimo Lietuvoje žemėlapius. Šiam didžiam darbui docentas

E. Kanopka skyrė 40 savo veiklos metų.

Kauno medicinos instituto Farmakognozijos ir vaistų technologijos katedroje docentas Eduardas Kanopka dirbo iki 1978 metų, iš kur išėjo į pensiją, tačiau ilsėjosi neilgai - buvo pakviestas dirbti farmacijos fabrike „Sanitas“, kur toliau tęsė augalų tyrimus. Jam dalyvaujant buvo pagaminti aronijų ir šaltalankių tablečių pavyzdžiai, šaltalankių tepalas. Jis vienas pirmųjų pradėjo skleisti žinias apie šaltalankio naudą medicinoje, surinko medžiagą apie augalo paplitimą Lietuvoje, jo rūpesčiu buvo pasodinta apie 2000 šaltalankių sodinukų Klaipėdos apylinkėse.

Jis pasiūlė organizuoti vaistinių augalų ūkį, kuriame dirbtų ne tik gamybininkai, bet ir mokslininkai. Gamtos mylėtoją visuomet jaudino gamtos apsaugos reikalai, netinkama vaistinių augalų priežiūra ir netinkamas jų eksploatavimas, kovojo, kol buvo uždrausta naikinti meškauoges.

Nemažą E. Kanopkos darbo dalį sudarė Lietuvos farmakognozijos istorijos tyrinėjimai. Straipsniai „Vaistažolių pramonės išvystymas Lietuvoje“, „Švenčionių vaistažolių fabriko įkūrimas ir išvystymas“, „Farmakognozijos vystymasis“, „Farmakopėja ir jos istorija“ ir kiti liudija surinktas gausias istorines žinias.

1948 metais su J. Dagiu išleido knygą „Vaistingieji augalai ir jų paruoša“, 1969 metais išleista E. Kanopkos ir bendraautorių profesoriaus T. Ivanausko bei docento M. Venclausko mokymo priemonė „Biologija“. Parengta ir išspausdinta farmakognozijos vadovėlio dalis „Alkaloidai“. 1981 metais išleista metodinė mokymo priemonė „Mikroskopinė vaistinės augalinės žaliavos analizė“. E. Kanopkos straipsniai buvo išspausdinti aukštųjų mokyklų mokslo darbuose, žurnaluose „Sveikatos apsauga“, „Mokslas ir gyvenimas“, taip pat įvairiuose kituose leidiniuose ir periodiniuose žurnaluose.

Docentą E. Kanopką domino farmacinių kadru rengimas ir perspektyvos Lietuvoje, šiais klausimais rašė spaudoje, skaitė pranešimus konferencijose, paskelbė apie 80 straipsnių.

Farmacinės chemijos ir farmakognozijos katedros profesorius, Lietuvos farmacijos sąjungos prezidentas Eduardas Tarasevičius prisimena, kaip Farmacijos fakulteto ilgakajame koridoriuje ir tais laikais būriudavosi studentai. Eidamas pro šali E. Kanopką kelias studentes būtinai pasikviesdavo į savo kabinetą, sumaldavo nuostabiai kvėpiančios kavos, kurios kvapą pajusdavo ir visi esantys koridoriuje. Pagal kokius kriterijus tas studentes pasirinkdavo, sunku pasakyti, bet buvo vienintelis dėstytojas, kuris taip betarpiškai bendraudavo su studentais. Žinoma, prie kavos megzdavosi pokalbis, nes docentui buvo įdomu sužinoti, iš kur vienas ar kitas studentas atvyko, kodėl pasirinko farmacijos, o

ne kurį kitą mokslą, kaip sekasi vienas ar kitas dalykas. Studentai jam buvo įdomūs ir labai konkretūs žmonės, tikri kolegos, o ne beveidžiai vienetai ar „krepšelio“ nešėjai į universitetą, kaip kad dabar būna. Tie pašnekesiai su docentu ilgam įsimindavo.

Lyg ir labai paprasti dalykai, bet buvusiems studentams, dabartiniams docentams ir profesoriams tai išliko atmintyje kaip mieli jaunystės prisiminimai ir net kaip gyvenimo nuostatos. Iš tos patirties, iš kitų žmonių biografijų semtis išminties ir gyvenimo pamokų reikia mokytis. Ir mokyti -kantriai ir su išmanymu.

Docentas E. Kanopką vadovavo ir studentų farmakognozijos laboratoriniams darbams, rašė įvairius metodinius nurodymus, skaitė paskaitas ir vedė laboratorinius darbus, vadovavo mokomajai praktikai. Būdamas didelis gamtos mylėtojas, mokėjo subtiliai perteikti ir įskiepyti gimtojo krašto gamtos meilę jaunajai kartai. Duomenys apie vaistinių augalų paplitimą

Lietuvoje turėjo ne tik teorinės, bet ir praktinės reikšmės vykdant vaistinių augalų paruošas bei tiriant Lietuvos vaistingųjų augalų resursus.

Docentas E. Kanopka buvo vienas aktyviausių Lietuvos farmacininkų mokslinės draugijos organizatorių, daug metų buvo jos pirmininkas. Nemažą darbą atliko būdamas įvairių komisijų ir mokslinių

tarybų nariu. Mokslinis, pedagoginis ir visuomeninis darbas ne kartą buvo įvertinti Vilniaus valstybinio universiteto, Kauno medicinos instituto, Aukštojo ir specialiojo vidurinio mokslo bei Sveikatos apsaugos ministerijų, Kauno botanikos sodo garbės raštais ir padėkomis.

Docentas Eduardas Kanopka mirė netrukus po savo 80 metų jubiliejaus - 1991 metų gegužės 19 dieną. Palaidotas Kaune, Petrašiūnų kapinėse.

Irena Balčiūnienė, Alina Pūrienė, Ingė Lukšaitė

Farmacijos Žinios

XIII m. Kaunas, 1936 m. Gegužės m. Nr. 5 (101)

Benediktas Šiaulis

pirmasis Lietuvos Universiteto Farmacijos daktaras.

Š. m. birželio mėn. 12 dieną galima pavadinti istorine diena Lietuvos farmacijos gyvenime, nes tą dieną Vytauto Didžiojo Universitetas provizoriui Benediktui Šiauliui apgynus viešai disertaciją, suteikė pirmąjį nuo savo įsikūrimo aukščiausią farmacijos mokslo laipsnį, būtent „Farmacijos daktaro cum laude“.

Dar prieš dvyliką valandą, kurią buvo skirta iškilmingo posėdžio pradžia, pradėjo gausiai rinktis į Medicinos Fakulteto didžiąją auditoriją publika ir netrukus auditorija buvo tiek perpildyta, kad nebeliko laisvų vietų ne tikai atsisėsti, bet ir stovėti.

BENEDIKTAS ŠIAULIS

Publikoje, be Universiteto profesorių ir studentų, galima buvo pastebėti Kauno vaistininkų, Karo Sanitarijos farmaceutų ir šiaip daug kitų svečių. Doktoranto disertacijos tema buvo: „Farmakologiškieji žarnyno raumenų ypatumai“, darbas atspausdintas atskira knygele iš 136 puslapių.

Gerb. disertanto oponentais Medicinos Fakulteto buvo paskirti prof. Lašas, prof. Raudonikis ir docentas D-ras B. Sidoravičius. Pirmininkavo prof. Blažys. Oponentai kiekvienas atskirai darė visą eilę savo pastabų ir priekaištų dėl atlikto darbo, kas užsitęsė beveik visą valandą, bet disertantas kukliai ir sėkmingai juos atrėmė, vietomis įnešdamas į savo gynimąsi net truputį jumoro; taip, pav., gindamas vieną žemaitiškos tarmės išsireiškimą, sukėlė publikoje gausingus aploдимentus. Matyt, auditorijoje būta nemažai Žemaitijos atstovų. Disertantui atsakius į visas pastabas, oponentai nebekėlė daugiau naujų klausimų ir trumpai pasitarę, pripažino darbą vertingu ir Medicinos Fakulteto vardu paskelbė, kad provizoriui Benediktui Šiauliui suteikiamas Farmacijos daktaro cum laude laipsnis.

Po to pasipylė gausingi aploдимantai, perėję į ovacijas.

Sujaudintą naują daktarą pirmiausia pasveikino ponai profesoriai — oponentai, o paskui ir kiekvienas iš jo pažįstamų stengėsi pareikšti savo sveikinimus ir paspausti ranka.

Daugumas farmaceutų išėjo iš auditorijos su pakelta nuotaika, lyg kad jie patys būtų buvę šio iškilmingo įvykio kaltininkais.

Šia gražia proga „Farmacijos Žinių“ redakcijos vardu ir kartu visų kolegų farmacininkų vardu nuoširdžiai sveikiname Gerbiamą Daktarą ir linkime jam sėkmingai ir toliau tęsti naudingą mokslinį ir pedagoginį darbą savo ir Lietuvos farmacijos garbei ir gerovei.

Daktaras Benediktas Šiaulis gimė 1887 metais Kretingos apskr. Veviržėnų valsč. Juodupio kaime ūkininko šeimoje. Petrapily baigė progimnaziją prie Šv. Kotrynos bažnyčios ir 1905 met. stojo dirbti į vaistinę. Laisvu nuo tarnybos laiku rengėsi brandos atestatui ir studijavo farmacijos mokslus. 1913 met., išlaikęs egzaminus Maskvos universitete, gavo provizoriaus diplomą. Vėliau pasiruošęs brandos atestato egzaminams, išlaikė juos prie Maskvos švietimo apygardos 1917 met. ir stojo studentu į Maskvos Universiteto Fizikos - Matematikos Fakultetą, bet išklauses pirmą kursą, buvo mobilizuotas ir paskirtas vieno vaistų sandėlio vedėju Maskvos apylinkėje.

Netekęs galimumo lankyti Universitetą, stojo į Aukštąją technikos mokyklą, kurią galėjo lankyti, nes ji buvo arčiau prie tarnybos vietos. Technikos mokyklą lankė iki 1920 metų pradžios. Tuometinė suirutė privertė jį atsisakyti nuo tolimesnių studijų ir 1921 metų gale grįžo Lietuvon. 1922 metų pradžioje buvo paskirtas prie besikuriančios tuo laiku Lietuvos Universiteto Farmacijos katedros vyresnioju asistentu. 1925 m. tos katedros vedėjui prof. Raudonikiui ir Fakulteto Tarybai padedant, gavo Rockefellerio Fundacijos stipendiją ir buvo komandiruotas į užsienį. Užsieny studijavo farmakologijos ir fiziologijos mokslus Western Reserve Universitete Clevelande ir Harvardo Un-te Bostone Amerikoje; ypatingai tyrinėjo lygiojo raumens ypatumus. Atliko tris mokslo darbus; jie atspausdinti specialiuose Amerikos ir Prancūzijos žurnaluose. Grįždamas iš komandiruotės, 1927 metų pradžioje susipažino su Far-

makologijos institutais Vienos ir Insbruko Universitetuose. Grįžęs Lietuvon, Medicinos Fakulteto Tarybos nutarimu buvo paskirtas vyresniuoju asistentu prie Farmakologijos Katedros, pavedant jam dėstyti farmakologijos kursą. 1929 met. išlaikė privalomus Farmacijos D-ruo egzaminus ir š. m. balandžio mėn. 6 d. pristatė disertaciją: „Farmakologiškieji žarnyno raumenų ypatumai“. Gegužės mėn. 20 d. Fakulteto Taryba, išklausiusi recenzentų nuomonės, pripažino disertaciją tinkama viešai ginti ir išrinko oficialiais oponentais prof. Lašą, prof. Raudonikį ir docentą Sidoravičių. Š. m. birželio mėn. 12 d. doktorantas B. Šiaulis viešai apgynė disertaciją ir gavo Farmacijos Daktaro laipsnį.

Prof. Dr. A. Tschirch.

Profesorius Dr. Dragendorff'as

Jo šimtą metų gimimo dieną (20 balandžio 1936) minint.

Tai buvo viename vokiečių gamtininkų suvažiavime, rodos Wiesbaden'e, kai praeito šimtmečio 90-tais metais susipažinau su Dragendorff'u. Aukštas garbingo senio ūgis, trumpai pakirpta barzda jam teikė beveik šiek tiek kariškumo ir buvo savotiškas kontrastas su jo mandagiais veiksmais. Kai jis, išstarnavęs 30 metų, paliko mokytojo vietą Dorpate, aš jam pasiūliau persikelti pas mane į Berną ir ten dirbti mano institute. Bet aišku, jam buvo maloniau nuvažiuoti pas vieną savo sūnų į Rostock'ą, kuris ten profesoriavo. Ten jis 62 metų amžiaus, 1898 metais mirė, taip ir nesulaukęs savo didelio veikalo „Die Heilpflanzen der verschiedenen Völker und Zeiter“ („Vaistingieji augalai visokių tautų ir laikų“) spausdintos laidos. Be šito darbo jį dar labai išpopuliarino keturiomis laidomis išėjusi, visur naudota ir į prancūzų kalbą išversta knyga „Gerichtlich chemische Ermittlung von Giften“ (Teismiškas cheminis nuodų suradimas). Man jis buvo labai įdomus tuo, kad jis pirmas jau 70-tais metais mėgino padaryti pradžią vaistinių prekių vertės nustatymui. Jo raštų yra labai daug. Tais laikais vokiečių kalba ėjęs farmaceutų laikraštis Rusijai 1885 ir 1895 metais atspausdino ilgus jo straipsnius. Svarbiausias Dragendorff'o nuopelnas tas, kad jis keletos dešimtmečių bėgyje buvo beveik vienintelis veikėjas mokslinės farmacijos Rusijoje, pirmiausia kaip aukščiau paminėto laikraščio leidėjas ir paskui kaip Dorpato universiteto farmacijos instituto direktorius. Jeigu tarptautiniame medicinos kongrese Maskvoje kas nors norėdavo pabrėžti savo mokslinę išsilavinimą, tai sakydavo: „Esu Dragendorff'o mokinys“.

Visi tie, kurie pas jį mokėsi, pasiliko jam ir ištikimi. Tas jam ir padėjo pergyventi nemalonius įvykius, kurie įvyko jam išvažiavus iš Dorpato. Gerai ir pilnai įvertinti gali jį tik tas, kas pažino jo laikus ir tą kraštą, kuriame jis gyveno ir dirbo.

Estijos farmacija jau savarankiška

Centro Valdyba gavo tokį laišką:

Lietuvos vaistininkų Draugijos Centro Valdybai.

Atsakydami į Jūsų G. laišką, rašytą š. m. II. 21 d., Estijos Vaistininkų Rūmai kartu su šiuo laišku siunčia: 1) Vaistininkų Rūmų rinkimų statutą (ištrauką iš „Vyriausybės Žinių“ 5 (Riigi Teataja) Nr. 12 — 1935 m. ir 2) Vaistininkų Rūmų laikinąjį statutą (ištrauką iš „Vyr. Žinių“ (Riigi Teataja) Nr. 32, 1935 m.

Kadangi atitinkamą įstatymą Jūs jau turite, tai mes tikime, kad aukščiau paminėtieji Vaistininkų Rūmų sutvarkymo aprašymai suteiks Jums pakankamai medžiagos, kad galėtumėte, reikalui esant, kai bus steigiami panašūs Rūmai Lietuvoje, jais pasinaudoti.

Kartu pranešame dar, kad be Rūmų valdybos ir kitų renkamuju Rūmų organų, Rūmuose dirba dar algas gauną tarnautojai: direktorius, knyglininkas ir vienas jaunesnysis raštininkas.

Papildydami savo laišką 359 Nr., rašytą š. m. vasario mėn. 10 d., pranešama, kad farmacijos administracija Estijoje bus greitai laiku pertvarkyta. Respublikos Vyriausybė neseniai išleido valdymo aparato pakeitimo ir papildymo įstatymą, pagal kurį nuo š. m. balandžio mėn. 1 d. bus įsteigta nauja ministerija, būtent: Socialės Apsaugos Ministerija. Nuo balandžio mėn. 1 d. farmacijos administracija priklausys šiai ministerijai. Tuo būdu ji bus atskirta nuo Sveikatos ir Žmogaus globos Valdybos (Departamento). Kaip „farmacijos inspektūra“, ji įgyja nepriklausomo Ministerijos Skyriaus teises ir priklausys tiesiog ministerio.

Su didele pagarba

Pirmininkas (parašas)

Sekretorius (parašas)

Iš laiško matome, kad ir Estijoje farmacijos reikalų tvarkymas yra išskirtas iš Sveikatos Departamento žinios, ir nuo š. m. balandžio 1 dienos farmacija ten jau tvarkosi savarankiškai.

Kronika

Leista verstis farmacijos praktika: chem. vaist. Norvaišai, vaist. pad. Norkutei Marijai ir vaist. pad. Markusui Abromui.

Leista eiti vaistinės mokinio praktiką: Edšteinaitei Cipai.

Istojo į vaistinę praktikuotis: chem. vaist. Chaja Gita Rudbartaitė į prov. Augustaitienės vaistinę Telšiuose, į Ciegio, Cekio ir Gulbino vaistinę Tauragėje chem. vaist. Leja Feldšteinaite, chem. vaist. Gabrėnas į universiteto vaistinę Kaune.

Vaistinių revizijos: Padarytos revizijos prov. A. Andžejauskio ir vaist. pad. J. Barisevičiaus Kaune, vaist. pad. St. Saulevičiaus Babtuose, prov. Abelio Rozentalio Vendžiogaloje, prov. St. Zvirblijo Skie-

monyse, vaist. pad. Zeliko Rapoporto Aluntoje, prov. Podliasko ir p. Podliaskienės Dusetose, vaist. pad. A. Kerpausko Zemaičių Kalvarijoje.

Tarnautojų farmacinių judėjimas: Iš C. V. V. sandėlio vaistinės išstojo atliekanti praktiką chem. vaist. Dvora Bernikeraitė, iš prov. Butkevičiaus ir vaist. pad. J. Putnos vaistinės Kaune išstojo chem. vaist. Ezrochas ir perėmė vesti vaist. pad. Sabaševičiaus vaistinę Kaune iš chem. vaist. Ratnerio, prov. Mikuličiaus Aleksoto vaistinę vesti paėmė chem. vaist. I. Levinsonas, į Utenos savivaldybės vaistinę įstojo vaist. pad. Felicija Ščepanavičaitė, iš Kaišiadorių vaistinės išstojo vaist. pad. Vytautas Sinkevičius ir įstojo į prov. A. Underio vaistinę Kaune, prov. Simkūno vaistinę vesti iš vaist. pad. Joselio Furmano paėmė vaist. pad. Jankelis Rabinavičius, vaist. pad. Barkauskas iš Šiaulių savivaldybės vaistinės persikėlė į Pakruojo savivaldybės vaistinę, Petrašiūnų vaistinę vesti iš vaist. pad. M. Valeikos paėmė prov. Eidrigevičius, prov. L. Zemaičio vaistinę Panevėžyje vesti iš chem. vaist. Fridmanaitės perėmė chem. vaist. M. Veileraitė, D. ir J. Gurvičių vaistinę Šančiuose vesti iš chem. vaist. Levino perėmė prov. J. Basmanas.

Teismo nubausti. Rokiškio apylinkės teismas nubaudė krautuvininką Cveigerną Jankelį Obeliuose už vaistų prekybą 200 litų ar dvi savaites arešto.

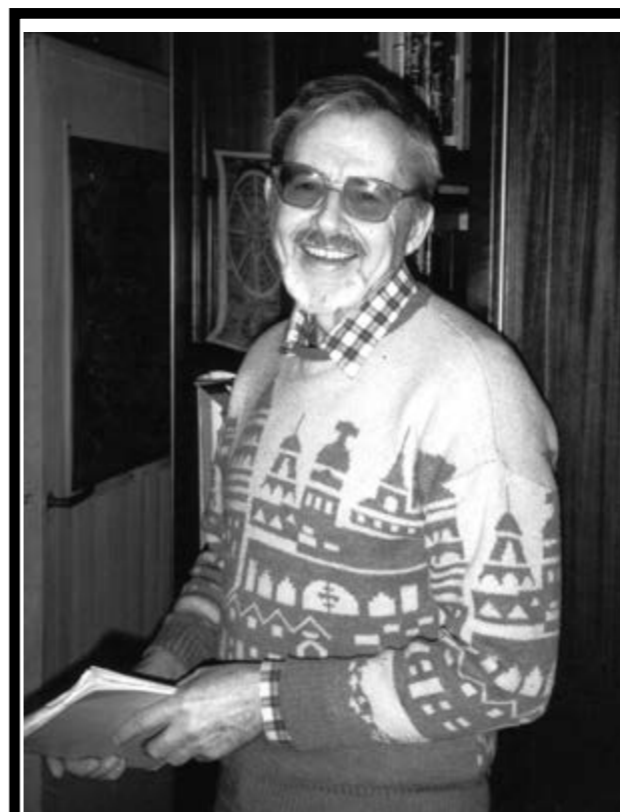
Joffienė Ella, gyv. Pandėlio miestelyje ir Sapožnikovas, gyv. Panemunėlio stoty, apylinkės teismo nubausti po 100 litų ar po 7 paras arešto už pardavinėjimą semina strychni (grybelis).

Pirko vaistinę. Chem. vaist. Calelis Šeras nupirko iš vaist. pad. Genriko Andžejauskio pusę Pakruojo vaistinės, kurios kita pusė priklauso chem. vaist. Velavičiui.

— S. m. gegužės mėn. 22 d. Kaune įvyko Farmaceutų sąjungos visuotinis metinis narių susirinkimas.

Išklausęs valdybos ir revizijos komisijos pranešimus, susirinkimas patvirtino valdybos patiektą 1935 metų apyskaitą ir imdamas domėn, kad sąjungos tolesnis egzistavimas yra būtinas, visais balsais nutarė perregistruoti sąjungos įstatus pagal naujus Draugijų įstatymo reikalavimus ir pertvarkius sąjungos įstatus, sušaukti kitą visuotinį susirinkimą. Tą darbą susirinkimas pavedė atlikti senajai valdybai.

S. m. birželio mėn. 20 d. buvo sušauktas nepaprastas visuotinis sąjungos narių susirinkimas, kuris priėmė naujai pertvarkytus sąjungos įstatus ir, išrinkęs iš savo tarpo 12 žmonių, pavedė jiems tuos įstatus įregistruoti.

Donatas Liudvikas BUTKUS

29.11.1939 - 01.06.2016

Gimė 1939 m. lapkričio 29 d. Rokiškio apskr., Jūzintų miestelyje, mokytoju šeimoje. Pradžios mokykla baigė Užpaliuose. 1948-1953 m. jis mokėsi Utenos vidurinėje mokykloje, o nuo 1953 metų Kauno „Aušros“ berniuku vidurinėje mokykloje, kuria baigė 1957 metais. Tais pačiais metais įstojo į Kauno medicinos institutą farmacijos studijuoti.

Institutą baigė 1962 metais gaudamas provizoriaus diplomą. Donatą Butkų jau studijų metais domino Rytų medicina, filosofija. Baigęs institutą jaunas provizorius išvyko į Buriatiją ir trejus metus, iki 1965 metų, dirbo Buriatijos-Mongolijos sostinėje Ulan-Ude farmacijos valdybos kontrolinėje-analitinėje laboratorijoje analitiku. 1965 metais grįžo į Lietuvą ir Vilniuje dirbo Respublikinėje kontrolinėje-analitinėje laboratorijoje provizoriumi-analitiku.

1965 - 1968 m. mokėsi Leningrado chemijos-farmacijos instituto aspirantūroje, kartu studijuodamas tibetiečių kalbą Leningrado universiteto Rytų fakultete laisvo klausytojo teisėmis. Jis specializavosi indų ir tibetiečių medicinoje, skirdamas daug laiko originalios literatūros tibetiečių kalba studijavimui, rinko medžiagą disertacijai „Tibeto medicinos gydymo priemonės ir receptūra“.

1968 m. grįžo į Rytus ir iki 1971 metų dirbo TSRS Mokslų Akademijos Sibiro skyriaus Buriatijos filialo jaunesniuju moksliniu bendradarbiu, studijuodamas Rytų mediciną, receptūrą, rinko indų-tibetiečių medicinos bibliografiją Europos kalbomis, kuria parengė spaudai 1970 m.

1971 m. grįžo į Lietuvą ir dirbo Vilniuje iki 1972 m. Lietuvos TSR Etnografijos muziejaus Rytų skyriaus vedėju.

Donato Butkaus veikla nuolat domėjosi KGB. 1972 metais plačiai nuskambėjusio pasaulyje KGB „sufabrikuoto“ teismo

proceso prieš mokslininką B. Dandarona, kurio mokinys buvo D. Butkus, metu, buvo konfiskuota D. Butkaus indu ir Tibeto medicinos bibliografija (Europos kalbomis), neužbaigta D. Butkaus disertacija „Tibeto medicinos gydymo priemonės ir receptūra“, nepublikuoti straipsniai, originali Rytų medicinos biblioteka ir meno kolekcija, kurių vėliau D. Butkui atgauti nepavyko.

1982 m. dalis bibliografijos rusų kalba buvo išspausdinta Novosibirskė, bet jau be D. Butkaus pavardės, pasirodė ir anksčiau nepublikuoti D. Butkaus straipsniai, bet jau pasirašyti kitų autorių.

1973 m. Donatas Butkus pradėjo dirbti Chemijos - farmacijos gamykloje „Sanitas“ Kaune chemiku - technologu. Fabrike dirbo iki 1991 metų.

1984 m. TSRS Mokslų Akademijos Orientalistikos institutas ir TSRS Junesko komitetas bei TSRS MABuriatijos filialas buvo pakviesti dalyvauti Rytų medicinos tarptautiniame projekte, ruošiant spaudai „Tibeto medicinos atlasą“ - Centrinės Azijos kultūros paminklą. Projekte buvo numatyta identifikuoti Tibeto medicinoje vartojamas vaistines žaliavas. TSRS Junesko komitetas oficialiai paprašė gamyklos „Sanitas“ vadovybės skirti šį darbą D. Butkui. Rinkdamas medžiagą šiam atlaso skyriui, D. Butkus lankėsi Maskvoje, Sankt Peterburge, Užbaikalėje (Buriatijoje, Aginsko vienuolyne), 1986 m. Mongolijoje - Liaudies medicinos institute Ulan Batore.

1992 m. Londone išleistas „Tibetan Medical Paintings. Illustrations to the „Blue Beryl“ treatise of Sangye Gyamtso (1653 - 1705 m.)“, kurio redkolegijoje dalyvavo D. Butkus, identifikuodamas vaistines žaliavas. Šis atlasas 1994 m. išleistas ir italų kalba, 1994 m. Rusijoje - rusų kalba, 1996 m. Vokietijoje - vokiečių kalba.

1990 - 1991 m. provizorius D. Butkus lankėsi Šveicarijoje firmos „Padma“, gaminančios tibetietiškus vaistus, kvietimu.

1991 - 1996 m. D. Butkus dirbo UAB „Harmonija“ provizoriumi.

1994 m. jis lankėsi Londone, Medicinos istorijos institute, ir dirbo šio instituto bibliotekoje tyrinėdamas Rytų rankraščius. Tais pačiais metais D. Butkus buvo pakviestas į Nacionalinį rytų kalbų ir civilizacijų institutą (INALCO) Paryžiuje. Instituto bibliotekoje taip pat studijavo originalius tekstus.

Nuo 1996 iki 2001 metų provizorius D. Butkus dirbo Kauno medicinos akademijos (dabar universiteto) Lietuvos medicinos ir farmacijos istorijos muziejuje.

1996 metais Donatas Butkus dalyvavo tarptautiniame Tibeto medicinos simpoziume Ulme, Vokietijoje.

1996 m., tyrinėdamas Tibeto mediciną, lankėsi Ulan-Ude (Buriatijoje) Rytų medicinos centruose, kuriuose gydoma tibetietiškomis gydymo priemonėmis, taip pat vaistinėse, kuriose gaminami fitoterapiniai preparatai. Tais pačiais metais pabuvojo Tibeto medicinos centre Maskvoje. 1997 m. Donatas Butkus nuvyko į Nepalą, kur Katmandu Kunpeno Tibeto medicinos centre, taip pat pas privačius tibetiečių gydytojus, domėjosi atliekama ligų diagnostika, gaminamais vaistais, technologija ir žaliavomis.

1997 m. vasario 6-8 d. Nepale įvykusiame Alternatyvios medicinos kongrese D. Butkus skaitė pranešimą apie Tibeto medicinos istorinę raidą Rusijoje ir Buriatijoje, tolesnio vystymosi perspektyvas, vaistinių augalų, aprašytų tibetietiškuose tekstuose, identifikavimo būtinybę, atsižvelgiant į įvairias Tibeto medicinos mokyklas.

2014 m. buvo išleista tibetiečių knyga „Tyrojo krištolo vėrinys“, kurios medicininis paaiškinimas atliko D. Butkus.

Velionis amžinam poilsiui buvo palydėtas į Petrašiūnų kapines.

LSMU Lietuvos medicinos ir farmacijos istorijos muziejuje – paroda skirta farmacijos daktaro Česlovo Bankausko 120-osioms gimimo metinėms

Dr. Tauras Antanas Mekas

Česlovas Bankauskas gimė 1896 sausio 2 d. Kaune, bajorų šeimoje. Prieš pat pirmąjį pasaulinį karą baigė Kauno valstybinę gimnaziją. 1917 m. pradeda dirbti Kauno Žaliojoje vaistinėje, vaistinės mokiniu. 1919 m. mobilizuojamas į Lietuvos kariuomenę, dalyvauja nepriklausomybės kovose. Po to vėl grįžta į vaistinę, o 1924 m. sėda į VDU Medicinos fakulteto Farmacijos skyriaus suolą, siekdamas chemiko-vaistinininko diplomo, kurį gauna 1933 m. Baigęs mokslus įsidarbina VDU Higienos ir bakteriologijos katedros asistentu (1934m.). Tais pačiais metais pasipila Č. Bankausko straipsniai profesinėje ir mokslo populiarinimo spaudoje. Iki sovietinės okupacijos jis paskelbia per 100 straipsnių, kurių tematika labai įvairi – farmakognozija, liaudies medicina, vaistinininkų reikalai (etika, terminai, savigarba), kelionių įspūdžiai. Nors Č. Bankauskas šeimoje kalbėjo lenkiškai, bet jo straipsniai žavi vaizdinga ir turtinga lietuvių kalba.

Sovietams okupavus mūsų šalį Č. Bankauskas skaito bakteriologijos paskaitas Raudonojo kryžiaus medicinos seserų mokykloje bei liaudies universitete. Pedagoginį darbą dirba ir nacių okupacijos metais. Karo pabaigos sulaukė Hamburge. Pasibaigus karui, Č. Bankauskas į Lietuvą grįžti pabijojo. Norėdamas būti kuo arčiau gimtinės, apsistoja Lenkijoje. 1946–1948 m. dirba vaistinėje Varšuvoje, vėliau Vroclave. 1949m. Č. Bankauskas grįžta į mokslo pasaulį, kuris, matyt, buvo jo gyvenimo pašaukimu – tampa Vroclavo medicinos akademijos farmacinės botanikos katedros asistentu. Po metų tapo adjunktū ir vadovavo vaistinių augalų daržui. 1961 m. Č. Bankauską Vroclavo medicinos akademijos Farmacijos skyriaus taryba pripažino farmacijos daktaru, apgynus disertaciją „Pelargonium species - nauja pramoninė žaliava“. Liaudies Lenkijoje dr. Č. Bankauskas įgijo neįtikėtiną populiarumą- atspausdinta per 20 mokslo darbų, gausybė mokslo populiarinimo straipsnių, susijusių su žolininkyste, liaudies medicina ir fitoterapija. Apskritai, beveik viskas, kas tuo metu Lenkijoje buvo spausdinama, kalbama arba rašoma apie vaistažoles, buvo paženklinta Č. Bankausko vardu.

Tačiau Č. Bankauskas širdyje niekada nepaliko Lietuvos – įkūrė ir vadovavo Lietuvos bičiulių rateliui. Dr. Č. Bankauskas ilgus metus Lenkijoje skleidė legendą apie lietuviškąją panacėją – Trejas devynerias – Trojanka litewska. Č. Bankauskas patentavo Trojanka litewska Lenkijoje ir valstybinė firma Herbapol pradėjo jos gamybą.

Mirė dr. Č. Bankauskas 1978 m. kovo 16 d. Vroclave.

SVARBI INFORMACIJA!

Lietuvos farmacijos sąjungos (LFS) valdyba maloniai kviečia Jus dalyvauti

Lietuvos farmacijos sąjungos XXXI suvažiavime ir tarptautinėje mokslinėje – praktinėje konferencijoje „FARMACINĖS RŪPYBOS AKTUALIJOS IR PERSPEKTYVOS“

Renginys vyks **2016 m. spalio 8 d., šeštadienį**,
Kaune, Lietuvos sveikatos mokslų universiteto Farmacijos fakultete,
Adresas: Eivenių g. 4, Kaunas

Suvažiavimo metu vyks plenariniai posėdžiai ir praktiniai užsiėmimai darbo grupėse.

Išankstinė registracija iki rugsėjo 20 d.- dalyvio mokestis 15 €,
o po rugsėjo 20 d. - dalyvio mokestis 20 €.

Konferencijos dalyviams bus išduodami 9 valandų kvalifikacijos kėlimo pažymėjimai.

Detalesnė informacija ir dalyvių registracija Lietuvos farmacijos sąjungos tinklalapyje www.lfsajunga.lt arba galima kreiptis į suvažiavimo pirmininkę Birutę VARANAČIENĘ, kurios el. paštas: Birute.Varanaviciene@kaunoklinikos.lt

LFS Valdyba

SVEIKINIMAS

Lietuvos farmacijos sąjungos (LFS) Valdyba nuoširdžiai sveikina vaistinininkes
BIRUTĘ VARANAČIENĘ
ir **AURELIJĄ ŠERPVIČIENĘ** bei profesorius
ANTANĄ GENDROLĮ
ir **EDUARDĄ TARASEVIČIŲ**, kuriems SAM ministro 2016 04 08 d. įsakymu suteiktas
nusipelnusio Lietuvos sveikatos apsaugos darbuotojo vardas ir apdovanti nusipelnusio
Lietuvos sveikatos apsaugos darbuotojo garbės ženklų

LFS Valdyba

● 2016 m. balandžio 22 d. Minske (Baltarusija) vyko IX-asis farmacijos darbuotojų suvažiavimas. Šis renginys vyko Baltarusijos valstybinio medicinos universiteto konferencijų salėje. Šio universiteto rektoriaus kvietimu suvažiavime dalyvavo LFS prezidentas prof. habil. dr. Eduardas Tarasevičius. Plenariniame posėdyje jis perskaitė pranešimą tema „Farmacinės rūpybos paslaugų teikimo patirtis Europos Sąjungos vaistinėse“. Suvažiavimą pradėjo Baltarusijos sveikatos apsaugos ministras Vasilij Žarko, o suvažiavimo dalyvius pasveikino Baltarusijos valstybinio medicinos universiteto rektorius prof. Anatolij Sikorskij. Pusę dienos vyko pirmas plenarinis posėdis, kurio metu buvo perskaityti pranešimai apie šios šalies sveikatos apsaugos būklę, apie vietinės farmacijos pramonės vystymą, apie vaistų kokybės užtikrinimo sistemą, apie farmacijos sektoriaus būklę ir vystymo perspektyvas, apie inovacinių technologijų taikymą kuriant naujus vaistus. Prof. Natalija Gurina kalbėjo apie farmacijos specialistų rengimą. Minsko ir Vitebsko medicinos universitetuose rengiami provizoriai, o dvejose kolegijose ruošiami farmakoteknikai. Farmacinė veikla šalyje vykdoma vadovaujantis „Vaistinių priemonių įstatymu“. Sveikatos apsaugos ministerijoje yra įkurtas Farmacijos pramonės departamentas. Jis reguliuoja 47 pramonės įmonių veiklą. Šiose farmacijos įmonėse gaminama daugiau nei 1300 pavadinimų vaistų, iš kurių 19 yra inovatyvūs, o 93 – originalūs. Vietinės gamybos vaistai užima 52,5 proc. rinkos. Vaistai eksportuojami į 28 pasaulio valstybes. 2016 m. sausio 1 d. Baltarusijoje buvo

3199 vaistinės (1745 valstybinės visuomenės vaistinės, 1338 privačios vaistinės, 116 ligoninių vaistinių). Šalyje yra 86 vaistų sandėliai, iš jų 10 – valstybės nuosavybėje ir 76 privatūs. 2013 m. išleista Baltarusijos valstybinės farmakopėjos pirmojo tomo antroji laida, kurioje patalpinti Europos farmakopėjos svarbiausi straipsniai. Šiuo metu rengiama antrojo tomo nauja laida.

Po pietų pertraukos dvi valandas suvažiavimo dalyviai klausė pranešimų šešiose sekcijose. Po to dar dvi valandas vyko antrasis plenarinis posėdis, kurio pabaigoje buvo priimta šio suvažiavimo rezoliucija. Suvažiavimo darbe dalyvavo užsienio svečiai iš Lenkijos ir Rusijos. Kitą dieną Farmacijos fakulteto dekanė farmakognozijos profesorė Natalija Gurina svečiams suorganizavo ekskursiją aplankant Minsko įžymybes.

Farmacijos ir vaistinių augalų muziejus Briuselyje

Muziejus yra įsikūręs Briuselio Laisvojo universiteto Farmacijos fakulteto patalpose.

Aštuoniolika temų pristatytos šešiasdešimtyje didelių vitrinų kviečia lankytojus laikytis nuoseklių etapų. Šios temos apima vaistinių augalų įvairovę. Jie apibūdinami ir aptariami visiems lankytojams prieinama kalba. Labai įvairios ir skirtingos vaistinių augalų savybės. Vieni turi gydomųjų savybių, kiti – mitiniai augalai, o dar kiti turi haliucinogeninių savybių arba stiprūs nuodai. Šių augalų naudojimas atspindi amžių raidą, kai žmogus stebėjo juos ir išradinai pritaikė gydymo tikslams. Tarp aštuoniolikos temų sutinkame: „Nuo gluosnio iki aspirino“, „Sveikata pašto ženkluose“, „Vaistinių augalų vaisiai ir sėklos“, „Narkotikai Raganų katilė“, „Nuodingos strėlės“...

Ekspozicijoje pristatoma daug akivaizdžių sąlyčio taškų tarp istorijos, meno, medicinos ir farmacijos mokslų. Galima klausytis muzikos, susipažinti su senais reklaminiais plakatais, gerėtis nuotraukų įvairove, paveikslų reprodukcijomis, skaityti eilėraščius apie farmaciją ir stebėtis gausia antspaūdų kolekcija. Dauguma eksponatų yra iš XIX amžiaus.

Farmacijos skyriuje galima susipažinti su senovės ir šiuolaikiniais farmacijos gaminiiais, eksponuojami įvairių vaistų formų gavybos įrenginiai, analizės prietaisai ir įrenginiai.

Dvi vitrinos suteikia lankytojams informacijos apie fitoterapiją, nuodingus augalus ir apie grybų

identifikavimą. Yra specialių temų, skirtų jaunesniems lankytojams.

Parodos periodiškai atnaujinamos o ekskursijas praveda ir paaiškinimus teikia du kvalifikuoti specialistai, nusimanantys vaistų ir mitybos srityse.

Jei būsite Briuselyje rekomenduojame aplankyti šį įdomų muziejų. Jo adresas: Boulevard du Triomphe 4, 1050 Bruxelles, ULB Institut de Pharmacie.

Darbo laikas: Pirmadienis-penktadienis: 09.00-18.00; Šeštadienis: 09.00-12.30. Uždaromas šeštadienio popietę, sekmadienį ir švenčių dienomis. Įėjimas nemokamas individualiems lankytojams, o ekskursijos mokamos pagal grupes: 1-6 svečių, 10 eurų; 7-15 lankytojų, 40 eurų. (studentams 20% nuolaida) - trukmė apie 2 val. – kalba – anglų. E-mail: vanhaele@ulb-ac.be

76th FIP World Congress of Pharmacy and Pharmaceutical Sciences

Buenos Aires, Argentina
28 August -
1 September 2016

Reducing the global
burden of disease –
Rising to the challenge

First Announcement

BUENOS AIRES 2016
FIP WORLD CONGRESS
28 August - 1 September

Lietuvos farmacijos sąjunga (LFS) organizuoja vaistininę išvyką į Tarptautinės farmacijos federacijos (FIP) Farmacijos mokslų ir praktikos **76-ąjį Pasaulinį kongresą, kuris vyks Buenos Airose (Argentina),** 2016 m. rugpjūčio 28 d. - rugsėjo 1 d.

Jo šūkis „**Mažindami globalinę ligų naštą - siekime iššūkio**“.

LFS kviečia kolegas iš anksto planuoti komandiruotę arba vykti atostogų metu kelti savo profesinę kvalifikaciją šiame tarptautiniame forume. Kongreso dalyviams bus įteikti pažymėjimai, įvertinant kiekvieną dalyvavimo kongrese darbo dieną 9 val.

Dėl išsamesnės informacijos prašome kreiptis į LFS būstinę el. paštu: LFSpharm@takas.lt, www.lfsajunga.lt arba mob. tel. 868714474.